

Geurgediedsvisie 2016
Gemeente Uden

Opdrachtgever	: Gemeente Uden	
Project	: Geurgediedsvisie 2016 gemeente Uden	
Projectnummer	: 75090059	
Status	: Definitief	
Datum	: 15 februari 2016	
Auteur	: Dhr. S. Hermsen	
Autorisatie	: Dhr. M.B. van Rijn	paraaf:

ODBN
Postbus 88
5430 AB Cuijk
(0485) 338300
info@odbn.nl
www.ODBN.nl

SAMENVATTING

De gemeente Uden telt meer dan 200 veehouderijen. De *Wet geurhinder en veehouderij (Wgv)* stelt de gemeente in staat om in een geurverordening geurnormen of afstanden vast te leggen voor gebruik bij de vergunningverlening. Hiermee heeft de gemeente een sturingsinstrument in handen om de geuremissies uit stallen te limiteren. Daarmee kan worden voorkomen dat nieuwe geuroverlast ontstaat als gevolg van een individueel bedrijf en als gevolg van cumulatie van geuremissies van meerdere bedrijven. De Wgv respecteert de vergunde rechten van veehouderijen. Voor bedrijfsontwikkeling bij overbelaste situaties kent de Wgv een zogenaamde 50% regeling die op de lange termijn de overbelasting wegneemt.

Aanleiding

De gemeente heeft op 21 februari 2008 een geurverordening en bijbehorende geurgebiedsvisie vastgesteld. Het is nu tijd om dit beleid langs de huidige inzichten te leggen. Dit is gedaan door eerst een evaluatie van de geursituatie uit te voeren. In 2015 is het beleid voor het eerst geëvalueerd. Uit deze evaluatie volgt dat ontwikkeling van veehouderijen, met name in het LOG Odiliapeel, heeft plaatsgevonden. Dit heeft tot gevolg gehad dat de geursituatie in de kern van Odiliapeel is verslechterd bij circa 400 adressen. De geurbelasting in de kern is in 2015 hoog en daarmee de kans op geurhinder ook.

Daarnaast zijn de inzichten ten aanzien van de acceptatie van geurhinder veranderd. Dit is af te leiden uit de adviezen van de Stuurgroep Dynamisch Platteland, implementatieteam Wet geurhinder en veehouderij, de GGD, provinciaal beleid en de ontwikkeling van de normen in de omliggende gemeenten. De inzichten die uit deze aanbevelingen volgen moeten worden vertaald worden naar de Udense situatie en leiden tot een voorstel voor aangepast geurbeleid.

Tot slot is het vanuit juridisch oogpunt noodzakelijk om de gemeenteraad het niveau van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat vast te leggen. Dit is in het beleid van 2008 niet gedaan.

Aanhoudingsbesluit

Op 9 juli 2015 heeft de gemeenteraad besloten onderzoek uit te laten voeren naar actualisatie van het geurbeleid. Daarbij heeft de gemeenteraad een aanhoudingsbesluit genomen om ongewenste ontwikkelingen van de grotere veehouderijen tijdens het voorbereiden van de nieuwe geurverordening te voorkomen. Dit betekent dat gedurende de ontwikkeling van het nieuwe beleid geen nieuwe omgevingsvergunningen milieu voor veehouderijen in behandeling worden genomen.

Aanpak en doelstelling

Bij de ontwikkeling van het beleid is gebruik gemaakt van een klankbordgroep. De GGD heeft deelgenomen aan de klankbordgroep en haar visie over het Udense geurbeleid gegeven. In de geurgebiedsvisie zijn aan de hand van berekeningen van varianten van normensets met doorgroeiscenario's de gekozen nieuwe normen onderbouwd.

De doelstelling en ambities van het nieuwe beleid zijn afgeleid van de visie “Udenaar de toekomst”. Ook zijn signalen uit de klankbordgroep, de raadscommissie REO en uit de gemeenschap meegenomen in de afweging.

Het nieuwe beleid moet voorzien in voor de gemeente Uden passende geurnormen. In Odiliapeel is sprake van een hoge geurbelasting. De normen moeten zicht geven op een verbetering van de geursituatie, zonder daarbij de bedrijven onevenredig te belemmeren. Ook moet het beleid de mogelijkheid laten voor de ontwikkeling van ruimtelijke plannen. Ook moet gekeken worden naar normen voor de melkveebedrijven in verband met de verwachte schaalvergroting in die sector. Ook moet afstemming plaats vinden met het lopende traject tot actualisatie van het bestemmingsplan Buitengebied.

Proces

Bij de totstandkoming van de geurgebiedsvisie heeft een klankbordgroep van belanghebbende veehouders, burgers en natuur- en milieuorganisaties gefunctioneerd. Er werd van de deelnemers geen besluit verwacht. Van hen werd gevraagd zich een mening te vormen over het (toekomstige) geurbeleid van de gemeente op grond van feiten en inzichten. Daarmee had de klankbordgroep een adviserende rol. In de klankbordgroep waren vertegenwoordigd:

- de sector (ZLTO) met 3 leden;
- natuur- en milieuorganisaties (Stichting Mens, Dier en Peel) met 1 lid (in plaats van de Brabantse milieufederatie);
- de burgers met 3 leden (Gebiedsplatform Uden Buiten, dorpsraad Volkel en dorpsraad Odiliapeel);
- de GGD met 1 lid.

Voorzitter van de klankbordgroep was de heer Meihuizen, teamleider bij de gemeente Uden. Wethouder van Merwerode deed de inleiding van het eerste klankbordoverleg en schoof in het laatste overleg aan om de bevindingen van de klankbordgroep op te halen.

De klankbordgroep is drie avonden bij elkaar geweest. De leden hebben bijgedragen aan de controle en vaststelling van de uitgangspunten en hebben hun advies gegeven over de geurnormen. Verslagen van de bijeenkomsten van de klankbordgroep zijn, na goedkeuring door de klankbordgroep vastgesteld.

Uitgangspunten

De uitgangspunten van het onderzoek naar passende geurnormen zijn gebaseerd op het plan van aanpak, de bestemmingsplannen en ambities en met de klankbordgroep besproken.

Op basis van het huidige of gewenste beeld van een gebied is de gemeente ingedeeld. Per gebied is een passende geurnorm gezocht. De onderzochte normstelling is gedifferentieerd voor de volgende gebieden: de woonkernen, het overgangsgebied (met gebiedsbeperking veehouderij, bedrijventerrein Loopkant Liessent, bebouwingsconcentraties), het buitengebied en het agrarisch ontwikkelingsgebied.

Per gebied zijn de volgende ijkpunten voor de achtergrondbelasting gehanteerd voor een aanvaardbaar woon- en leefklimaat:

- voor de woonkernen een maximaal hinderpercentage van 12%. Dit komt overeen met een maximale achtergrond geurbelasting van 10 odour units (ou_E/m^3);
- voor het buitengebied een maximaal hinderpercentage van 20%. Dit komt overeen met een maximale achtergrond geurbelasting van 20 odour units (ou_E/m^3). Deze is hoger dan in de kernen omdat verondersteld wordt van geurhinder het buitengebied meer wordt geaccepteerd;
- voor het overgangsgebied een maximaal hinderpercentage van 16%. Dit komt overeen met een maximale achtergrond geurbelasting van 14 odour units (ou_E/m^3). In dit gebied wordt een hogere acceptatie van geur verwacht dan in een woonkern, maar minder dan in het buitengebied.

De waarden zijn ontleend aan advies van het implementatieteam van de Wgv, de Stuurgroep Dynamisch Platteland en de GGD. Ook zijn deze waarden gehanteerd in actualisatie van geurbeleid in omliggende gemeenten. De GGD adviseert overigens om ook te kijken naar effecten van de geurnormen bij lagere geurbelastingen. Op basis van eigen onderzoek geeft de GGD namelijk aan dat er meer geurhinder bij een bepaalde geurbelasting wordt ervaren dan eerder verwacht werd.

Om de achtergrond geurbelasting in verband te brengen met de kwaliteit van het woon- en leefklimaat is voor de geursituatie per gebied een onderverdeling gemaakt in de volgende categorieën:

- optimaal: het woon- en leefklimaat is, rekening houdend met de recentste inzichten van de GGD, optimaal;
- goed: het woon- en leefklimaat is gezien de functie passend;
- afweegbaar: het woon- en leefklimaat is gezien de functie niet optimaal en verdient daarom aandacht. De geurbelasting ligt net onder de grenswaarde waarbij sprake is van een knelpunt. De geursituatie wordt hier als redelijk beschouwd;
- niet aanvaardbaar: het woon- en leefklimaat is gezien de functie niet aanvaardbaar, het betreft waarden voor de achtergrondbelasting die hoger zijn dan de hiervoor aangehaalde ijkpunten.

Tabel 0.1: Gehanteerde gebiedsindeling, geurklassen en geurhinderniveaus.

Gebied	achtergrondbelasting in odour units (ou_E/m^3)			
	Optimaal	Goed	Afweegbaar	Niet aanvaardbaar
Woongebieden	0 – 4,7	4,7 – 6	6 - 10	>10
Overgangsgebied	0 – 8,0	8,0 – 10	10 - 14	>14
Buitengebied en agrarisch concentratiegebied	0 – 10,3	10,3 – 14	14 - 20	>20

Normensets

De in onderstaande tabel opgenomen normensets zijn doorgerekend. Hierbij zijn de effecten op het woon- en leefklimaat en de ontwikkelingsmogelijkheden van de bedrijven in beeld gebracht. Als startpunt is de huidige situatie in beeld gebracht.

Tabel 0.2: normensets.

Gebied	geurnorm in ou_E/m^3 per variant			
	Variant 1	Variant 2	Variant 3	Variant 4
Woongebied Uden (3 ou)	3	3	3	3
Woongebied Volkel (3 ou)	3	3	3	3
Woongebied Odiliapeel (3 ou)	3	1	3	3
Overgangsgebied (8 ou)	8	8	8	8
Buitengebied (14 ou)	10	10	10	10
LOG Odiliapeel (25 ou)	14	14	10	8

Resultaten varianten

Het doel van het geurbeleid is om met de nieuwe geurnormen zicht te hebben op een verbetering van de geursituatie in Odiliapeel. Aanleiding hiervoor is het groot aantal adressen met een hoge geurbelasting. Uit de berekeningen volgt dat met een norm van $3\text{ ou}_E/m^3$ in de kern van Odiliapeel al zicht is op een verbetering van de geursituatie bij 225 adressen. De verbetering is wezenlijk groter bij een norm van $1\text{ ou}_E/m^3$, namelijk bij nog eens 250 adressen. Daar tegenover staat de inperking van de ontwikkelingsruimte van bedrijven. Bij een norm van $3\text{ ou}_E/m^3$ zijn er 12 bedrijven die bij uitbreiding maatregelen moeten treffen bij de bestaande stallen. Bij een norm van $1\text{ ou}_E/m^3$ zijn dit 6 bedrijven extra. De gemiddelde reductie die bij uitbreiding moet worden behaald bedraagt $8.600\text{ ou}_E/s$ per bedrijf bij een norm van $3\text{ ou}_E/m^3$ en $9.600\text{ ou}_E/s$ bij een norm van $1\text{ ou}_E/m^3$.

Om de geursituatie in en rond Odiliapeel te verbeteren, kan ook overwogen worden om de geurnorm in het LOG aan te scherpen. Bij een norm van $14\text{ ou}_E/m^3$ is er sprake van een verbetering bij 225 adressen ten opzichte van de huidige situatie. Bij een norm van $10\text{ ou}_E/m^3$ is sprake van een verbetering van 266 adressen en bij een norm van $8\text{ ou}_E/m^3$ in het LOG bij 312 adressen. Het effect van het verlagen van de norm hier is kleiner dan het verlagen van de norm in de kern van Odiliapeel, waar een verbetering bij 472 adressen optreedt bij een norm van $1\text{ ou}_E/m^3$. Bij een norm van $8\text{ ou}_E/m^3$ in het LOG zijn er 17 bedrijven die op slot komen te zitten (alleen nog uitbreiden met 50% regeling), net als bij een norm van $1\text{ ou}_E/m^3$ in de kern van Odiliapeel. Dit zijn er 6 meer dan bij een norm van $14\text{ ou}_E/m^3$ in het LOG en $3\text{ ou}_E/m^3$ in de kern van Odiliapeel.

In de kern van Uden en Volkel is bijsturing van de geursituatie niet nodig. In de kernen is de geursituatie bij bijna alle geurgevoelige objecten optimaal. Ook in het buitengebied of het overgangsgebied is aanscherping van de geurnormen niet aan de orde.

De nieuwe normen

Op basis van de resultaten worden de volgende geurnormen in de verordening opgenomen:

- 3 ou_E/m³ in de bebouwde kommen van Uden en Volkel;
- 3 ou_E/m³ in de bebouwde kom van Odiliapeel;
- 8 ou_E/m³ in het overgangsgebied;
- 10 ou_E/m³ in het buitengebied;
- 14 ou_E/m³ in het agrarisch ontwikkelingsgebied.

In de woongebieden Uden en Volkel is de geurnorm uit de huidige verordening overgenomen. In deze gebieden vormt de geursituatie geen aanleiding tot aanpassing van de geurnormen. In het overgangsgebied is alleen de begrenzing gewijzigd. De geurnorm is net als in de huidige verordening 8 ou_E/m³. Een onderbouwing van de noodzaak tot de keuzen van de normen in de woonkern Odiliapeel, het buitengebied en agrarisch ontwikkelingsgebied is hieronder opgenomen.

Voor de kern van Odiliapeel is een geurnorm van 3 ou_E/m³ opgenomen. Deze norm is het resultaat van de afweging van het woon- en leefklimaat, de ontwikkelingsmogelijkheden van de bedrijven en de mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen. De geurnorm biedt perspectief op een verbetering van de geursituatie in de woonkern, zonder dat daarbij de bedrijven in de omgeving onevenredig worden belemmerd.

De huidige geurnormen van 14 ou_E/m³ in het buitengebied en 25 ou_E/m³ in het LOG Odiliapeel zijn te hoog met betrekking tot de actuele inzichten van de voorgrondbelasting ten aanzien van het woon- en leefklimaat. Voor het buitengebied wordt een norm van 10 ou_E/m³ en voor het agrarisch ontwikkelingsgebied een norm van 14 ou_E/m³ opgenomen. Deze waarden zijn gebaseerd op adviezen van de Stuurgroep Dynamisch Platteland, het implementatieteam van de Wgv, de GGD, provinciaal beleid, normstelling bij omliggende gemeenten en de wensen van de gemeenteraad. Een lagere waarde zal de bedrijven dusdanig belemmeren dat ontwikkeling van bedrijven wordt bemoeilijkt.

Vaste afstanden

In onderstaande tabellen zijn de vaste afstanden voor melkvee opgenomen. Voor de overige diercategorieën waarvoor een vaste afstand geldt (nertsen, paarden, overige landbouwhuisdieren) wordt de wettelijke vaste afstand aangehouden.

Tabel 0.3 : vaste afstanden voor objecten buiten de bebouwde kom

Aantal dieren*	Traditioneel	50% emissiearm	100% emissiearm
0-200	50 m	50 m	50 m
201-300	100 m	75 m	50 m
301-400	170 m	130 m	90 m
401-500	200 m	150 m	100 m
> 501	230 m	180 m	130 m

*aantal melk,- kalf, zoogkoeien en overige rundvee ouder dan 2 jaar. Fokstieren en jongvee niet meegeteld.

Tabel 0.4: vaste afstand voor objecten binnen de bebouwde kom

Aantal dieren*	Traditioneel	50% emissiearm	100% emissiearm
0-200	100 m	100 m	100 m
201-300	280 m	215 m	150 m
301-400	360 m	280 m	200 m
401-500	430 m	335 m	240 m
> 501	500 m	390 m	275 m

*aantal melk,- kalf, zoogkoeien en overige rundvee ouder dan 2 jaar. Fokstieren en jongvee niet meegeteld.

Omdat te verwachten is dat de omvang van melkveebedrijven in de toekomst zal toenemen en dat vanwege de grote bedrijven hinder kan worden ervaren bij toepassing van de standaardnormen is aanpassing van de vaste afstanden aan de orde. Gekozen is voor een gestaffelde schaal. Hoe meer dieren worden gehouden, hoe groter de afstand. Met de voorgestelde afstanden wordt voor de bedrijven van beperkte omvang (familiebedrijven) aangesloten bij de Wgv en bij de normen van de gemeente Landerd. Voor grotere bedrijven betekent de nieuwe afstanden een aanscherping. Voor het huisvesten in emissiearme stallen is een kortere afstand opgenomen dan voor traditionele huisvesting. Zo wordt het toepassen van emissiearme huisvesting gestimuleerd en beloond. Omdat geurhinder met name vanwege ouderdieren wordt verwacht, wordt jongvee niet meegeteld. Omdat er vaak maar een beperkte aantal fokstieren aanwezig zijn en er geen emissiearme huisvesting hiervoor is, worden fokstieren ook niet meegeteld.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	11
1.1	Aanleiding	11
1.2	Opdracht en aanpak	12
1.3	Leeswijzer	13
2.	Kaders	14
2.1	Landelijke wetgeving: de Wet geurhinder en veehouderij	14
2.2	Doorwerking van de Wgv in de ruimtelijke ordening	19
2.3	Evaluatie van de Wet geurhinder en veehouderij	20
2.4	Landelijke wetgeving: Actieplan ammoniak Besluit huisvesting veehouderij	21
2.5	Landelijke wetgeving: Programmatische aanpak stikstof (PAS)	22
2.6	Provinciale kaders	23
2.7	Advies GGD over correlatie geurbelasting en geurhinder	25
2.8	Gemeentelijk geurbeleid en ambities	25
3.	Uitgangspunten	33
3.1	Indeling van de gemeente Uden	33
3.2	Geur en de relatie met gezondheid	35
3.3	Beoordeling woon- en leefklimaat	38
3.4	Veehouderijbestand	43
3.5	Andere geurbronnen dan veehouderijen	44
3.6	Geurgevoelige objecten	44
3.7	Scenario's en doorgroeimogelijkheden van de veehouderijbedrijven	44
4.	Procesbeschrijving	47
4.1	De rol van het projectteam	47
4.2	De klankbordgroep	48
4.3	Besluitvorming door de gemeenteraad	49
5.	Huidige situatie	51
6.	Knelpuntenanalyse toekomstscenario's	53
6.1	Normenset: 3 en 14 ou _E /m ³	53
6.2	Normenset: 1 en 14 ou _E /m ³	56
6.3	Normenset 3 en 10 ou _E /m ³	58
6.4	Normenset 3 en 8 ou _E /m ³	60
6.5	Evaluatie van de resultaten	62
7.	Vaste afstanden	63
7.1	Wet geurhinder en veehouderij	63
7.2	Huidige situatie	64
7.3	Werkwijze	64
7.4	Resultaten	66
7.5	Beschouwing van de resultaten	67
8.	Onderbouwing van de andere geurnormen	68
8.1	De nieuwe normen	68
8.2	Motivering voor andere geurnormen	68
8.3	Vaste afstanden	71
8.4	Motivering vaste afstanden	71
8.5	Afstemming met het bestemmingsplan Buitengebied	72
8.6	Beleidsregel ruimtelijke plannen en geur 2016 gemeente Uden	72
9.	Verordening geurhinder en veehouderij	73

Bijlagen

- Bijlage I: Memo geur en het Activiteitenbesluit milieubeheer
- Bijlage II: Achtergronden bij de Wet geurhinder en veehouderij
- Bijlage III: Brief implementatieteam
- Bijlage IV: Adviezen GGD
- Bijlage V: Correspondentie over V-stacks en evaluatie Wgv
- Bijlage VI: Onderbouwing groeiplafond
- Bijlage VII: Ingekomen stukken en verslagen klankbordgroepoverleggen
- Bijlage VIII: Geurkaart huidige situatie
- Bijlage IX: Geurkaart normenset 3 en 14 ou
- Bijlage X: Geurkaart normenset 1 en 14 ou
- Bijlage XI: Geurkaart normenset 3 en 10 ou
- Bijlage XII: Geurkaart normenset 3 en 8 ou
- Bijlage XIII: Overzicht melkveebedrijven
- Bijlage XIV: Toelichting op de resultaten

1. INLEIDING

In de gemeente Uden neemt de agrarische sector in het buitengebied een prominente rol in. Door de aanwezigheid van intensieve veehouderijen kan geurhinder bij omwonenden worden ervaren. De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) stelt de gemeente in staat om in een geurverordening van de Wgv afwijkende geurnormen of afstanden vast te leggen voor gebruik bij de vergunningverlening. Hiermee heeft de gemeente een sturingsinstrument in handen om de geuremissies uit stallen te regelen.

1.1 Aanleiding

Er zijn verschillende aanleidingen voor het actualiseren van beleid. Hierop wordt navolgend ingegaan.

Het huidige beleid dateert van 2008. De gemeente heeft op 21 februari 2008 een geurgebiedsvisie en geurverordening vastgesteld. Het is tijd om dit beleid langs de huidige inzichten te leggen.

De hoge geurbelasting in en rond Odiliapeel. Het gemeentelijke geurbeleid is in 2015 geëvalueerd. Uit deze evaluatie volgt dat ontwikkeling van veehouderijen, met name in het LOG Odiliapeel, heeft plaatsgevonden. Dit heeft tot gevolg gehad dat de geursituatie in de kern van Odiliapeel is verslechterd bij circa 400 adressen. De geurbelasting in de kern is in 2015 hoog en daarmee de kans op geurhinder ook. De gemeente wil voorkomen dat de geursituatie verder kan verslechteren in Odiliapeel, en wil sturen op een verbetering, maar zonder dat de ontwikkeling van veehouderijen in het gebied onevenredig worden belemmerd. Dit past ook binnen de visie "Udenaar de toekomst".

Advies van de GGD om het geurbeleid te heroverwegen vanwege nieuwe inzichten in de correlatie tussen geurbelasting en geurhinder. Dit sluit aan op de lijn die geschetst is in het adviesrapport van de Gezondheidsraad "Gezondheidsrisico's rond veehouderijen" en het kabinetsstandpunt (te lezen in de brief over de evaluatie van de Wgv in bijlage V). De gezondheidsraad en de GGD adviseren gemeenten om, in verband met belangrijke signalen dat er meer geurhinder te verwachten is bij een bepaalde geurbelasting dan eerder werd verwacht, in afwachting van een concreet toetsingskader volksgezondheid, gebruik te maken van de mogelijkheden die de Wgv biedt om daar waar nodig strengere geurnormen te gaan hanteren. Daarnaast heeft de GGD onlangs haar eerste bevindingen van haar eigen onderzoek naar de correlatie tussen geurbelasting en hinder naar buiten gebracht (zie bijlage IV). Hierin wordt gesteld dat er meer hinder bij lagere geurbelasting kan worden ervaren dan eerder werd verwacht.

Advies van de Stuurgroep Dynamisch Platteland, implementatie team Wet geurhinder en veehouderij (zie bijlage V), de GGD (zie bijlage VII), provinciaal beleid en de ontwikkeling van de normen in de omliggende gemeenten met betrekking tot de geurnorm in het buitengebied. De standaard geurnorm van $14 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ in het buitengebied, die nu in de geurverordening in Uden is opgenomen, wordt conform het advies van de Stuurgroep Dynamisch Platteland, de GGD en het provinciaal beleid als te hoog beschouwd met betrekking tot het woon- en leefklimaat. Daarnaast hanteren gemeenten in de omgeving bij

hun actualisatie in het buitengebied waarden van ten hoogste 10 ou_E/m³. Dit moet ook als richtwaarde voor het nieuwe beleid in Uden worden aangehouden.

Vanuit juridisch oogpunt is het noodzakelijk om de gemeenteraad het niveau van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat vast te leggen. De gemeente Uden heeft op dit moment geen beleidsregel voor de beoordeling van het woon- en leefklimaat ten aanzien van de achtergrondbelasting. Er moet daardoor bij elke ruimtelijke ontwikkeling afzonderlijk een afweging worden gemaakt. Dit vormt een juridisch afbreukrisico dat met een beleidsregel kan worden afgedekt. Het nieuwe geurbeleid moet daarom voorzien in een beleidsregel voor de achtergrondbelasting.

Op 9 juli 2015 heeft de gemeenteraad besloten onderzoek uit te laten voeren naar actualisatie van het geurbeleid. Daarbij heeft de gemeenteraad een aanhoudingsbesluit genomen om ongewenste ontwikkelingen van de grotere veehouderijen tijdens het voorbereiden van de nieuwe geurverordening te voorkomen. Dit betekent dat gedurende de ontwikkeling van het nieuwe beleid geen nieuwe omgevingsvergunningen milieu voor veehouderijen in behandeling worden genomen.

1.2 Opdracht en aanpak

Uit de evaluatie van de geurverordening is gebleken dat het gevoerde beleid om ontwikkelingen van veehouderijen in het LOG Odiliapeel en andere ruimtelijke ontwikkelingen in de hele gemeente ruimte te bieden, succesvol is geweest. Daar tegenover staat een verslechtering van het woon- en leefklimaat in en rond Odiliapeel.

De opdracht is om te onderzoeken bij welke normen geen verslechtering van de geursituatie kan optreden en zicht is op een verbetering, zonder daarbij de veehouderijen in de omgeving onevenredig te belemmeren.

In de gemeente bevinden zich een beperkt aantal grote melkveebedrijven. De gemeente wil voorkomen dat er zeer grote melkveebedrijven ontstaan op locaties die daarvoor niet geschikt zijn in verband met de aanwezigheid van woningen. De huidige normen laten dit wel toe. Onderzocht moet worden met welke vaste afstandsnormen dit kan worden voorkomen.

De gemeente is ten tijde van het ontwikkelen van het nieuwe geurbeleid ook bezig met een herziening van het bestemmingsplan 'Buitengebied'. Een belangrijke stakeholder in het buitengebied zijn de veehouderijen. Het is daarom van belang om beide besluiten op elkaar af te stemmen, zodat er een eenduidig beleid ontstaat. De ontwikkeling van het nieuwe geurbeleid wordt daarom – waar mogelijk - afgestemd op de procedure van het bestemmingsplan buitengebied.

Bij de ontwikkeling van het beleid is gebruik gemaakt van een klankbordgroep. De GGD heeft deelgenomen aan de klankbordgroep en haar visie over het Udense geurbeleid gegeven. In de geurgebiedsvisie zijn aan de hand van berekeningen van varianten van normensets met doorgroeiscenario's de gekozen nieuwe normen onderbouwd.

1.3 Leeswijzer

De volgende hoofdstukken van dit rapport zijn geheel gewijd aan de gebiedsvisie. Hierin is de onderbouwing voor de geurverordening te vinden.

Hoofdstuk 2 behandelt de relevante kaders waarmee rekening moet worden gehouden bij het opstellen van een geurgebiedsvisie.

Hoofdstuk 3 behandelt de uitgangspunten waarbinnen de gebiedsvisie is opgesteld, zoals de gebiedsindeling en de relatie met streefwaarden voor een aanvaardbaar woon- en leefklimaat, de ontwikkelingen in de veehouderij en bevat technische informatie voor het berekenen van de achtergrondbelasting en de geurcontouren. Ook is ingegaan op de relatie tussen geur en gezondheid.

Hoofdstuk 4 beschrijft het proces dat is doorlopen om te komen tot een gebiedsvisie.

In hoofdstuk 5 wordt de geursituatie in de huidig vergunde situatie beschreven.

In hoofdstuk 6 wordt de toekomstige geursituatie beschreven aan de hand van een aantal ontwikkelscenario's waarmee knelpunten in beeld zijn gebracht.

Hoofdstuk 7 is ingegaan op het onderzoek naar de noodzaak van aanpassing van de vaste afstanden.

In hoofdstuk 8 bevat de conclusies van het onderzoek en de motivatie van het voorgestelde beleid.

In hoofdstuk 9 zijn de gekozen nieuwe normen in het nieuwe geurbeleid vastgelegd in de Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Uden.

2. KADERS

In dit hoofdstuk zijn de kaders beschreven waarbinnen de gebiedsvisie is opgesteld. Dit zijn achtereenvolgens het landelijke wettelijk kader, de provinciale verordeningen en het gemeentelijk beleid. Daarnaast wordt ingegaan op het advies van de GGD en de evaluatie van de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). Deze wet vormt het landelijke kader.

Daarnaast wordt het actieplan ammoniak en stoppersmaatregelen in het kader van het Besluit ammoniakemissie en huisvesting veehouderij en de Programmatische aanpak stikstof (PAS) omschreven en de uitwerking hiervan bij ruimtelijke ordening.

De relevante provinciale kaders zijn de Verordening ruimte 2014 en de Verordening stikstof en Natura2000 Noord-Brabant 2013.

De gemeente heeft in 2008 een geurverordening vastgesteld. De hierin opgenomen normen zijn in dit hoofdstuk vermeld. Ook is ingegaan op de ambities voor het nieuwe beleid.

2.1 Landelijke wetgeving: de Wet geurhinder en veehouderij

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) is op 1 januari 2007 in werking getreden en vormt het toetsingskader voor het aspect geur uit dierenverblijven van veehouderijen bij de individuele omgevingsvergunningverlening milieu. Dit toetsingskader bestaat uit een maximaal toegelaten geurbelasting (geurnorm c.q. voorgrondbelasting) en een minimumafstand. Andere geurbronnen bij een veehouderij vallen buiten de scope van de geurgebiedsvisie en geurverordening. Ter informatie is een memo met mogelijkheden voor het reguleren van andere geurbronnen in de vergunningverlening opgesteld (zie bijlage I).

De Wgv biedt de gemeente de mogelijkheid een eigen geurbeleid te voeren en daarmee, binnen een in de wet vastgelegde bandbreedte, af te wijken van de wettelijke standaardgeurnormen en afstanden. Hierbij wordt ook in een geurgebiedsvisie, gebruikmakend van de achtergrondbelasting, bepaald welke geurnormen passen bij een gebied, gelet op de gewenste en reeds vastgestelde ruimtelijke ontwikkeling, het gewenste woon- en leefklimaat en de verwachte of gewenste ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderij. De aldus verkregen geurnormen worden in een gemeentelijke Verordening geurhinder en veehouderij vastgelegd.

De voorgrondbelasting is de geurbelasting van één individuele veehouderij op een geurgevoelig object. De achtergrondbelasting is de geurbelasting als gevolg van meerdere veehouderijen in de omgeving van een geurgevoelig object. Zowel de voorgrondbelasting als de achtergrondbelasting zijn van belang voor het bepalen van de te verwachten hinder (op het woon- en leefklimaat).

Geurnormen (odour units)

Voor veel landbouwhuisdieren zijn geuremissiefactoren beschikbaar om de uitstoot van geur uitgedrukt in odour units per seconde (ou_E/s) te berekenen. Dit geldt onder andere voor varkens en kippen. De berekende geurbelasting uitgedrukt in odour units per kubieke meter (ou_E/m^3) wordt getoetst aan de norm. Dit is de maximale waarde voor de geurbelasting die een bedrijf mag veroorzaken op een geurgevoelig object. Een geurgevoelig object is een

Geurgebiedsvisie gemeente Uden

ODBN, 15 februari 2016

woning, kantoor of ander gebouw dat is bestemd voor menselijk wonen of verblijf (zie bijlage II, paragraaf 1.5).

De Wgv kent standaardnormen met een onderscheid tussen de bebouwde kom en het buitengebied. Op grond van artikel 6 van de Wgv mogen gemeenten van de standaardnormen afwijken. De bandbreedte hiervoor is aangegeven in tabel 2.1.

Tabel 2.1: Wettelijke standaard geurnormen en bandbreedte voor concentratiegebieden. Tussen haakjes zijn de wettelijke standaard geurnormen vermeld. De waardes rechts en links van de standaardnormen geven de bandbreedte aan waarbinnen de gemeente mag afwijken.

Gebied	Concentratiegebieden (reconstructie)
Binnen bebouwde kom	0,1 - (3) - 14 (ou _E /m ³)
Buiten bebouwde kom	3 - (14) - 35 (ou _E /m ³)

Vaste afstanden

Voor meerdere diercategorieën zijn tot nu toe geen geurmetingen uitgevoerd en daarom zijn voor die groepen géén emissiefactoren beschikbaar. Het betreft onder andere melkkoeien, paarden en nertsen. Voor deze diercategorieën gelden vaste afstanden. In tabel 2.2 zijn de wettelijke standaardwaarden voor de vaste afstanden weergegeven. Op grond van artikel 6 van de Wgv mogen gemeenten van de standaardafstanden afwijken. In tegenstelling tot de geurnormen geeft de wet voor de afstanden geen bandbreedte aan.

Tabel 2.2: In de Wgv opgenomen vaste afstanden van een veehouderij naar een geurgevoelig object.

Gebied	Vaste afstanden (meters)					
	Melkkoeien, jongvee, zoogkoeien e.a.*	1-1000 dieren	1001-1500 dieren	Nertsen** 1501-3000 dieren	3001-6000 dieren	6001-9000 dieren
Bebouwde kom	100	175	200	225	250	275
Buitengebied	50	100	125	150	175	200

* andere diercategorieën waarvoor geen emissiefactoren voor bekend zijn.

**Indien de nertsen in emissiearme huisvesting worden gehouden dan worden de afstanden uit de tweede rij van de tabel (buitengebied) met 25 meter verkleind.

Gebiedsvisie en andere waarden voor de geurnormen of afstanden

De geurgebiedsvisie levert de onderbouwing voor het al dan niet hanteren van andere waarden voor de geurnormen of vaste afstanden. In artikel 8 van de Wgv zijn de eisen vastgelegd die de gemeente moet betrekken bij het vaststellen van andere normen of afstanden. Deze eisen luiden als volgt:

- Bij het bepalen van de andere waarde of afstand, bedoeld in artikel 6, betreft de gemeenteraad in elk geval:
  - a. de huidige en de te verwachten geursituatie vanwege de veehouderijen in het gebied;
  - b. het belang van een geïntegreerde aanpak van de verontreiniging, en;
  - c. de noodzaak van een even hoog niveau van de bescherming van het milieu.
- Bij het bepalen van de andere waarde of afstand betreft de gemeenteraad tevens:
  - a. de gewenste ruimtelijke inrichting van het gebied, of;
  - b. de afwijkende relatie tussen geurbelasting en geurhinder.

Indien in een gebied op grond van onderzoek naar de geurhinderrelatie een andere relatie is komen vast te staan dan die in de handreiking bij de Wgv is opgenomen, dan kan die worden toegepast. De gemeenteraad heeft bij de behandeling van het plan van aanpak besloten om geen onderzoek te laten uitvoeren naar de geurhinderrelatie binnen haar grondgebied.

Geurgebiedsvisie levert onderbouwing voor aanscherpen of verruimen van geurnormen

De Wgv biedt gemeenten de mogelijkheid om in plaats van de standaardnormen uit de wet, 'eigen' afwijkende normen te stellen (artikel 6 Wgv). Afwijken kan dus, maar de gemeente is wel gehouden aan een wettelijk vastgelegde bandbreedte (zie tabel 2.1).

Het nut en de noodzaak voor het hanteren van afwijkende normen en vaste afstanden moet in een *geurgebiedsvisie* worden onderbouwd. In verband hiermee schrijft artikel 8 van de Wgv voor dat de gemeente bij het vaststellen van afwijkende normen rekening dient te houden met: de gewenste ruimtelijke ontwikkeling, de huidige geursituatie in het gebied en de toekomstige geursituatie in het gebied. De afwijkende normen worden in een gemeentelijke geurverordening vastgelegd.

Voor het bepalen van de geursituatie op gebiedsniveau is een rekenmodule beschikbaar (V-Stacks-gebied). In tegenstelling tot de vergunningverlening wordt niet één bedrijf doorgerekend, maar meerdere bedrijven in een gebied (cumulatief). Dit resulteert in een beeld van de achtergrondbelasting in het gebied.

De verkregen inzichten in de maximale geurbelasting die in de toekomst kan worden verwacht wordt geëvalueerd aan de hand van hetgeen aanvaardbaar is voor de functie van het gebied. Door de individuele normen voor de voorgrondbelasting waaraan bij de vergunningverlening wordt getoetst, aan te scherpen dan wel te verruimen wordt de achtergrondbelasting lager of hoger.

De individuele normen voor de voorgrondbelasting verhogen kan een optie zijn in bijvoorbeeld gebieden met veel intensieve veehouderijen en weinig burgerwoningen. Het gevolg is wel dat de achtergrondbelasting hoger zal worden in het gebied wat weer gevolgen heeft voor het woon- en leefklimaat (kans op meer geurhinder). De gemeente moet besluiten of dit aanvaardbaar is.

Aan de andere kant kan de gemeente besluiten om individuele normen voor de voorgrondbelasting aan te scherpen om een goed woon- en leefklimaat te waarborgen ten behoeve van dorpskernen, ontwikkeling van woonwijken of recreatie en toerisme.

Kortom, in de gebiedsvisie wordt gezocht naar bij het gebied passende individuele normen voor de voorgrond geurbelasting als gevolg van veehouderijen. Daarbij wordt rekening gehouden met de achtergrondbelasting en het daarmee samenhangende woon- en leefklimaat. In bijlage II wordt aan de hand van drie voorbeelden geïllustreerd hoe dit in zijn werk gaat.

Overschrijding van geurnormen en overbelasting

Wanneer geurnormen worden aangescherpt en in een geurverordening zijn vastgelegd, dan moet de veehouderij aan deze nieuwe geurnorm gaan voldoen. Alleen een nieuwe vergunningaanvraag van de veehouderij wordt aan de nieuwe geurnormen getoetst, niet de bestaande vergunningen. Dit betekent dat alleen de veehouderijen die zich ontwikkelen, getoetst worden aan de nieuwe geurnorm.

Wanneer blijkt dat deze norm wordt overschreden, dan mag de veehouderij toch ontwikkelen maar moet daarbij de 50% regeling toepassen. Dit wil zeggen dat geurbelasting moet afnemen, maar niet tot de geldende geurnorm. De emissiereductie die wordt bereikt met het toepassen van een emissiearm systeem – bijvoorbeeld een luchtwasser- mag voor de helft worden gebruikt voor het houden van meer dieren. De andere helft komt ten goede aan het verlagen van de geuruitstoot. Daarbij is het niet verplicht dat direct aan de norm wordt voldaan, maar mag deze nog steeds worden overschreden. Bij meerdere opvolgende bedrijfsontwikkelingen zal op de lange termijn stapsgewijs de norm worden benaderd. De 50% regeling wordt verderop in paragraaf 3.7 verder toegelicht.

Een overschrijding van de geurnorm betekent niet dat sprake is van een overbelaste situatie. Een overbelaste situatie moet in verband worden gebracht met het aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Er kan ook sprake zijn van een goed woon- en leefklimaat als de geldende norm wordt overschreden. Bijvoorbeeld: wanneer de geurnorm voor een woonkern in een gemeentelijke geurverordening is vastgelegd op 1 odour unit en de feitelijke geurbelasting op de eerste woning in woonkern 2 odour units is, dan is deze situatie niet per definitie ook overbelast. Als het hinderniveau voor een aanvaardbaar woon- en leefklimaat is vastgelegd op bijvoorbeeld 12% hinder, dan is sprake van overbelasting als de geurbelasting (voorground) hoger is dan 5 odour units. De norm van 1 odour units in een gebied heeft dan niet als doel om het woon- en leefklimaat voor de voorgrondbelasting te beschermen, maar voorkomt dat er door ontwikkeling van bedrijven een onaanvaardbaar woon- en leefklimaat ontstaat met betrekking tot de achtergrondbelasting.

De Wgv kent geen saneringsregeling voor overbelaste situaties. Alleen de 50% regeling zoals hiervoor beschreven heeft een sanerende werking. Dat betekent dat de geurbelasting wordt gereduceerd, maar nog niet aan de norm voldaan hoeft te worden. Alleen als de veehouderij ontwikkelt en emissiearme systemen toepast, dan zal op de lange termijn de overbelaste situatie verminderen of worden weggenomen.

Dit betekent dat bestaande overbelaste situaties niet op korte termijn zijn op te lossen door het aanscherpen van geurnormen. Met aanscherpen van geurnormen kan wel vanaf het moment van in werking treden van de geurverordening een (emissie)standstil worden bereikt en/of worden voorkomen dat nieuwe overbelaste situaties ontstaan.

Bevoegdheid gemeenteraad

Uit artikel 6 van de Wgv volgt expliciet dat de andere normstelling 'bij gemeentelijke verordening' wordt bepaald. De gemeenteraad is dus bevoegd om bij gemeentelijke verordening andere normen of afstanden vast te stellen, dan de wettelijke normen en afstanden uit de artikelen 3 en 4 van de Wgv.

In verschillende documenten van de rijksoverheid wordt uiteengezet, dat ter ontwikkeling of verbetering van de vitaliteit van het landelijk gebied een integrale aanpak van doelstellingen nodig is. Afstemming tussen geurregeling (die direct gekoppeld is aan woningbouw en bedrijfsuitbreiding) en gewenste ontwikkelingen in het ruimtelijk beleid is dan vanzelfsprekend. Door die afstemming ontstaat onder meer ruimte voor een duurzame, vitale landbouw, vergroting van toeristisch-recreatieve mogelijkheden, hergebruik van agrarische bebouwing of nieuwbouw in het landelijk gebied.

De gemeenteraad bepaalt de nieuwe maximaal toegestane waarden en afstanden, en daarmee de uitbreidingsmogelijkheden voor veehouderijen én de geurhinder die ter plaatse van geurgevoelige objecten wordt verwacht. De nieuwe waarden en afstanden treden in de plaats van de wettelijke normstelling en worden bij vergunningverlening gehanteerd.

Overleg met buurgemeenten

De gemeentelijke beslissing om een bepaald gebied een alternatief beschermingsniveau te geven, kan effecten hebben op de uitbreidingsmogelijkheden voor veehouderijen in nabijgelegen gemeenten. Een relatief hoog beschermingsniveau voor geurgevoelige objecten in een grensgebied vermindert immers de uitbreidingsmogelijkheden voor veehouderijen direct buiten de gemeentegrens. Om die reden is overleg voorgeschreven met de nabijgelegen gemeenten voorafgaande aan besluitvorming over de andere waarde of de andere afstand (artikel 9 van de Wgv).

Aanhoudingsbesluit

Op 9 juli 2015 heeft de gemeenteraad van Uden voor het gehele grondgebied een aanhoudingsbesluit genomen als bedoeld in artikel 7 Wgv. Dit aanhoudingsbesluit is bedoeld om ongewenste ontwikkelingen van veehouderijen tijdens het voorbereiden van de nieuwe geurverordening te voorkomen. In dit aanhoudingsbesluit worden omgevingsvergunningen voor milieu aangehouden met de volgende uitzonderingen:

- aanvragen voor de bedrijven in het gebied I waarbij de voorgrondbelasting niet hoger is dan 10 ou in het buitengebied;
- aanvragen voor de bedrijven in het gebied II waarbij het aantal dieren per diercategorie en de eerder vergunde en gerealiseerde geuremissie en geurbelasting niet toeneemt.

Met het aanhoudingsbesluit kunnen enkel nieuwe aanvragen voor een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerst lid, aanhef en onder e, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht worden aangehouden. Kort gezegd, de aanhouding geldt enkel voor inrichtingen die op grond van de Wet milieubeheer vergunningplichtig zijn en is niet van toepassing op inrichtingen die vallen onder het Activiteitenbesluit. Praktisch gezien betekent dit dat inrichtingen die vallen onder het Activiteitenbesluit gewijzigd en uitgebreid kunnen worden en moeten voldoen aan de huidige geurnormen, totdat de nieuwe verordening in werking is getreden.

Het aanhoudingsbesluit geldt totdat een definitieve geurverordening is vastgesteld. De gemeente heeft één jaar (vanaf 9 juli 2015) om een ontwerpverordening aanhangig te maken bij de raad.

In bijlage II is aanvullende informatie over de Wet geurhinder en veehouderij, het aanhoudingsbesluit en procedurele aspecten opgenomen.

2.2 Doorwerking van de Wgv in de ruimtelijke ordening

De Wgv wordt gebruikt om de geurbelasting veroorzaakt door veehouderijen te beoordelen vanwege de vergunningverlening. Indirect heeft de Wgv ook consequenties voor de totstandkoming van geurgevoelige objecten. Die doorwerking van de geurregelgeving naar de ruimtelijke ordening wordt wel aangeduid met de term “omgekeerde werking”. De reden is duidelijk: een geurnorm beoogt mensen te beschermen tegen overmatige geurhinder. Omgekeerd moet een bevoegd gezag dan ook niet toestaan dat mensen zichzelf blootstellen aan die overmatige hinder, bijvoorbeeld door zich in de directe nabijheid van de veehouderij te vestigen. De omgekeerde werking is geen wetgeving, maar is tot stand gekomen door jurisprudentie en wordt daarom als ‘pseudowetgeving’ gezien.

De ruimtelijke plannen, waarvoor de omgekeerde werking moet worden beoordeeld, zijn met name bestemmingsplannen waarin locaties voor woningbouw, zoals een woonwijk of een ruimte voor ruimte- woning, of recreatie en toerisme worden vastgelegd. In gevallen dat een bouwplan niet past binnen het bestemmingsplan, bijvoorbeeld bij vergroting van een bouwblok of bij woningsplitsing, kan een omgevingsvergunning om af te wijken van het bestemmingsplan worden gevraagd (volgens de Wabo).

Toetsing aan de omgekeerde werking: belangen afwegen

Bij besluitvorming omtrent (een wijziging van) een bestemmingsplan moet worden bepaald of sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Ten behoeve van een zorgvuldige besluitvorming moet worden nagegaan of een partij onevenredig in haar belangen wordt geschaad; de rechtspositie van de betrokkenen moet worden gehandhaafd. Er zijn vaak twee relevante partijen, de veehouderij en de toekomstige bewoner of een andere ondernemer (bijvoorbeeld recreatie en toerisme):

- de veehouderij heeft twee belangen: voortzetting van de bestaande bedrijfsactiviteiten en het realiseren van uitbreidingen binnen de ruimtelijk-juridische kaders (bijvoorbeeld het volledig benutten van het bouwvlak van de veehouderij);
- de toekomstige bewoner heeft belang bij een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

De belangen van de veehouderij worden in beeld gebracht middels de geur- en afstandscontouren. Bij de beoordeling worden de volgende criteria gehanteerd:

- bouwen binnen de geurcontour is mogelijk als binnen de geurcontour al geurgevoelige objecten liggen en het nieuw geurgevoelig object niet dichterbij de veehouderij komt te staan. Bouwen binnen een geurcontour (bijvoorbeeld een contour die behoort bij een geurnorm voor de voorgrondbelasting) kan dus, maar alleen als aannemelijk wordt gemaakt dat sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat;
- bouwen binnen de geurcontour is niet mogelijk als er geen andere geurgevoelige objecten binnen de contour liggen;
- bouwen binnen de afstandscontour is in beginsel niet mogelijk.

Om te beoordelen of sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat ter plaatse een plangebied, is het nodig om de te verwachten geurhinder te evalueren. Dit betreft zowel de voorgrondbelasting als de achtergrondbelasting. Criteria die hierbij worden gehanteerd zijn

Geurgebiedsvisie gemeente Uden

ODBN, 15 februari 2016

doorgaans gerelateerd aan de geurgebiedsvisie. In de geurgebiedsvisie doet de gemeente namelijk een uitspraak over de maximale achtergrondbelasting waarbij nog sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Meestal is deze gerelateerd aan een hinderpercentage en de bijbehorende voor- en achtergrond geurbelasting.

Met de ruimtelijke ordening heeft de gemeente dus een belangrijk instrument in handen om te voorkomen dat nieuwe overbelaste geursituaties ontstaan. Een goede ruimtelijke ordening staat alleen nieuwbouw of vestiging van geurgevoelige objecten toe op locaties waar sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

Hierbij moet worden opgemerkt dat het aanscherpen van geurnormen (in verband met het beheersen van de achtergrondbelasting) ook nadelig kan zijn voor ruimtelijke ontwikkeling. Door het aanscherpen van geurnormen beslaat de geurcontour rond een veehouderij een groter oppervlak. Als daarbinnen geen geurgevoelige objecten zijn gelegen, dan is het bouwen van een nieuwe woning, recreatieobject, kantoorgebouw of een ander geurgevoelig object niet mogelijk omdat anders de belangen van de betreffende veehouder worden geschaad.

2.3 Evaluatie van de Wet geurhinder en veehouderij

De staatssecretaris van infrastructuur en milieu heeft een brief gestuurd aan de voorzitter van de Tweede Kamer. Hierin wordt de kamer geïnformeerd over de evaluatie van de Wet geurhinder en veehouderij. Deze brief is in bijlage V opgenomen. Hierin is opgenomen dat in de afgelopen periode van diverse kanten kritiek is geuit op de regelgeving voor geurhinder ten gevolge van de veehouderij (gezondheidsdiensten, provincie Noord-Brabant, diverse gemeenten, burgers). De kritiek betreft vooral de hoogte en onderbouwing van de normen en de mogelijkheden die gemeenten hebben om bestaande overlast te verminderen. Ook heeft onderzoek plaatsgevonden door de GGD Brabant/Zeeland en IRAS in Utrecht naar de geurbeleving in kleinere kernen en op het platteland in Brabant en Noord-Limburg. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden in het kader van de door ZON-MW ingestelde Academische werkplaats Milieu en Gezondheid. Het onderzoek lijkt signalen te bevestigen dat bij gegeven geurbelasting aanzienlijk meer geurhinder voorkomt dan tot dusverre werd aangenomen.

Er is een bestuurlijke werkgroep ingesteld om de regelgeving te evalueren. De werkgroep gaat advies uitbrengen over:

- a. de hoogte en onderbouwing van de normen in de Wet geurhinder en veehouderij. Hierbij betreft de werkgroep de resultaten van het onderzoek van de GGD'en Brabant-Zeeland en IRAS en beziet zij of en, zo ja, welk nader onderzoek nodig is om tot een advies over de hoogte van de normen te komen;
- b. de wenselijkheid om regels te stellen voor de geuremissie (uitstoot van geur), zodat bedrijven worden verplicht om de geuruitstoot altijd zo ver als redelijkerwijs mogelijk (BBT) terug te brengen;
- c. de vraag of en, zo ja, welke extra ruimte het bevoegd gezag zou moeten krijgen;
- d. eventuele geurnormen of nader te differentiëren afstanden voor diercategorieën waarvoor nu geen normen zijn vastgelegd;
- e. de wenselijkheid om bij de vergunningverlening normen te stellen met betrekking tot de cumulatieve geurhinder;

- f. de afstemming tussen de beoordeling van de geurbelasting uit stallen van veehouderijen met de geurbelasting uit andere bronnen;
- g. een zo optimaal mogelijke afstemming tussen de beoordeling van geurhinder bij vergunningaanvragen en de beoordeling van geurhinder in ruimtelijke plannen;
- h. de vraag of een toets vooraf op geur voor veehouderijen die niet vergunningplichtig zijn, wenselijk is.

Het gevraagde product is een rapport met aanbevelingen en standpunten namens de verschillende partijen. De deelnemers van de werkgroep brengen standpunten in namens hun organisatie(s) of achterban. De werkgroep is gevraagd in de zomer van 2015 een eerste advies uit te brengen. Op basis van nader onderzoek naar de hinderbeleving in 2015 kan de bestuurlijke werkgroep eind 2015 een tweede advies uitbrengen.

De aanbevelingen van de bestuurlijke werkgroep zullen, samen met een beleidsreactie in samenspraak met EZ, aangeboden worden aan de Tweede Kamer. De adviezen zullen als basis worden gebruikt bij het omzetten van de regels uit de Wet geurhinder en veehouderij in de algemene regels onder de omgevingswet. De uitgangspunten en alle mogelijkheden die de omgevingswet biedt, zullen daarbij in acht worden genomen.

2.4 Landelijke wetgeving: Actieplan ammoniak Besluit huisvesting veehouderij

Het Actieplan ammoniak geeft landelijk gedoogbeleid: bedrijven krijgen uitstel om zich te gaan houden aan de eisen van het Besluit huisvesting, als ze de datum van 1 januari 2010 niet haalden. Het Actieplan geldt voor bestaande stallen met pluimvee en varkens, waarvoor het Besluit huisvesting een maximale emissiewaarde kent. Het gaat om middelgrote bedrijven. Het Actieplan geldt niet voor nieuwe stallen. Voor nieuwe stallen gelden de termijnen van het Besluit huisvesting gewoon. Verder geldt het niet voor:

- IPPC-bedrijven;
- dieren waarvoor geen maximale emissiewaarden gelden (zoals paarden en schapen);
- biologisch gehouden dieren;
- melkrundveebedrijven;

Op termijn (2020) stoppende bedrijven wordt de mogelijkheid geboden om het bedrijf nog enkele jaren voort te zetten, onder de voorwaarde dat zogenaamde stoppersmaatregelen worden toegepast. Dit zijn maatregelen aan de stal, het voer, het management en het houden van minder dieren. Het actieplan en de stoppersmaatregelen leiden niet alleen tot een reductie van de ammoniakemissie, maar vaak ook tot een lagere geuruitstoot.

Emissiearme stallen en uitstel eisen

Stallen moeten emissiearm zijn. Iedere stal moet voldoen aan de emissie-eisen van het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (Besluit huisvesting). Het bouwen van emissiearme stallen was al sinds 2007 verplicht voor de grotere veehouderijen (de zogenaamde IPPC bedrijven). De kleinere en middelgrote veehouderijen hadden tot 2010 de tijd om de bestaande stallen emissie-arm te maken. Dit bleek niet haalbaar en in overleg met de Tweede Kamer heeft de minister destijds uitstel van de verplichting verleend tot 1 januari 2013. De groep veehouderijen die onder de werking van het gewijzigde Activiteitenbesluit zijn gaan vallen, zijn in de gelegenheid gesteld om de inwerkingtreding daarvan af te wachten tot 1 juli 2013. Er is een zogenaamd Actieplan ammoniak opgesteld om actief aan de slag te gaan met het aanpassen van het bedrijf.

Actieplan ammoniak

Veehouderijen hebben tot de zomer van 2010 de gelegenheid gehad om een bedrijfsontwikkelingsplan (BOP) in te dienen. Daarin konden de veehouders aangegeven welke emissiearme technieken men wilde toepassen om te voldoen aan de eisen van het Besluit huisvesting. Ook kon men aangeven te willen stoppen, met de mogelijkheid om het bedrijf nog enkele jaren voort te zetten. Dit laatste onder de voorwaarde dat eenzelfde emissiereductie wordt behaald als onder het Besluit huisvesting, maar dan door het toepassen van snel inzetbare en tijdelijke maatregelen. Dit zijn maatregelen aan de stal, het voer, management en het houden van minder dieren.

Stoppersregeling voor veehouderijen

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft in de stoppersregeling voor veehouderijen opgenomen dat veehouders die moeten voldoen aan de emissie-eisen de bedrijfsvoering na 2013 geleidelijk af te bouwen om deze uiterlijk in 2019 te stoppen. Deze stoppers op termijn worden ook wel *afbouwers* genoemd. Wel moeten emissiereducerende maatregelen op het bedrijf worden getroffen. Deze zijn alleen voor stoppende bedrijven toegestaan. Op de lijst staan maatregelen zoals het aanbrengen van een stankslot, het aanbrengen van een schuine plaat in de mestkelder, mest verdunnen met water, het houden van minder dieren, veevoer met minder eiwit, veevoer met benzoëzuur en de combinatie met balansballen.

Bij daadwerkelijke bedrijfsbeëindiging stopt ook de geuremissie. Om dit te borgen, wordt een procedure opgestart om de vergunning in te trekken en de bestemming gewijzigd. Vaak gaat het om bedrijven met traditionele stallen met relatief hoge emissies vergeleken met emissiearme stallen of luchtwassers. Wanneer deze geuremissies ter plaatse stoppen kan dit lokaal bijdragen aan het wegnemen van overbelaste situaties (tenzij de locatie van de stoppende veehouderij wordt overgenomen door een ander).

2.5 Landelijke wetgeving: Programmatische aanpak stikstof (PAS)

De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) is beleid, waarmee Nederland het hoofd biedt aan de problematiek rond stikstof en natuur. De PAS borgt dat doelstellingen van het Europese natuurbeleid worden gehaald en creëert ruimte voor economische ontwikkeling. De PAS geldt vanaf 1 juli 2015.

Rijk, provincies en natuurorganisaties nemen maatregelen om de natuur te herstellen, door bijvoorbeeld stikstofrijke grondlagen te verwijderen. Agrarische ondernemers nemen maatregelen in hun bedrijfsvoering, zoals mest toepassen met weinig stikstofverliezen en het gebruik van aangepast voer. Door deze combinatie van maatregelen ontstaat er ruimte voor nieuwe economische activiteiten (de ontwikkelingsruimte).

De PAS geldt voor Natura 2000-gebieden. Bij het aanvragen van een vergunning Natuurbeschermingswet 1998 doet de initiatiefnemer een beroep op de PAS. De PAS levert de onderbouwing dat de natuurdoelen van Natura 2000-gebieden niet in gevaar komen. Het bevoegd gezag gebruikt rekenprogramma AERIUS bij het beoordelen van de aanvraag. Toegedeelde ontwikkelingsruimte wordt geregistreerd in AERIUS Register, zodat deze niet nog eens kan worden uitgegeven. In de meeste gevallen is de provincie bevoegd gezag, in

een enkel geval de minister van Economische Zaken. Het PAS-bureau ondersteunt de provincies bij hun taken. De PAS is van groot belang voor agrarische ondernemers. De maatregelen die zij kunnen nemen, staan in bijlage 2 van de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav).

Eén van de maatregelen van de PAS is het beperken van de stalemissies door aanscherping en uitbreiding van de maximale emissiewaarden, om zo voldoende ontwikkelingsruimte voor de PAS te creëren. Dit wordt geregeld met een nieuw Besluit emissiearme huisvesting en wijziging van de Rav. Het nieuwe Besluit emissiearme huisvesting zal scherpere maximale emissiewaarden voor ammoniak bevatten. Omdat deze scherpere maximale emissiewaarden zijn gebaseerd op geactualiseerde emissiefactoren, komen deze geactualiseerde emissiefactoren in de gewijzigde Rav te staan. Deze wijzigingen treden niet per 1 juli 2015 in werking, maar wel zo snel mogelijk. Maatregelen die voor de uitstoot van ammoniak worden genomen, hebben vaak ook een reductie van de geuruitstoot tot gevolg.

2.6 Provinciale kaders

Het provinciaal beleid kent ook kaders die van belang zijn voor het opstellen van een geurgebiedsvisie, zoals de Verordening ruimte 2014, de Verordening Stikstof en Natura 2000.

Afwaartse beweging

Het beleid van de provincie om nabij natuur en woonkernen een afwaartse beweging van veehouderijen op gang te brengen en het oprichten van een depositiebank in het kader van de Verordening stikstof en Natura 2000, heeft er toe geleid dat gemeenten de afgelopen jaren actief lege vergunningen nabij natuur en woonkernen hebben ingetrokken.

Stuurgroep Dynamisch Platteland

De Stuurgroep Dynamisch Platteland is een bestuurlijk platform van gemeenten en provincie. De stuurgroep heeft zich uitgesproken over de gewenste geurbelasting in gebieden waar andere functies en veehouderijen samenkomen. In een workshop van het MOLO-B over geurhinder en veehouderij voor de portefeuillehouders milieu heeft de stuurgroep geadviseerd om een geurnorm van $10 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ aan te houden in dergelijke gebieden.

Voor andere functies dan een veehouderij is een geurnorm (voorgrondbelasting) van $14 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ te hoog gelet op het bijbehorende hinderpercentage van 25%, hetgeen overeenkomt met een slecht woon- en leefklimaat. Een voorgrond geurbelasting van $10 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ met een hinderpercentage van 20% overeenkomend met een matig woon- en leefklimaat past beter bij een gebied waar sprake is van een verweving van diverse functies. De Stuurgroep Dynamisch Platteland stelt dat $10 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ in het belang is van een vitaal buitengebied waar meerdere functies naast elkaar moeten kunnen bestaan, waar alternatieve functies moeten worden gevonden voor vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen en waar nieuwe woonbestemming via ruimte-voor-ruimte regelingen een redelijke bescherming tegen geur verdienen. In bijlage III is de adviesbrief van de stuurgroep (implementatieteam) opgenomen.

Verordening ruimte 2014

De Verordening ruimte 2014 (Vr2014) schetst de randvoorwaarden voor gemeentelijke ruimtelijke besluiten (onder andere bestemmingsplannen). Deze verordening bevat ook een ruimtelijke gebiedszonering. De volgende gebieden die in dit kader relevant zijn, worden onderscheiden:

- Bestaand stedelijk gebied. Binnen deze gebieden is met name stedelijke ontwikkeling voorzien. In de Vr2014 is opgenomen dat een bestemmingsplan binnen bestaand stedelijk gebied geen ontwikkelingsmogelijkheden kan bieden aan veehouderijen. Voor bestaande veehouderijen geldt het zogenaamde 'slot op de muur';
- Gebied beperkingen veehouderij, het voormalige extensiveringsgebied. Voor de begrenzing van deze gebieden is aangesloten bij de grenzen van het extensiveringsgebied die op grond van het Reconstructieplan waren vastgesteld. In dergelijke gebieden gelden (vergaande) beperkingen voor veehouderij. De regels binnen het gebied Beperkingen veehouderij gelden voor alle veehouderijen. Binnen de aanduiding zijn geen mogelijkheden voor de vestiging, uitbreiding, omschakeling ten behoeve van een veehouderij en er mag geen toename plaatsvinden van de bestaande bebouwing (het zogenaamde 'slot op de muur');
- Gemengd landelijk gebied. In deze gebieden is uitbreiding van veehouderijen enkel mogelijk indien het bedrijf voldoet aan specifieke eisen op het gebied van zorgvuldigheid of duurzaamheid. Om de ontwikkeling naar een zorgvuldige veehouderij te bevorderen is een bevoegdheid opgenomen voor GS tot het stellen van nadere regels. Deze nadere regels zijn de zogenoemde 'Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij', ook wel aangeduid als BZV. Ook gelden er normen voor onder andere geur en fijn stof.

In de Verordening ruimte 2014 is voor een bestemmingsplan gelegen in gemengd landelijk gebied bij een uitbreiding van, een vestiging van of een omschakeling naar een veehouderij opgenomen dat aangetoond moet worden dat de kans op cumulatieve geurhinder (achtergrondbelasting) op geurgevoelige objecten, in de bebouwde kom niet hoger is dan 12% en in het buitengebied niet hoger is dan 20%, tenzij er - indien blijkt dat de achtergrondbelasting hoger is dan voornoemde percentages- maatregelen worden getroffen door de veehouderij die tot een daling leiden van de achtergrondbelasting, welke ten minste de eigen bijdrage aan de overschrijding van de achtergrondbelasting compenseert.

Verordening stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant 2013

In de Verordening stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant 2013 is bepaald dat nieuwe stallen aan strengere ammoniakemissie-eisen (dan Besluit huisvesting) moeten voldoen. Deze eisen leiden vaak tot het toepassen van emissiearme stalsystemen of luchtwassers en daarmee ook tot een lagere geuremissie. De eisen zijn vastgelegd in bijlage 2 bij de verordening. In bijlage 2 van de verordening van 1 juli 2015 zijn de meest recente maximale emissiewaarden voor nieuwe stallen vastgelegd. In de praktijk betekenen deze maximale emissiewaarden dat in de varkenshouderij bij nieuwbouw van stallen luchtwassers moeten worden toegepast. Voor de pluimveehouderij geldt dit (nog) niet, maar moeten wel vergaande emissiereducerende huisvestingssystemen worden toegepast.

Het systeem van de Verordening stikstof richt zich op het bereiken van een depositieniveau dat in ieder geval lager of gelijk is aan de peildatum voor het bestaande gebruik dat van

toepassing is op het gebied. Dit kan worden bereikt door het toepassen van emissiereducerende technieken zoals emissiearme stallen, luchtwassers en dergelijke, die voldoen aan de maximale emissiewaarden van bijlage 2 bij deze verordening.

2.7 Advies GGD over correlatie geurbelasting en geurhinder

Op 27 mei 2014 heeft de GGD GHOR Nederland een brief gestuurd naar het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (zie bijlage IV) waarin zij zegt dat de onderbouwing van de normen uit de Wet geurhinder zijn gebaseerd op één enkel onderzoek. Zij signaleert dat de modeluitkomsten van V-stacks afwijken van andere verspreidingsmodellen. Ook geeft zij in de brief aan dat de GGD bezig is met een hinderonderzoek waaruit de relatie tussen geur en geurhinder kan worden uitgediept. In deze brief wordt geadviseerd om de geurhindersystematiek zoals deze nu is opgenomen in de Wet geurhinder en veehouderij te actualiseren en te optimaliseren. Tot die tijd worden gemeente geadviseerd lokaal maatwerk te leveren en de uitkomsten van de modellen als indicatief te beschouwen.

Op 10 maart 2015 is een brief van GGD bureau GMV verstuurd aan de wethouders van de gemeenten in Noord Brabant. Hierin worden wethouders geïnformeerd over nieuwe inzichten in het dossier geurhinder van veehouderijen. Deze brief is in bijlage IV opgenomen. Uit deze brief komt naar voren dat onderzoek van de Academische Werkplaats Milieu & Gezondheid bevestigt dat er bij gegeven cumulatieve geurbelasting aanzienlijk meer geurhinder wordt ervaren dan op basis van de Handreiking Wgv (bijlage 6 en 7) te verwachten zou zijn in concentratiegebied.

De resultaten zijn volgens de brief nog niet direct toe te passen voor vergunningverlening of geurgebiedsvisies. Gemeenten waar de huidige normen nog relatief hoog zijn en nog vrije emissieruimte voor de veehouders bieden wordt geadviseerd om de resultaten van de evaluatie van de Wgv niet af te wachten. Gemeenten wordt geadviseerd beleid te ontwikkelen waarbij geurnormen worden aangescherpt om een emissie-standstill te bereiken.

2.8 Gemeentelijk geurbeleid en ambities

Huidige geurverordening

De gemeente Uden heeft op 21 februari 2008 een de “Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Uden 2007” vastgesteld. In de verordening zijn van de Wet geurhinder en veehouderij afwijkende geurnormen opgenomen voor veehouderijbedrijven met dieren waarvoor een emissiefactor is vastgesteld. In de verordening is daarnaast een andere vaste afstand opgenomen voor dieren zonder emissiefactor (o.a. melkrundvee).

Voorgrondbelasting

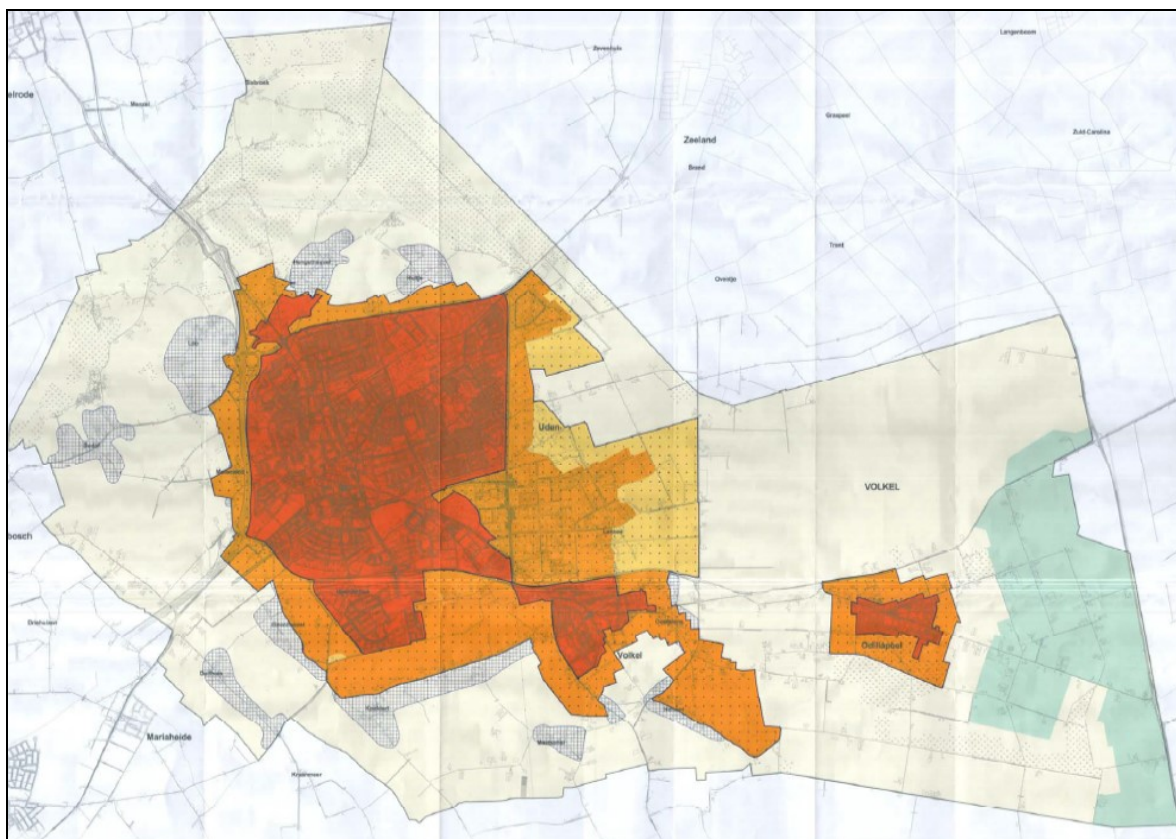
In figuur 2.1 zijn de gebieden weergegeven waar de volgende in de verordening opgenomen normen gelden (voor dieren waar een emissiefactor voor is vastgesteld):

- 3 ou voor de bestaande woongebieden (rode gebieden in figuur 2.1);
- 8 ou voor extensiveringsgebied kernen, grenzend aan woongebieden, inclusief nieuwe woongebieden en bestaande bedrijventerreinen (oranje);
- 14 ou voor extensiveringsgebied kernen grenzend aan bedrijventerreinen inclusief nieuwe bedrijventerreinen (geel);
- 14 ou voor Hoenderbos IV (geel);

Geurgebiedsvisie gemeente Uden

ODBN, 15 februari 2016

- 25 ou voor het landbouwontwikkelingsgebied (groen);
- 14 ou voor het overig buitengebied (wit).

Figuur 2.1: Normgebieden uit de 'Verordening geur en veehouderij gemeente Uden 2007' vastgesteld op 21 februari 2008.

Vaste afstanden

Voor dierenverblijven met dieren waarvoor geen emissiefactor (paarden, melkrundvee) is vastgesteld, gelden de volgende afstanden tot een geurgevoelig object:

- 100 meter voor objecten in de bebouwde kom;
- 50 meter voor objecten buiten de bebouwde kom.

In afwijking van de hierboven genoemde vaste afstanden uit de Wet geurhinder en veehouderij geldt voor een veehouderij met dieren waarvoor geen emissiefactor is vastgesteld (paarden en melkrundvee) een afstand van 25 meter voor objecten gelegen in de kernrandzones en bebouwingsconcentraties. De ligging van de kernrandzones (gestippeld) en bebouwingsconcentraties (gearceerd) zijn weergegeven in figuur 2.1.

Evaluatie van het huidige geurbeleid

In 2015 is de geursituatie in de gemeente geëvalueerd. Op basis van een uitgebreid dossieronderzoek is het bedrijvenbestand bijgewerkt. Uit de berekening van de geursituatie in 2015 en de toetsing aan de in het evaluatierapport opgenomen normen voor de achtergrondbelasting volgt dat er in de kern van Odiliapeel en in het buitengebied in de hele gemeente zich geurgevoelige objecten niet in een optimale situatie bevinden. Ten opzichte van 2008 is er met name in de kern Odiliapeel sprake van een verslechtering.

Geurgebiedsvisie gemeente Uden

ODBN, 15 februari 2016

Toetsing aan beleidsdoelstelling 2008

Het beleid van de gemeente dat in de geurgebiedsvisie is opgenomen heeft drie pijlers en deze pijlers hebben ten dele gewerkt. De eerste pijler is het mogelijk maken van ontwikkelingen van veehouderijen op locaties waar dit past en uitbreidingen voorkomen waar dit niet gewenst is. Een belangrijk instrument om dit te behalen zijn de reconstructieplannen geweest, waarin deze bedrijven in extensiveringsgebieden ontmoedigd werden door te ontwikkelen en bedrijven in de het LOG Odiliapeel de ruimte hadden om door te ontwikkelen of zich nieuw te vestigen. Het beleid van de gemeente heeft dit ondersteund door een hoge geurnorm voor de voorgrondbelasting in het LOG op te nemen, namelijk $25 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. Er hebben zich nieuwe bedrijven in het LOG Odiliapeel gevestigd en bedrijven hebben zich kunnen ontwikkelen. In zoverre is het gekozen beleid succesvol.

De tweede pijler van het beleid is het mogelijk maken van (andere) ruimtelijke ontwikkelingen. Er zijn uitbreidingen en inbreidingen van woningbouw geweest die niet werden belemmerd door het geurbeleid. Een voorbeeld hiervan is de woningbouw aan de Spechtenlaan aan de rand van de kern van Odiliapeel. Ook op dit punt is het beleid geslaagd.

Maar de ruimte die het beleid bood voor ontwikkelingen van agrarische bedrijven en woningbouw heeft tot gevolg gehad dat de geursituatie in de kern van Odiliapeel (en in het LOG zelf) bij circa 400 adressen is verslechterd ten opzichte van 2008. In 2008 waren er 227 adressen in een optimale geursituatie. In 2015 nam dit aantal af tot 68 adressen. Tevens nam het aantal adressen in een niet aanvaardbare geursituatie toe van 93 in 2008 naar 290 in 2015. De ontwikkeling van de bedrijven ten oosten van Odiliapeel heeft plaatsgevonden in het licht van het aanwijzen van dit gebied als landbouwontwikkelingsgebied. Met de huidige inzichten in de correlatie van geurhinder en geurbelasting wordt dit effect als wisselgeld voor de ontwikkelingen gezien.

Met de kennis van nu kan worden geconcludeerd dat het beleid op dit punt niet de gewenste uitwerking heeft gehad. Het aantal geurgevoelige objecten in een niet aanvaardbare geursituatie is namelijk toegenomen.

Zicht op toekomstige situatie

Gezien het hoge aantal adressen dat zich in een gebied met een hoge geurbelasting bevinden is het gewenst om te sturen op een afname van de geurbelasting.

Deze resultaten en bevindingen hebben geleid tot het opstarten van het onderzoek naar actualisatie van de geurverordening en het nemen van het aanhoudingsbesluit.

In het huidige gemeentelijke beleid is niets opgenomen over de achtergrondbelasting. Dit vormt een juridisch risico voor ruimtelijke ontwikkelingen omdat niet is vastgelegd wat de gemeente een aanvaardbaar niveau vindt.

Urgentiegebieden

In de "Nadere Afspraken van het Brabant Beraad" (20 januari 2014) en bij de behandeling van de Structuurvisie en Verordening ruimte in Provinciale Staten (7 februari 2014) zijn afspraken gemaakt die er toe moeten leiden dat er in 2020 geen overbelaste situaties meer

zijn in relatie tot de veehouderij. Een middel hiervoor is het vaststellen van urgentiegebieden.

Urgentiegebieden worden gevormd door één of meer overbelaste situaties als gevolg van onder meer een te hoge belasting met geur en/of fijn stof. Daarnaast speelt de beleving van omwonenden m.b.t. het leefklimaat en de gezondheidsrisico's een belangrijke rol bij de totstandkoming van de bepaling van urgentiegebieden. De omvang van een urgentiegebied wordt lokaal bepaald. Het kan hierbij zowel gaan om relatief kleine gebieden als ook om grotere, eventueel gemeentegrensoverschrijdende, gebieden. De aard en omvang van het urgentiegebied zijn bepalend voor wat de snelste en effectiefste aanpak is. Op kleine schaal krijg je bijvoorbeeld de mensen die een direct belang (burgers en boeren) hebben gemakkelijk aan tafel en is een snellere en effectievere aanpak mogelijk, bijvoorbeeld door inzet van een goed opgezette en begeleide dialoog. Grotere gebieden bieden meer flexibiliteit, bijvoorbeeld bij het koppelen van stoppende aan doorontwikkellende ondernemers. Rondom urgentiegebieden zijn er zogenoemde 'impactgebieden', dat is een grotere zone waarin overlast vanuit het urgentiegebied ervaren wordt.

In het Brabantberaad is afgesproken dat de gemeenten de urgentiegebieden aanwijzen. Zij doen dit in samenspraak met de bewoners in het gebied. De provincie en de andere partners in het Brabantberaad ondersteunen deze aanpak procesmatig.

De gemeente Uden heeft geen urgentiegebieden aangewezen. Het aanwijzen van urgentiegebieden is één van de maatregelen om te komen tot een zorgvuldige veehouderij in Brabant. Het uiteindelijke doel is om een zorgvuldige veehouderij en een goed woon- en leefklimaat na te streven en de conclusie van het niet aanwijzen van urgentiegebieden is dat Uden andere instrumenten in gaat zetten om het doel te bereiken. Hieronder valt onder andere de actualisatie van de geurverordening.

Gemeentelijk beleid ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen

In beginsel wordt de achtergrondbelasting gebruikt om een afweging te maken voor de vast te stellen geurnormen voor de voorgrond. Bij de vergunningverlening wordt conform de Wgv aan de bij de geurnorm behorende voorgrondbelasting getoetst.

In de huidige geurgebiedsvisie van 2008 van de gemeente Uden doet de gemeente geen uitspraak over de maximale achtergrondbelasting waarbij nog sprake is van een goed woon- en leefklimaat. Dit is echter wel noodzakelijk bij besluitvorming omtrent een ruimtelijke ontwikkeling waarbij de afweging gemaakt moet worden of sprake is van een goede ruimtelijke ordening.

Denk daarbij onder andere aan bouwvlakvergrotingen of het oprichten van geurgevoelige objecten die niet rechtstreeks binnen de regels uit het geldende bestemmingsplan passen. Indirect is de Wgv dus ook op die ontwikkelingen van toepassing. Dit wordt de 'omgekeerde werking' genoemd. Voor wat betreft geurhinder van veehouderijen betekent dit dat de volgende aspecten bij dergelijke ontwikkelingen in ogenschouw moeten worden genomen:

- Is ter plaatse van een geurgevoelig object een goed woon- en verblijfklimate gegarandeerd?
- Wordt een veehouder niet onevenredig in zijn belangen geschaad?

In een situatie waarbij naast het milieuspoor ook sprake is van een ruimtelijk spoor, heeft de gemeente dus een grotere afwegingsbevoegdheid. Dit gegeven is erg belangrijk bij het oplossen van geurknelpunten.

Visie document Udenaar de toekomst

Onder de noemer 'Udenaar de toekomst' is in het voorjaar van 2011 een proces gestart om in kaart te brengen waar Uden ongeveer staat in 2020. Dit is gebeurd tijdens sessies met verschillende groepen uit de samenleving. De visie die hieruit is voortgekomen is in maart 2012 vastgesteld. Het resultaat van een groot aantal bijeenkomsten waar de Udenaar zijn gedachten heeft laten gaan is een visie over het jaar 2020. Bovendien verwoordt het document de suggesties die op vele andere manieren zijn aangereikt. De Udenaar heeft een beeld geschetst van de gemeente Uden in 2020. Hij is daarbij uitgegaan van de trends en ontwikkelingen die op ons af komen en het karakter van Uden. De kansen en bedreigingen heeft hij vertaald naar concrete suggesties voor acties om de gewenste toekomst mee vorm te geven. Vanuit de klassieke driedeling (ruimtelijk, sociaal en economisch) is een vertaalslag gemaakt naar de pijlers, die door de Udenaren het meest herkenbaar naar voren zijn gebracht: Groene en Gezonde omgeving, Gastvrije samenleving en Gezellig centrum van de regio. Voor het buitengebied zijn de volgende aspecten meegegeven.

Groen heeft niet langer alleen een recreatieve functie. Ook voor de voedsel- en energievoorziening in onze groene leefomgeving zijn belangrijk. Omdat we kwaliteit van leven belangrijk vinden, gaan we daar op een verantwoorde wijze mee om en belasten we ons buitengebied zo weinig mogelijk. Veterinaire problemen noodzaken tot een heroriëntatie op de intensieve veehouderij. In het agrarisch buitengebied komt dit tot uiting in nieuwe productiemethodes die maatschappelijk draagvlak genieten. Waar bedrijven zijn gestopt, zijn nieuwe functies ontwikkeld bijvoorbeeld in de toeristisch-recreatieve sfeer, door de mogelijkheden die de natuur biedt te benutten. Bijvoorbeeld de 'oude' gewassen die weer een kans hebben gekregen: zo kan vlas als grondstof dienen voor als touw, meubelbekleding en natuurlijk linnen. De landbouw in de Maashorst staat als voorbeeld voor de ontwikkeling van streekeigen producten. Agrarische bedrijven en stedelijke functies maken slim gebruik van elkaars energiebronnen.

Het buitengebied is een aantrekkelijk uitloopegebied met veel fiets- en wandelfaciliteiten en de Maashorst en Bedaf als waardevolle natuur- en landschapseenheden.

Bestemmingsplan Buitengebied 2013

De afgelopen jaren hebben er in relatie tot de intensieve veehouderij veel ontwikkelingen plaatsgevonden op het gebied van volksgezondheid, dierenwelzijn en milieu. Op basis van het proces van Reconstructie naar aanleiding van de varkenspest is het buitengebied van de gemeente voor de intensieve veehouderij opnieuw gezondeerd. Daarbij zijn keuzes gemaakt om de intensieve veehouderij in bepaalde zones te concentreren en elders zo veel mogelijk te saneren (landbouwontwikkelingsgebied, verwevingsgebied en extensiveringsgebied). De concentratie van intensieve veehouderijen bevindt zich met name in het gebied rond Odiliapeel. Er is een tendens bij kleinere intensieve veehouderij bedrijven om in extensiveringsgebied of verwevingsgebied om te schakelen of te stoppen. Grotere bedrijven kiezen voor schaalvergroting.

Het grootste gedeelte van de Peelrand is primair en grootschalig agrarisch gebied, met de landbouw (intensieve veehouderij en glastuinbouw) als ruimtelijk dominante functie. De landbouw is divers, van verbrede tot intensieve vormen van landbouw. Agrarische lintbebouwingen tussen de dorpen hebben een multifunctioneel karakter gekregen.

De ambitie voor de Peelrand is de kleinschalige ontginning van de Peelrand als contramal van De Peelkern. Hiertoe moet het kleinschalige en afwisselende karakter van het landschap van de Peelrand versterkt worden, onder meer door ruimte te geven aan verbreding van de landbouw, recreatie, landgoedontwikkeling en andere vormen van wonen binnen de oude zandontginningen en met name in agrarische bebouwingslinten in combinatie met investeringen in het kleinschalige karakter van het landschap en door ruimte te geven aan ontwikkeling van intensieve vormen van landbouw (intensieve veehouderij) en het verbeteren van de agrarische structuur in combinatie met investeringen in het kleinschalige karakter van het landschap.

De landbouw is nog steeds belangrijk voor de gemeente Uden. Zowel in economisch als sociaal opzicht. De functies landbouw, natuur en landschap vormen de grondslag voor de gebiedsbestemmingen in het bestemmingsplan.

De Reconstructiezonering (landbouwontwikkelingsgebieden, verwevingsgebieden en extensiveringsgebieden) uit de Verordening ruimte is in het bestemmingsplan verwerkt waarbij er bij ieder gebied een ander accent ligt op de toekomstmogelijkheden voor de landbouw. Deze aantallen veranderen constant omdat er veel ontwikkelingen zijn binnen de agrarische sector. Het aantal intensieve bedrijven in het extensiveringsgebied is de laatste jaren afgenomen.

In het plangebied is in meer of mindere mate sprake van verweving van de functies landbouw en natuur. Dit omdat ontwikkelingen in de landbouw enerzijds en de natuur (en landschap) anderzijds elkaar (kunnen) versterken. Zo is het duurzaam voortbestaan van de grondgebonden landbouw een essentiële voorwaarde voor het behoud van het cultuurhistorisch waardevolle landschap. Ook verbreding van de agrarische bedrijfsvoering en agrarisch natuurbeheer kunnen een gunstig effect hebben op natuur en landschap. De landbouw opereert in een spanningsveld tussen marktconforme bedrijfsvoering en toenemende beperkingen vanuit milieuwetgeving en dierenwelzijn. Dit vraagt enerzijds om ruimte voor vernieuwing en anderzijds om ruimte voor schaalvergroting.

Er is onder andere veel discussie over de ontwikkeling van de intensieve veehouderij. Naar aanleiding van een burgerinitiatief 'megastallen, nee' heeft de provincie in de Verordening ruimte de ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij aangescherpt. Dit betekent onder andere dat intensieve bedrijven in het extensiveringsgebied op slot zijn gezet en dat intensieve bedrijven in andere gebieden beperkt worden in ontwikkelingsmogelijkheden.

De laatste jaren zijn er steeds meer agrarische bedrijven die zoeken naar een verbredingsfunctie (zoals bijvoorbeeld kinderopvang, zorgboerderij, agrarisch natuurbeheer, mestverwerking, verkoop streekige producten, recreatie en toerisme) of een

omschakeling naar een niet agrarische functie of landgoed. Er komen steeds meer grote moderne bedrijven en de kleinere bedrijven gaan op zoek naar nevenfuncties of omschakelmogelijkheden. Het bestemmingsplan Buitengebied 2006 bood al ruimte aan deze verbredingsactiviteiten. Voor realisatie van nieuwe landgoederen staat de gemeente open. Gezien de ruimtelijke impact en de vele ruimtelijke en milieuaspecten die in zo'n proces verantwoord en onderbouwd moeten worden, is er voor gekozen om hiervoor geen binnenlandse regeling op te nemen, maar een dergelijk initiatief via een partiële herziening van het bestemmingsplan vorm te geven.

Er is binnen de landbouw een duidelijke ontwikkeling gaande in de richting van multifunctioneel ruimtegebruik en verbreding. Dat kan in de toekomst betekenen dat gronden en bedrijfsgebouwen hun agrarische functie gedeeltelijk verliezen en daarmee vrijkomen voor ander gebruik zoals natuur en recreatie.

Belangrijke algemene doelstelling van het beleid zoals opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied 2006 is dat de ruimtelijke kwaliteit wordt behouden in het buitengebied en waar mogelijk versterkt.

Dit kan door het stimuleren van economische functies op het platteland die tevens zorgen voor een duurzaam beheer en behoud van gebiedseigen kwaliteiten en passen bij de functies (landbouw, natuur, landschap en recreatie) van het landelijke gebied met daarnaast een goede landschappelijke inpassing.

In afwijking van de Verordening Ruimte krijgen intensieve veehouderijen in het deelgebied Natuur/Recreatie die gelegen in zowel verwevingsgebied als de Groenblauwe Mantel ontwikkelingsmogelijkheden voor uitbreiding van hun bouwvlak tot maximaal 1 hectare. Dit is dus een verscherping van de regeling uit de Verordening Ruimte. Dit sluit aan bij de gewenste richting op basis van de karakteristiek van dat gebied uit de gebiedsindeling.

Voor bouwvlakken in verwevingsgebied met een omvang van 1,5 hectare of groter en die geheel zijn benut, is eenmalige vergroting via wijziging mogelijk om te kunnen voldoen aan de huisvestingseisen en/of Welzijnseisen voortvloeiend uit het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij en uit de op grond van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren gestelde eisen.

Intensieve veehouderijbedrijven in het Landbouwontwikkelingsgebied Odilliapeel mogen via een wijziging uitbreiden tot maximaal 1,5 hectare. Voorheen was dit nog 2,5 hectare maar de uitbreidingsmogelijkheid is teruggegaan naar 1,5 hectare.

Ambities van de gemeente ten aanzien van geurbeleid

De ambities voor het geurbeleid zijn afgeleid van het visiedocument Udenaar de toekomst en in overeenstemming met de doelstelling van het bestemmingsplan Buitengebied. Daarnaast zijn het hebben van een actueel geurbeleid met juridische zekerheid en de resultaten van de evaluatie belangrijke pijlers voor het nieuwe beleid. Tot slot zijn signalen uit de klankbordgroep, de gemeenteraad en de gemeenschap richtinggevend.

De huidige geurverordening is in 2008 vastgesteld. Het is daarmee tijd om deze verordening in het licht van de meest recente inzichten ten aanzien van geurhinder te bekijken. Het nieuwe geurbeleid moet een vertaling van de huidige inzichten ten aanzien van de acceptatie van de geurhinder naar de Udense situatie inhouden. De GGD speelt hierin een belangrijke rol.

In het huidige geurbeleid is geen normstelling opgenomen voor de achtergrondbelasting. Dit is vanwege juridische risico's zeer onwenselijk. Er moet een beleidsregel worden opgesteld voor ruimtelijke ontwikkeling en geurhinder vanwege veehouderijen.

Gezien de resultaten van de evaluatie moet het nieuwe beleid ervoor zorgen dat er geen verslechtering van de geursituatie in Odiliapeel plaats kan vinden. Er moet worden onderzocht of gestuurd moet worden op een benodigde verbetering van de geursituatie door het aanscherpen van de geurnormen. De gemeenteraad heeft in de Commissie REO laten weten het belangrijk te vinden om daarbij de belangen van de ontwikkelingsruimte van de bedrijven en de mogelijkheid voor ruimtelijke ontwikkelingen mee te wegen. Dit sluit aan bij de visie van Udenaar de toekomst en het bestemmingsplan Buitengebied.

Het geurbeleid moet ruimte bieden voor bouwplannen in de woonkernen en bedrijventerreinen en bedrijfsontwikkeling van de intensieve veehouderijen op duurzame locaties in het buitengebied. De ruimtelijke indeling van de gemeente wordt geactualiseerd en gebaseerd op de begrenzing in de actuele bestemmingsplannen.

Bij de keuze van de geurnormen moet gekeken worden naar de geurnormen die omliggende gemeente in hun beleid hebben opgenomen. Daarbij wordt gekeken naar de gemeenten die onlangs hun beleid hebben geactualiseerd. Grote verschillen met de geurnormen in de buurgemeenten, zowel naar boven als naar beneden, zijn niet gewenst.

Het geurbeleid moet afgestemd worden met de lopende actualisatie van het bestemmingsplan Buitengebied.

3. UITGANGSPUNTEN

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten nader besproken.

3.1 Indeling van de gemeente Uden

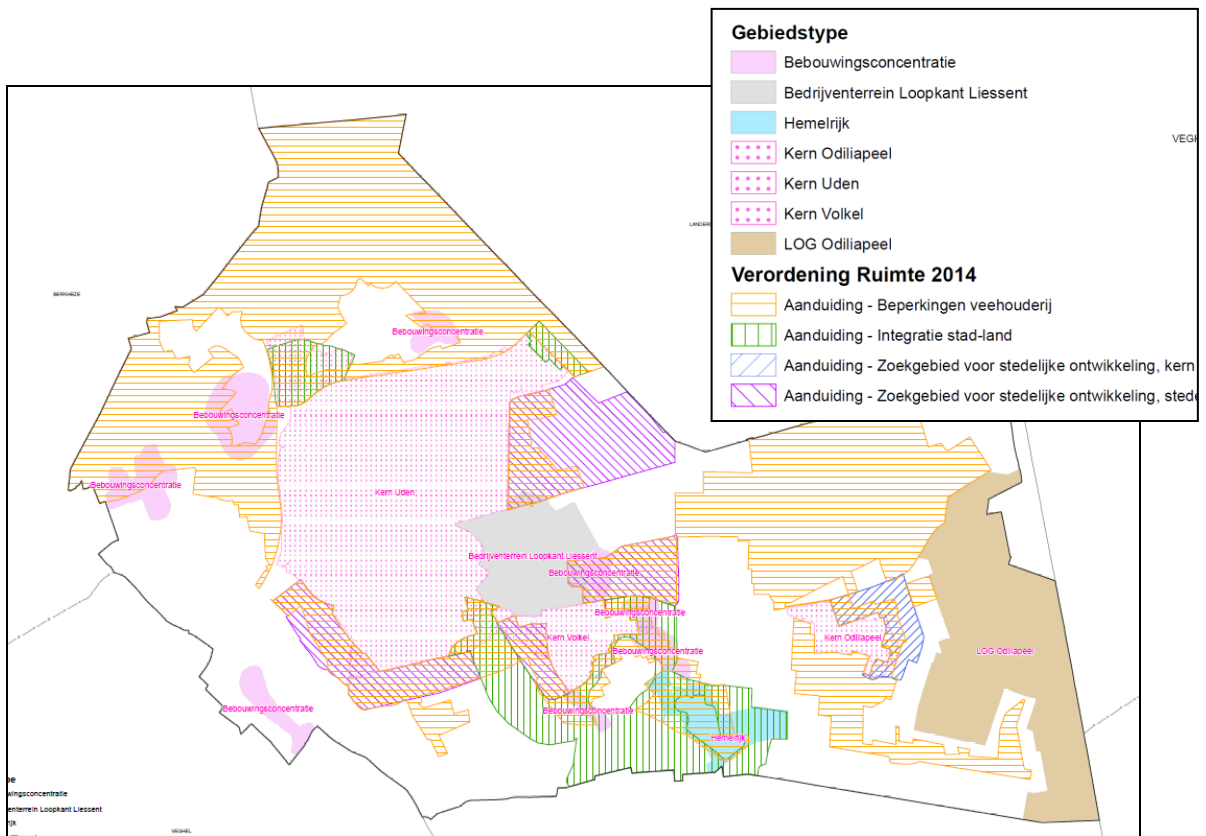
Binnen de gemeente zijn gebieden aan te wijzen met een dominante (en/of gewenste) functie. De gemeente bestaat uit drie woongebieden. Uden is een grote kern met circa 35.000 inwoners. Volkel en Odiliapeel zijn kleine kernen met respectievelijk circa 3.400 en 2.000 inwoners. De belangrijkste waarde in de drie gebieden is 'wonen'. Met name rondom Odiliapeel zijn veel intensieve veehouderijen aanwezig. De bewoners moeten zoveel mogelijk beschermd worden tegen invloeden die het woon- en leefklimaat negatief beïnvloeden. Dit geldt zeker voor de grote woonkern Uden.

Als overgangsgebied tussen het buitengebied en de woongebieden is een overgangsgebied aangewezen waar menging van functies plaatsvindt en de bescherming tegen geurhinder lager is dan in een woongebied, maar hoger dan in het buitengebied. Dit gebied bestaat uit bedrijventerrein Loopkant-Liessent, Hoogveld, Hoenderbos IV, de 13 bebouwingsconcentraties, het gebied integratie stad en land (zoekgebied voor verstedelijking) en het gebied beperking veehouderij. De laatste twee gebieden komen uit de Verordening ruimte 2014.

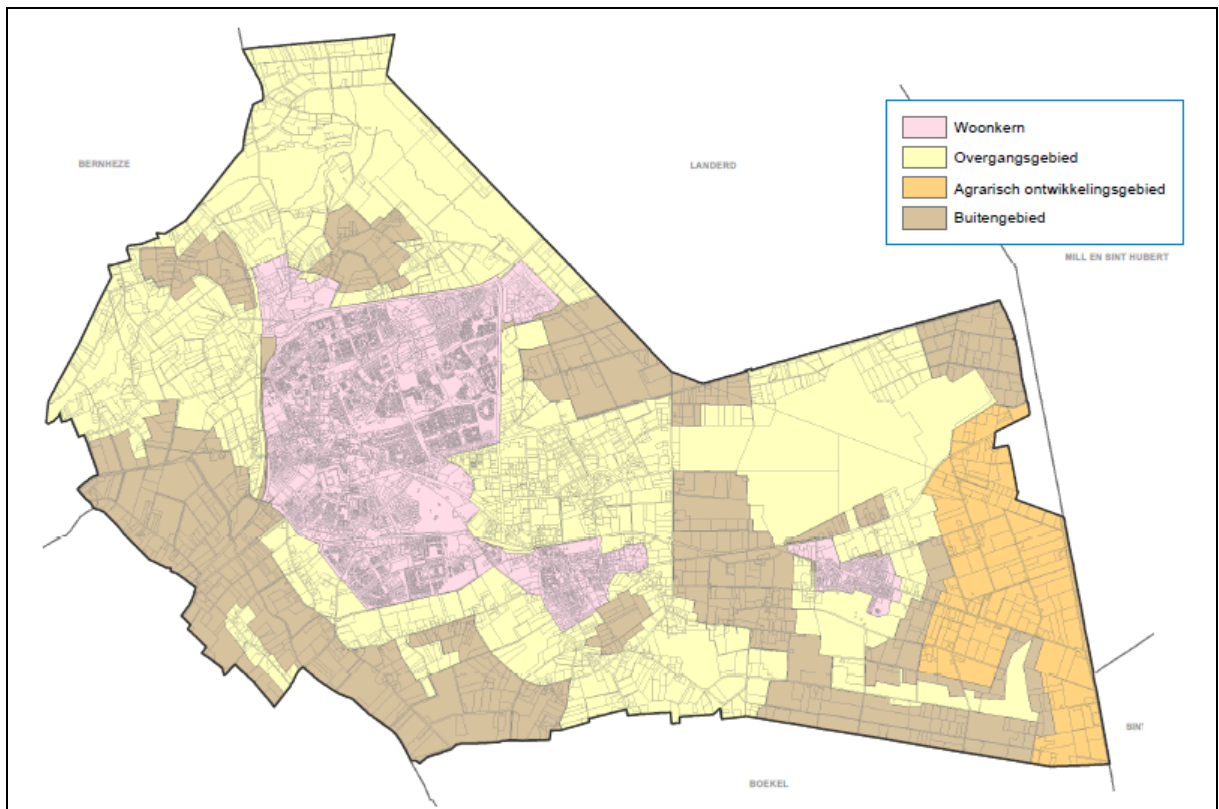
In het buitengebied is sprake van een menging van functies, zoals (agrarische) bedrijvigheid, wonen, landschap en natuur. De landbouwontwikkelingsgebieden (concentratiegebieden voor intensieve veehouderijen) hebben geen status meer maar het LOG Odiliapeel is nog wel opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied en ook als gebied in het geurbeleid. Het gebied wordt Agrarisch ontwikkelingsgebied genoemd. In figuur 3.1 is de ligging van al deze gebieden weergegeven.

Voor elk gebied met zijn eigen kenmerkende functies en historie kan een andere mate van acceptatie van agrarische geur optreden. Daarnaast kan in een bepaald gebied op grond van het gewenste beeld van het gebied, meer of minder ruimte voor de agrarische sector gewenst zijn. De gemeente heeft de beleidsvrijheid om gebieden aan te wijzen en de mate van de aanvaardbaarheid van geur te definiëren. Zo ontstaat een gebiedsgericht geurbeleid.

Binnen de gemeente Uden zijn de gebieden ten opzichte van 2008 opnieuw gedefinieerd op basis van de kaart in figuur 3.1. In het beleid van 2008 waren kernrandzones rondom de woongebieden aangehouden. In het buitengebied werd daarnaast geen onderscheid gemaakt in extensiveringsgebied en verwevingsgebied. In figuur 3.2 is de nieuwe gebiedsindeling weergegeven.

Figuur 3.1: de basis van de bepaling van de gebieden in de gemeente Uden

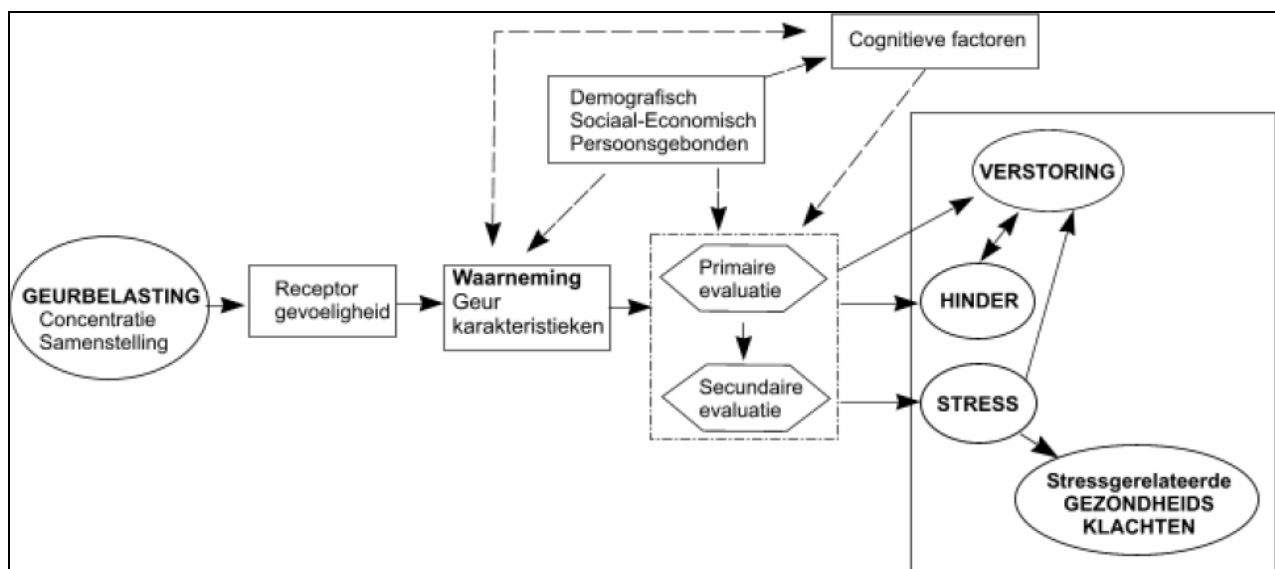
Figuur 3.2: gebiedsindeling gemeente Uden.

De indeling is gebaseerd op de geldende bestemmingsplangrenzen.

- Kern Uden: grote kern, primair bedoeld voor wonen;
- Kern Volkel: kleinere kern met enige mate van binding met het buitengebied. Primair bedoeld voor wonen;
- Kern Odiliapeel: kleinere kern op relatief korte afstand van het voormalige landbouwontwikkelingsgebied Odiliapeel gelegen. De LOG's zijn nu grotendeels ingevuld. Deze ontwikkeling was mogelijk door de relatief ruime norm op deze kernen;
- Overgangsgebied: gebieden tussen de woonkernen en het buitengebied met daarin bedrijventerrein Loopkant-Liessent, Hoenderbos IV en de 13 bebouwingsconcentraties;
- Buitengebied: duidelijke verweving tussen wonen, agrarische sector en andere bedrijvigheid;
- Agrarisch ontwikkelingsgebied: het voormalige LOG Odiliapeel gebied ten oosten van Odiliapeel waar de nadruk ligt op de veehouderij. Het gebied moet geschikt blijven voor de aanwezigheid van veehouderijbedrijven.

3.2 Geur en de relatie met gezondheid

Geur kan verschillende effecten oproepen bij de mens, die als nadelig voor de gezondheid worden beschouwd. Bij de relatie tussen geur en gezondheid zijn vele biologische, psychologische en sociale factoren betrokken. Allereerst is de geurconcentratie van invloed op het optreden van gezondheidseffecten. Ook andere karakteristieken van de geur kunnen van invloed zijn. Daarnaast zijn demografische, sociaal-economische, persoonsgebonden en cognitieve factoren in meer of mindere mate van invloed op de mate van optreden van gezondheidseffecten. Sommige van deze factoren zijn onderling van elkaar afhankelijk. Het volgende model beschrijft de relatie tussen de geurbelasting en gezondheidseffecten.

Figuur 3.3 Model voor de relatie tussen geurbelasting en gezondheidseffecten (Monique Smeets & Tilly Fast, 2006. Dosis effect relatie geur, effecten van geur. Document: IP-DER-06-40. OpdenKamp Adviesgroep BV. Den Haag).

In dit model leidt de geurbelasting tot een waarneming bij omwonenden. De waarneming verloopt via de receptoren in het reukepitheel. Volgend op de stimulatie van de receptoren ontstaat waarneming van de frequentie, de intensiteit, de hedonische waarde en de

kwaliteit (bijvoorbeeld 'oplosmiddelachtig') van de geur. In deze waarneming kunnen zich individuele verschillen voordoen, die gerelateerd zijn aan demografische (geslacht, leeftijd), sociaal-economische en persoonsgebonden factoren. De pijl vanuit deze factoren naar de waarneming kent één richting.

Onder cognitieve factoren wordt verstaan de wijze waarop mensen informatie selecteren en verwerken. Voorbeelden hiervan zijn de attitude ten opzichte van de geurbron (bijvoorbeeld angst of boosheid) en de verwachtingen over de geurbelasting in de toekomst. Bij cognitieve factoren wijzen de pijlen in twee richtingen, namelijk van en naar waarneming. De invloed is dus wederkerig. Mensen, die geloven dat geur slecht is voor de gezondheid, letten meer op geuren in hun omgeving of zijn eerder gealarmeerd door onprettige geuren, zodat zij deze als intenser waarnemen. Omgekeerd, kan dit geloof ook weer beïnvloed worden door gedane waarnemingen.

Door mensen wordt de waarneming van de geur in twee stappen geëvalueerd. Bij de primaire evaluatie wordt ingeschat of de geur potentieel bedreigend is. Wordt de geur als onaangenaam of de situatie als potentieel bedreigend beschouwd dan leidt dit tot hinder. De hinder is het gezondheidseffect, het is psychologisch van aard, maar er hoeven geen andere effecten te zijn. Bij de secundaire evaluatie van de waarneming van de geur, beoordeelt het individu of het met die potentieel bedreigende situatie goed overweg kan (coping). Geeft de uitkomst van deze evaluatie aan, dat het individu hiermee onvoldoende mee om kan gaan, dan zal er stress worden ervaren met de daaraan gerelateerde fysiologische effecten. De hinder gaat dan vergezeld van stressgerelateerde lichamelijke gezondheidseffecten. Voor de demografische, sociaal-economische, persoonsgebonden en cognitieve factoren geldt, dat zij naast de waarneming ook het proces van evaluatie van deze waarneming kunnen beïnvloeden.

De evaluatie van de geur kan ook leiden tot hinder, verstoring van gedrag of activiteiten en stress. Iemand die hinder ervaart maar geen stress kan niettemin verstoring van activiteiten of gedrag vertonen. De relatie tussen hinder en verstoring is wederkerig: als iemand gehinderd is kan dit leiden tot verstoring en andersom. Stress kan eveneens leiden tot verstoring.

Gezondheidseffecten door geur

De belangrijkste en meest voorkomende gezondheidseffecten van geur zijn hinder en verstoring van activiteiten en gedrag. Stressgerelateerde gezondheidseffecten kunnen ook optreden.

Onder hinder wordt verstaan:

“Hinder is een gevoel van ongenoegen dat optreedt wanneer een milieufactor wordt waargenomen of wanneer de waarneming iemands gedrag of activiteiten negatief beïnvloedt of wanneer door de waarneming iemand vermoedt, dat deze milieufactor een negatieve invloed heeft.”

In de literatuur wordende volgende uitingen genoemd van verstoring van activiteiten en gedrag als gevolg van geur:

- slechte ventilatie: ramen sluiten, niet kunnen luchten;
- niet graag buiten zijn: in de tuin, op het balkon, tijdens het barbequen of tijdens het wandelen;
- niet graag thuis zijn;
- niet graag familie/vrienden/bezoek uitnodigen of familie/vrienden komen niet graag op bezoek;
- slaap: problemen met inslapen, tussentijds wakker worden;
- was niet buiten drogen;
- vertrouwde of aangename geuren niet meer kunnen ruiken;
- verstoort het lezen en denken en vrije tijd bezigheden;
- minder diep ademen;
- ontevreden met eigen huis;
- spanning in het gezin;
- indienen van klachten. Zoals in de presentatie van de GGD in de klankbordgroep is aangegeven, betekent de afwezigheid van klachten niet dat er geen hinder wordt ervaren. Dit kan de volgende oorzaken hebben:
  - wantrouwen in de overheid. Het vertrouwen in het bevoegd gezag, dat voor een serieuze oplossing voor de hinder moet zorgen, is niet aanwezig;
  - moedeloosheid bij de gehinderde. De gehinderde heeft het gevoel er toch niks aan te kunnen doen;
  - sociale druk. Een klacht indienen over een bekende of over een bedrijf dat goed bekend staat in de buurt is een drempel.

In de literatuur worden verschillende (stressgerelateerde) andere gezondheidsklachten ten gevolge van geur genoemd, zoals slaapklachten, hoofdpijn, duizeligheid, vermoeidheid, misselijk, luchtwegklachten.

Factoren van invloed op het ontstaan van hinder, verstoring of andere (stressgerelateerde) gezondheidseffecten

Geurkarakteristieken, demografische, sociaal-economische, persoonsgebonden en cognitieve factoren kunnen een grote invloed hebben op de relatie tussen geurbelasting en gezondheidseffecten. Dit heeft als gevolg, dat een algemene dosis-effectrelatie lokaal alleen te gebruiken is voor een indicatie van het optreden van ernstige hinder in de omgeving van een geurbron. Vooral de volgende kenmerken kunnen lokaal leiden tot meer hinder dan volgens de algemene dosis-effectrelatie berekend zou worden:

- lage hedonische waarde (onaangename geur);
- hogere frequentie van optreden geur;
- probleemgerichte copingstijl;
- geen band met de veroorzaker;
- negatieve attitude ten opzichte van de bron of overheid;
- verwachting dat de geur zal toenemen;
- bezorgd, angst voor gezondheidseffecten.

3.3 Beoordeling woon- en leefklimaat

Om een oordeel te kunnen geven over de geursituatie, is het van belang inzicht te hebben in de geurbeleving bij een bepaalde geurbelasting, oftewel de dosis-effect-relatie. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de voorgrondbelasting, wanneer er sprake is van één veehouderijbedrijf, en de achtergrondbelasting, wanneer er sprake is van meerdere veehouderijen. De gemeenteraad stelt in haar visie zelf het aanvaardbaar woon- en leefklimaat vast.

Relatie geurbelasting en geurgehinderden

Er is sprake van geurhinder als mensen worden blootgesteld aan geur en dat als hinderlijk wordt ervaren. De mate waarin mensen geur als hinderlijk ervaren, is afhankelijk van de mate van blootstelling, maar ook van bijvoorbeeld de onaangenaamheid van de geur en de binding die de mensen hebben met het bedrijf dat de geur veroorzaakt. Geurhinder wordt uitgedrukt als percentage. Een geurhinderpercentage van 12% betekent dat 12% van de mensen desgevraagd in een telefonische leefomgevingsenquête aangeeft “soms of vaak last te hebben van geurhinder van veehouderijen”.

In het ‘Geuronderzoek stallen intensieve veehouderij’ van PRA Odournet 2001, is de relatie vastgelegd tussen geurbelasting en hinder. Deze relatie is vastgesteld op basis van circa 2.000 telefonische enquêtes bij omwonenden van varkenshouderijen verspreid over heel Nederland. Tijdens het onderzoek is gebleken dat in gebieden met relatief weinig veehouderijen bij dezelfde geurbelasting meer geurhinder wordt ervaren dan in gebieden met relatief veel veehouderijen. In gebieden met veel intensieve veehouderij is er sprake van gewenning aan of acceptatie van agrarische geur. Ook kan het zijn dat in veedichte gebieden fluctuaties in geur door omwonenden minder worden waargenomen (mede door de aanwezige hoge achtergrondconcentratie, gewenning daaraan en acceptatie). Dit zijn fluctuaties in de tijd, zoals zomer of winter, dag of nacht en relatief hoge geuruitstoot aan het einde van de productieperiode zoals bij vleeskuikens of legkippen.

In de “Handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderij, aanvulling: Bijlagen 6 en 7” van 1 mei 2007, is in de tabellen A en B van bijlage 6 de relatie aangeven tussen de geurbelasting en de geurhinder in concentratiegebieden en in bijlage 7 de relatie tussen geurgehinderden (%) en de milieukwaliteit (zeer goed, goed, redelijk goed, matig etc). Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de hinder als gevolg van de voorgrondbelasting en de hinder als gevolg van de achtergrondbelasting. De belangrijkste percentages uit de tabellen A en B van bijlage 6 van de handreiking zijn in onderstaande tabel 3.1 weergegeven (percentages en normen hebben betrekking op concentratiegebieden zoals de gemeente Uden).

Tabel 3.1: Relatie tussen het percentage geurgehinderden en voorgrond- en achtergrondbelasting voor een concentratiegebied.

Percentage gehinderden	voorgndbelasting ou _E /m ³	achtergrondbelasting ou _E /m ³
5 %	1,5	3
8 %	3	6
12 %	5	10
16 %	7	14
20 %	10	20
25 %	14	28
27 %	16	32

In tabel 3.1 is de relatie geurbelasting-hinder-milieukwaliteit weergegeven. Het RIVM geeft op 10-7-2014 hierover het volgende aan op haar website: "De GGD-richtlijn 'geurhinder' uit 2002 wordt herzien. De huidige richtlijn is sterk verouderd en daarom niet meer te raadplegen via deze website. Neem contact op met uw lokale GGD bij vragen over geurhinder in uw woonomgeving." Dit betekent dat bijlage 7 uit de handreiking is vervallen. In afwachting van actualisatie adviseert GGD GHOR Nederland op 27 mei 2014 per brief om de modeluitkomsten als indicatief te beschouwen en maatwerk en lokaal gerichte oplossingen in te zetten. De GGD Brabant heeft op 10 maart 2015 aangegeven dat naar aanleiding van eigen onderzoek de geurhinderrelaties naar beneden moeten worden bijgesteld (bij lagere geurbelasting een grotere hinder en een slechtere milieukwaliteit dan in voorgaande tabellen is opgenomen).

In de brieven van de GGD is een richting over de aan te houden percentages gegeven. Het blijkt dat bij een bepaalde geurbelasting er meer geurhinder wordt ervaren dan op basis van tabel 3.1 kan worden verwacht. Als voorbeeld: De Verordening ruimte 2014 geeft in het buitengebied een maximale hinderpercentage van 20% op voor de achtergrondbelasting. Op basis van tabel 3.1 zou hier een achtergrondbelasting van 20 ou_E/m³ bij horen. Volgens de GGD wordt een hinderpercentage van 20% al bereikt bij een lagere geurbelasting.

De GGD adviseert aan de gemeente Uden (brief aan de klankbordgroep) om in de bebouwde kom de grens op 4,7 ou_E/m³ te leggen en in het buitengebied op 10,3 ou_E/m³. De beleidsvisie zal inzicht verschaffen in de effecten op het woon- en leefklimaat bij deze waarden. Deze waarden zullen echter niet als norm worden gehanteerd zolang deze waarden geen status hebben. Wat wel moet worden geconcludeerd is dat bij het opstellen van een geurgebiedsvisie en geurverordening rekening moet worden gehouden dat er meer hinder te verwachten is dan in tabel 3.1 is aangegeven. Hoeveel meer dat is, is niet bekend. Totdat de resultaten van het onderzoek van de GGD zijn verwerkt in de systematiek van de Wgv is dit wel het enige wat er beschikbaar is. Hoe dit naar de situatie in Uden is vertaald, is hierna beschreven.

In bijlage IV zijn de brieven van de GGD over dit onderwerp opgenomen.

Ijkpunten voor de achtergrondbelasting

De gebiedsindeling is gekoppeld aan een maximaal acceptabel hinderniveau en bijbehorende geurbelasting. Richtinggevend voor de ijkpunten zijn de normen die in de Verordening ruimte 2014 zijn opgenomen. De normen zijn gekoppeld aan bijlage 6 van de handreiking bij de Wgv (zie bijlage II). Het Brabantse implementatieteam Wgv heeft dit uitgewerkt in een advies aan de Brabantse gemeenten over streefwaarden voor een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Ook zijn de voorlopige uitkomsten van de onderzoeken van de GGD over de geurhinderpercentages meegenomen in de keuze van de ijkpunten.

In de gemeente Uden worden de volgende ijkpunten gehanteerd voor de vaststelling van het acceptabel geurniveau in een gebied:

Een maximale achtergrondbelasting van 10 ou_E/m³ is voor de kernen maximaal aanvaardbaar.

De Verordening ruimte 2014 geeft als norm voor de bebouwde kom een maximaal hinderpercentage van 12%. Dit komt volgens bijlage 6 (zie tabel 3.1) overeen met een achtergrondnorm van 10 ou_E/m³.

Daarnaast is in de Nederlandse Emissie Richtlijn (NeR) een richtwaarde van 12% opgenomen. De NeR bevat het geurbeleid voor industriële inrichtingen. Als richtwaarde voor geur wordt hier uitgegaan van maximaal 12% gehinderden en maximaal 3% ernstig gehinderden (ernstig gehinderden zijn mensen die in een telefonische leefomgevingsenquête aangeven "ernstige geurhinder te hebben van veehouderijen"). Ondanks dat de veehouderijsector hier niet zondermeer mee is te vergelijken, is hier in overleg met deskundigen die nauw betrokken zijn geweest bij het opstellen van de Wgv, voor de bebouwde kom toch bij aangesloten. Dit komt ook vrij goed overeen met de oude omgevingscategorie I (woningen in de kern) uit de Wet Stankemissie Veehouderijen en de Brochure Veehouderij en Hinderwet waar een percentage van 11% gehinderden bij hoort.

Omdat alleen tabel 3.1 beschikbaar is waarin het hinderpercentage is vastgesteld, wordt de waarde van 12% gekoppeld aan de achtergrondbelasting van 10 ou_E/m³. Gezien de voorlopige uitkomsten van het GGD onderzoek moet voorkomen worden dat geurgevoelige objecten aan een hogere geurbelasting worden blootgesteld.

Een streefwaarde voor de achtergrondbelasting van 6 ou_E/m³ is voor de kernen goed.

Gezien de eerste uitkomsten van het GGD onderzoek kan bij een achtergrondbelasting van 10 ou_E/m³ meer hinder worden verwacht dan op basis van tabel 3.1 is aan te nemen.

Daarom is er een streefwaarde van 6 ou_E/m³ in het beleid van Uden opgenomen. Uitgaande van de tabel 3.1 hoort bij een achtergrondbelasting van 6 ou_E/m³ een hinderpercentage van 8%. Dit hinderpercentage komt overeen met de wettelijke *voorg*grondbelasting van 3 ou_E/m³. Met de huidige inzichten wordt dit als voldoende beschermend beschouwd.

Het beleid van Uden stuurt op het terugdringen van het aantal geurgehinderden boven de 6 ou_E/m³.

De advieswaarde van de GGD voor de achtergrondbelasting van 4,7 ou_E/m³ is voor de kernen optimaal.

De GGD adviseert de gemeente om deze waarde in de evaluaties van de geursituatie te hanteren.

Een maximale achtergrondbelasting van 20 ou_E/m³ is voor het buitengebied maximaal aanvaardbaar.

De bovengrens van 20% is door het implementatieteam van de Wgv (zie bijlage III) en de Stuurgroep Dynamisch Platteland (zie hoofdstuk 2.2) ontleend aan het PRA onderzoek naar de dosiseffectrelatie tussen geur en hinder. Daarnaast wordt het verwevingsgebied als een dynamisch gebied gezien, waarbij verschillende functies mogelijk moeten zijn. Bij een waarde van 20% gehinderden wordt dit mogelijk gemaakt.

Dit hinderpercentage is ook door de provincie Noord-Brabant in haar beleid opgenomen, De Verordening ruimte 2014 geeft als norm voor het buitengebied een maximaal

hinderpercentage van 20%. Dit komt volgens bijlage 6 (zie tabel 3.1) overeen met een achtergrondnorm van $20 \text{ ou}_E/\text{m}^3$.

Burgerwoningen en veehouderijen liggen verspreid in het buitengebied. Daardoor is sprake van verspreid liggende bronnen en ook verspreid liggende "ontvangers". Verder is sprake van agrarische bedrijven die al sinds jaren in het buitengebied zijn gelegen. Vaak is er acceptatie van geur afkomstig van veehouderijen in de leefomgeving als gevolg van een (historische) binding met de sector of compensatie vanwege de landelijke woonomgeving en andere voordelen verbonden aan het wonen in het buitengebied. Ook gewinning speelt een rol en kan het zijn dat in veedichte gebieden fluctuaties in geur door omwonenden minder worden waargenomen (mede door de hoge aanwezige achtergrondconcentratie, gewinning daaraan en acceptatie).

Gezien de voorlopige uitkomsten van het GGD onderzoek moet voorkomen worden dat geurgevoelige objecten aan een hogere geurbelasting worden blootgesteld.

Een streefwaarde voor de achtergrondbelasting van $14 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ is voor het buitengebied goed

Gezien de eerste uitkomsten van het GGD onderzoek kan bij een achtergrondbelasting van $20 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ meer hinder worden verwacht dan op basis van tabel 3.1 is aan te nemen. Daarom is er een streefwaarde van $14 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ in het beleid van Uden opgenomen.

Het beleid van Uden stuurt op het terugdringen van het aantal geurghinderden boven de $14 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ in het buitengebied.

De advieswaarde van de GGD voor de achtergrondbelasting van $10,3 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ is voor het buitengebied optimaal

De GGD adviseert de gemeente om deze waarde in de evaluaties van de geursituatie te hanteren.

Berekeningen en ervaren geurhinder

In de praktijk blijkt dat de geurberekening met verspreidingsmodellen niet altijd overeenkomen met de werkelijk ervaren geurhinder. Zo kan het voorkomen dat de berekeningen een beeld schetsen van een redelijk woon- en leefklimaat, maar dat er desondanks geurklachten zijn. Ook het omgekeerde komt voor. Het GGD-bureau GMV geeft aan dat in de praktijk vaker geurhinder wordt ervaren dan op basis van de berekeningen wordt voorspeld. Het een en ander kan de volgende achtergronden hebben:

- de genoemde acceptatie van geur afkomstig van veehouderijen in de leefomgeving als gevolg van een (historische) binding met de sector of compensatie vanwege de landelijke woonomgeving en andere voordelen verbonden aan het wonen in het buitengebied. Ook gewinning aan geur speelt een rol en kan het zijn dat in veedichte gebieden fluctuaties in geur door omwonenden minder worden waargenomen (mede door de hoge aanwezige achtergrondconcentratie, gewinning daaraan en acceptatie);
- de geurberekeningen gaan uit van een bedrijfsemissie die bepaald wordt door de emissie per dier (emissiefactor) en het aantal aanwezige dieren. De emissiefactor is een jaargemiddelde waarde voor de uitstoot per dier. Dit betekent dat fluctuaties in de tijd niet tot uiting komen. Daarnaast worden andere geurbronnen niet meegenomen in de berekeningen;

- de geurberekening gaan uit van gemiddelde klimatologische omstandigheden over de afgelopen 10 jaar. Bijzondere klimatologische omstandigheden komen daardoor niet tot uiting, zoals windstil weer of een andere windrichting dan gebruikelijk.
- de hinder is in de enquêtes van PRA bepaald in het buitengebied en in dorpen, niet in stedelijk gebied. Het is denkbaar dat mensen in steden hindergevoeliger zijn voor geur van veehouderijen dan mensen in dorpen en in het buitengebied. In de steden is men immers minder gewend aan deze geur en men heeft daar doorgaans ook minder binding met de bedrijfstak;
- de berekeningen zijn uitgevoerd met het computerprogramma V-Stacks. Dit model rekent volgens de laatste wetenschappelijke inzichten de verspreiding van geur en voldoet aan de rekenregels van het Nieuw Nationaal Model. Het model houdt echter geen rekening met bijzondere meteo-omstandigheden. Een windstille situatie waarbij de lucht nauwelijks verspreid en waarbij de geurpluim naar bewoonde gebieden kan verplaatsen, wordt niet berekend. Daarnaast is uit onderzoek van de provincie Noord-Brabant gebleken dat in bepaalde specifieke gevallen de uitkomsten van V-stacks grote verschillen met de werkelijke geurbelasting vertoont. In verband hiermee heeft de provincie een brief naar het ministerie gestuurd met het verzoek om een betrouwbaar instrument te hebben voor vergunningverlening. Zie hiervoor de correspondentie in bijlage V van de provincie en het Ministerie;
- het GGD-bureau GMV heeft aangegeven dat in de praktijk vaker geurhinder wordt ervaren (of kan worden ervaren) dan op basis van bijlage 6 en 7 van de Wgv, de rekenmodellen en de verouderde GGD-richtlijn wordt voorspeld. Dit staat ook nader beschreven in de brief van GGD GHOR Nederland in bijlage IV.

In de volgende paragraaf is het voorgaande uitgewerkt voor de gebiedsindeling van Uden.

Achtergrondbelasting

Op basis van bovenstaande gegevens is een vertaling naar streefwaarden voor de achtergrondbelasting voor de gebieden gemaakt. In dit voorstel is voor de geursituatie per gebied een onderverdeling gemaakt in de volgende categorieën:

- optimaal: het woon- en leefklimaat voldoet aan de door GGD geadviseerde maximale waarde voor de achtergrondbelasting;
- goed: het woon- en leefklimaat voldoet aan de streefwaarde voor de achtergrondbelasting en is gezien de functie passend;
- afweegbaar: het woon- en leefklimaat is gezien de functie niet optimaal en verdient daarom aandacht. De geurbelasting ligt net onder de grenswaarde waarbij sprake is van een knelpunt. De geursituatie wordt hier als redelijk beschouwd;
- niet aanvaardbaar: het woon- en leefklimaat is gezien de functie niet aanvaardbaar. Voorkomen moet worden dat geurgevoelige objecten hierin terecht komen.

Bij de analyse van de berekeningen is het aantal geurgevoelige objecten in de hierboven genomen geurklassen geteld.

In tabel 3.2 zijn de streefwaarden per gebied weergegeven en is het bijbehorende percentage gehinderden volgens bijlage 6 van de handreiking Wgv vermeld. In de kernen is de hoogste bescherming tegen geurhinder aangehouden. Voor het buitengebied is de

minste bescherming geboden. De waarde voor de bedrijventerreinen en de recreatiegebieden ligt hier tussen in.

Tabel 3.2: Gehanteerde gebiedsindeling, geurklassen en geurhinderniveaus.

Gebied	achtergrondbelasting in odour units (ou _e /m ³)			
	Optimaal	Goed	Afweegbaar	Niet aanvaardbaar
Woongebieden	0 – 4,7	4,7 – 6	6 - 10	>10
Overgangsgebied	0 – 8,0	8,0 – 10	10 - 14	>14
Buitengebied en LOG	0 – 10,3	10,3 – 14	14 - 20	>20

Uit tabel 3.2 komt naar voren dat een optimale geursituatie in een woongebied een lagere geurbelasting en percentage geurghinderden betekent dan een optimale geursituatie in het buitengebied. Op deze wijze zijn de streefwaarden voor de geurbelasting afgestemd op de functie van een gebied.

3.4 Veehouderijbestand

In de berekeningen is uitgegaan van het veehouderijbestand met peildatum 1 augustus 2015. Dit bestand is gebaseerd op de provinciale Webbv en in de klankbordgroep gecheckt. De vergunde emissie van de bedrijven is gehanteerd. Het kan dus zijn dat er feitelijk geen dieren meer aanwezig zijn, maar het bedrijf nog vergunde rechten heeft. In de berekeningen zijn deze bedrijven meegenomen. Ook is rekening gehouden met de veehouderijen in naburige gemeenten binnen een straal van 2 km. Dit zijn de gemeenten Landerd, Mill en Sint Hubert, Sint Anthonis, Boekel, Veghel en Bernheze.

Voor de veehouderijen in Uden is in de berekeningen uitgegaan van de werkelijke uittredesnelheid, emissiepunthoogte, diameter en gebouwhoogte. Deze gegevens zijn uit de vergunningdossiers afgeleid. Voor elk adres zijn de verschillende stallen samengevoegd tot één bron, die is ingevoerd op het zwaartepunt van de emissie en met de emissiegewogen parameters. De totale emissie is toegekend aan deze bron. Dit kan lokaal een verschil opleveren met de berekening die in het kader van vergunningverlening wordt uitgevoerd. In dat geval wordt namelijk gerekend per stal.

Voor de inrichtingen van de naburige gemeenten is gerekend met standaardparameters als detailinformatie niet voorhanden was. Deze zijn:

- emissiepunthoogte 6 m.
- gemiddelde gebouwhoogte 6 m.
- diameter emissiepunt: 0,5 m.
- uittredesnelheid: 4 m/s.

Alle berekeningen zijn uitgevoerd met het verspreidingsmodel V-stacks gebied, versie 2010. De gehanteerde ruwheid voor de gehele gemeente Uden is 0,30. De uitgangspunten zijn voorgelegd aan de betreffende gemeenten. Deze opmerkingen zijn verwerkt in het veehouderijbestand.

In de berekeningen zijn geen bedrijven met dieren waarvoor geen emissiefactor is vastgesteld meegenomen. Dit zijn paarden, melkrundvee, nertsen en konijnen.

3.5 Andere geurbronnen dan veehouderijen

De Wgv heeft uitsluitend betrekking op de geurhinder afkomstig van dierenverblijven. Op andere geurbronnen is de Wgv niet van toepassing. Voorbeelden van dergelijke bronnen zijn verkeer, industriële installaties, houtkachels, maar ook andere bronnen bij agrarische bedrijven zoals mestverwerking en brijvoerbereiding. Deze bronnen dragen ook bij aan de geurbelasting op de leefomgeving.

In veel gevallen ontbreken de objectieve kengetallen om de uitstoot van deze bronnen 'op te tellen' bij de geurbelasting afkomstig uit dierenverblijven. Bovendien verschilt per bron de blootstellingsduur en -frequentie en de aard en (on)aangenaamheid van de geur.

In bijlage I is een memo opgenomen hoe in het kader van het Activiteitenbesluit milieubeheer omgegaan wordt en kan worden met geur afkomstig van deze bronnen.

3.6 Geurgevoelige objecten

Voor de analyse is in de rekenmodellen de gecumuleerde belasting, oftewel de achtergrondbelasting, op de geurgevoelige objecten per gebied bepaald. Op de geurgevoelige objecten is daarnaast een geurnorm van toepassing, welke bepalend is voor de mogelijkheden van de bedrijven om door te groeien.

Voor de definitie van een geurgevoelig object wordt verwezen naar de toelichting op de Wgv in bijlage II. In de analyses en berekeningen zijn (voormalige) bedrijfswoningen van veehouderijen niet meegenomen.

Het totaal aantal geurgevoelige objecten in de gemeente Uden bedraagt 15.901. Dit aantal is in de analyses meegenomen. De geurgevoelige objecten van de buurgemeenten zijn niet in de analyses meegenomen, maar zijn nodig om de doorgroei van de veehouderijen in zowel de gemeente Uden als in de buurgemeenten te kunnen bepalen.

3.7 Scenario's en doorgroeimogelijkheden van de veehouderijbedrijven

In het onderzoek naar nieuwe geurnormen en vaste afstandseisen zijn ontwikkelscenario's berekend, waarbij rekening is gehouden met de doorgroei van de veehouderijbedrijven. Met deze ontwikkelscenario's worden potentiële knelpunten en gebieden waar mogelijk een verbetering van de geursituatie kan optreden in beeld gebracht. In de ontwikkelscenario's is ervan uitgegaan dat alle bedrijven hun ontwikkelingsruimte benutten. In de praktijk zal dit niet het geval zijn.

Er zijn 5 normvarianten doorgerekend. In deze varianten wordt ervan uitgegaan dat bedrijven in principe doorontwikkelen tot het beschikbare bouwvlak volledig is benut. Op 1,5 ha bouwvlak is een gesloten bedrijf met 750 zeugen mogelijk. Er rekening mee houdende dat bedrijven bij uitbreiding emissiearme technieken moeten toepassen, is 30% reductie (van traditionele huisvesting) aangehouden voor de maximale emissie. Het emissieplafond bedraagt dan 60.375 ou_E/s (bij een bouwvlak van 1,5 ha). Er is gerekend met een emissieplafond van 40.250 ou_E/s per ha bouwvlak. Zie bijlage VI voor de onderbouwing hierbij.

Het emissieplafond is alleen toegepast voor bedrijven die nog ontwikkelingsruimte op het bouwvlak hebben. Bedrijven die minder dan 40.250 ou_E/s per hectare bouwvlak uitstoten en binnen het bouwvlak geen of nauwelijks ruimte meer hebben voor uitbreiding, is gerekend met de vergunde emissie en niet met bovengenoemd emissieplafond.

Ook bedrijven waarvan wat omvang of ligging betreft geen uitbreiding wordt verwacht, zijn ingevoerd op basis van vergunde rechten en niet op basis van het emissieplafond. Dit zijn bedrijven in het gebied beperkingen veehouderij, bedrijven met vooral rundvee en kleine bedrijven zonder rundvee.

Voor bedrijven die in hun Bedrijfsontwikkelingsplan in het kader van het Actieplan ammoniak hebben aangegeven te stoppen voor 2020, zijn de maatregelen die genomen zijn in het kader van de actieplannen ingerekend. Als niet bekend is welke maatregelen zijn getroffen is voor de stoppende bedrijven gerekend met een geuremissiereductie van 30%. Dit is het ingeschatte gemiddelde effect op de geuremissie van de tijdelijke maatregelen die voor ammoniak worden genomen.

In de scenario's is ook rekening gehouden met de 50% regeling. In het geval een bedrijf met de vergunde emissie de geurnorm al overschrijdt, is de 50% regeling toegepast. De regeling is van toepassing voor intensieve veehouderijbedrijven die een overbelaste situatie veroorzaken en nog uitbreidingsmogelijkheden hebben. Een overbelaste situatie wil zeggen dat de voorgrondnorm in de huidige situatie wordt overschreden ter plaatse van een geurgevoelig object. Bij de uitbreiding hoeft het bedrijf niet geheel terug te gaan totdat de geldende norm wordt bereikt. In het kort houdt de regeling in dat de helft van het verschil tussen de huidige geurbelasting en de geldende geurnorm mag gebruikt worden voor de uitbreiding.

Zo kan door het toepassen van technische maatregelen, zoals een luchtwasser (of wat geurreductie tenminste gelijkwaardig) of het verhogen van het emissiepunt de veestapel worden uitgebreid. In dat geval moet wel 50% van de bereikte geurreductie worden ingezet om de geurbelasting ter plaatse te verbeteren. De overige 50% reductie mag dan vervolgens worden omgezet in vee aantallen.

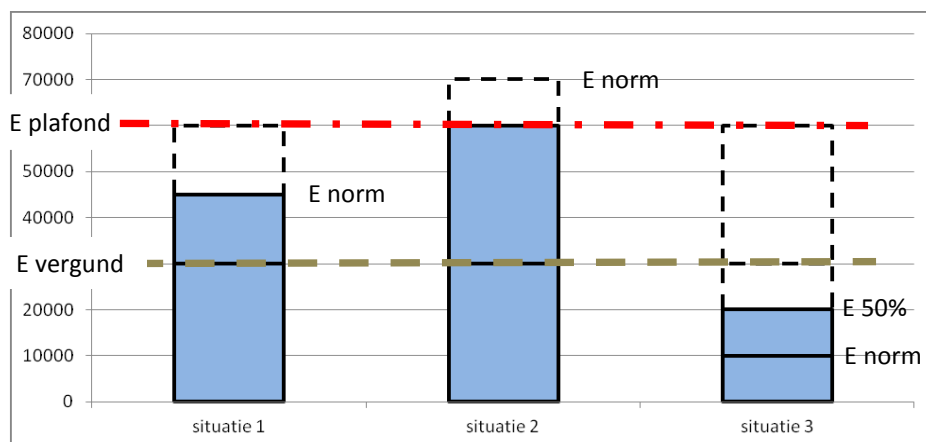
Opgemerkt moet worden dat het niet zeker is dat bedrijven ook altijd doorontwikkelen. Zo kunnen bedrijven die de 50% regeling moeten toepassen besluiten niet te ontwikkelen. Als bedrijven niet ontwikkelen dan blijft de geursituatie zoals deze is en wordt geen afname bereikt.

Het effect van de Verordening ruimte 2014 is meegenomen in de berekeningen. Bedrijven die in de omgeving van een overschrijdingssituatie liggen, nemen niet toe in geuremissie. De Verordening ruimte 2014 staat geen nieuwe overschrijdingen van de normen toe.

Voorbeeld uitwerking plafondwaarde en 50% regeling

In figuur 3.4 is voor een fictief bedrijf, dat nog ontwikkelingsruimte heeft op het bouwvlak, de gevolgen voor de toelaatbare geuremissie in drie scenario's weergegeven. In situatie 1 is de emissie waarbij de norm wordt gehaald lager dan het emissieplafond, in situatie 2 is het emissieplafond lager dan de emissie waarbij de norm wordt gehaald en in situatie 3 is de

emissie waarbij de norm wordt gehaald lager dan de vergunde emissie. In de diagrammen is de emissie waarmee gerekend moet worden met blauw aangegeven.

Figuur 3.4: gevolgen voor de emissie in drie situaties

Uit figuur 3.4 blijkt dat in situatie 1 het emissieplafond van 60.000 (E plafond genoemd in figuur 3.4) niet wordt bereikt omdat bij een lagere emissie de geurnorm (E norm) wordt bereikt. In situatie 2 is juist het emissieplafond maatgevend voor de emissie. In situatie 3 is de emissie waarbij de geurnorm wordt gehaald lager dan de vergunde emissie (E vergund). Door toepassing van de 50%-regeling zal na uitbreiding de emissie het gemiddelde van de vergunde emissie en de emissie waarbij de norm wordt gehaald bedragen. Deze emissie is E50% genoemd in figuur 3.4.

Varianten normensets

Om te komen tot een voor de gemeente passende normenset is in de berekeningen gevarieerd met de geurnormen in de gebieden waar mogelijk knelpunten kunnen ontstaan. De volgende normen zijn daarbij doorerekend:

- 1 en 3 ou_E/m^3 in de kern Odiliapeel;
- 8, 10, 14 ou_E/m^3 in het LOG Odliapeel.

In de overige gebieden zijn de normen gelijk gehouden. Deze liggen in lijn met de huidige normen in de Verordening geurhinder en veehouderij, met uitzondering van het buitengebied dat op 10 ou_E/m^3 is gesteld. Daarnaast zijn de begrenzings van de gebieden geactualiseerd.

In tabel 3.4 zijn de normvarianten weergegeven. De geurnorm in de huidige situatie is tussen haakjes weergegeven.

Tabel 3.4: normensets.

Gebied	geurnorm in ou_E/m^3 per variant			
	Variant 1	Variant 2	Variant 3	Variant 4
Woongebied Uden (3 ou)	3	3	3	3
Woongebied Volkel (3 ou)	3	3	3	3
Woongebied Odiliapeel (3 ou)	3	1	3	3
Overgangsgebied (8 ou)	8	8	8	8
Buitengebied (14 ou)	10	10	10	10
LOG Odiliapeel (25 ou)	14	14	10	8

4. PROCESBESCHRIJVING

De afgelopen jaren zijn de maatschappelijke inzichten met betrekking tot veehouderijen en de gewenste ontwikkeling van met name de intensieve veehouderij, sterk veranderd. Oorzaken daarvan zijn onder andere het debat over megastallen, de Q-koorts en de zorgen van burgers over hun gezondheid in relatie tot de intensieve veehouderij. Geur afkomstig van intensieve veehouderijen is vaak de aanleiding voor zorgen over een (on)gezonde leefomgeving.

Daarnaast volgde uit de evaluatie van het geurbeleid van Uden dat de geursituatie niet overall aanvaardbaar is en dat de gemeente geen normering voor de achtergrondbelasting heeft. Vanuit deze achtergronden wil de gemeente Uden een geurbeleid ontwikkelen met de actieve betrokkenheid van belanghebbenden. Hiermee is rekening gehouden bij de opzet van het project aangaande deze geurgebiedsvisie.

Er is veel tijd en aandacht besteed aan het informeren en afstemmen met belanghebbenden en met het gemeentebestuur. Dit dient de kwaliteit van het democratisch besluitvormingsproces waaraan een gemeentelijke geurverordening is onderworpen.

Het projectteam had de opdracht om dit proces te begeleiden. Belanghebbende veehouders, burgers en natuur- en milieuorganisaties hebben deelgenomen aan een klankbordgroep geurverordening en op deze wijze de ontwikkeling van de nieuwe geurgebiedsvisie en het toekomstige geurbeleid van dichtbij gevolgd.

Dit hoofdstuk beschrijft het proces dat is doorlopen bij het opstellen van de geurgebiedsvisie. De wijze waarop de belanghebbenden hierin een stem hebben gehad, komt expliciet aan de orde.

4.1 De rol van het projectteam

De actualisatie van het geurbeleid is door een projectteam ambtelijk voorbereid. Het projectteam heeft de volgende werkzaamheden en taken uitgevoerd:

- plan van aanpak;
- scenario's;
- planning termijnen aanhalen;
- etc.

In de periode van mei 2015 tot en met maart 2016 verzorgde het projectteam de uitvoering van de werkzaamheden. Hiertoe behoorden de technische en de inhoudelijke werkzaamheden als ook de procesbegeleiding.

Naar aanleiding van het verzoek van de gemeente voor het opstellen van een nieuwe geurgebiedsvisie is in mei het projectteam geformeerd. Het projectteam heeft het verzoek uitgewerkt tot een plan van aanpak met de planning, dat door het college ter goedkeuring aan de gemeenteraad is voorgelegd.

Met de uitvoering van de werkzaamheden is in mei gestart. Op 16 juli 2015 is een *startbijeenkomst* van het projectteam geweest. In deze bijeenkomst is de opdracht en het plan van aanpak besproken. In het overleg zijn de belangrijkste uitgangspunten van de opdracht afgestemd.

Het projectteam heeft de geurberekeningen voor de verschillende scenario's uitgevoerd en de resultaten gevisualiseerd op geurkaarten. Daarnaast zijn analyses uitgewerkt met betrekking tot het woon- en leefklimaat voor de geurgevoelige objecten en de ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderijen. Alle aspecten zijn in deze rapportage opgenomen. Na de ter inzage legging van de ontwerpverordening geurhinder en veehouderij en de ontwerp geurgebiedsvisie, zal het projectteam de inspraakreacties beantwoorden in een Nota van inspraak. Deze wordt daarna samen met de definitieve geurgebiedsvisie en geurverordening ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad.

4.2 De klankbordgroep

De gemeente wil graag alle belanghebbenden betrekken in het proces om te komen tot de ontwikkeling van de geurgebiedsvisie en de nieuwe geurverordening en heeft daarom een klankbordgroep geurverordening samengesteld. De klankbordgroep heeft een adviserende rol. De klankbordgroep levert input voor het college zodat deze een weloverwogen voorstel aan de raad kan geven. De inhoudelijke stukken zijn door het projectteam voorbereid. In verband met de relatie met de herziening van het bestemmingsplan Buitengebied en om de duur van het aanhoudingsbesluit zo kort mogelijk te houden, is een relatief snel traject afgesproken. Om het proces zo efficiënt mogelijk te laten verlopen zijn daarom veel informatieve documenten voorafgaande een overleg aan de klankbordgroepleden toegezonden.

De klankbordgroepleden zijn:

- de sector (ZLTO) met 3 leden;
- natuur- en milieuorganisaties (Stichting Mens, Dier en Peel) met 1 lid (in plaats van de Brabantse milieufederatie);
- de burgers met 3 leden (Gebiedsplatform Uden Buiten, dorpsraad Volkel en dorpsraad Odiliapeel);
- de GGD met 1 lid.

Voorzitter van de klankbordgroep was de heer Meihuizen, teamleider bij de gemeente Uden. Wethouder van Merwerode deed de inleiding van het eerste klankbordoverleg en schoof in het laatste overleg aan om de bevindingen van de klankbordgroep op te halen.

De klankbordgroep is drie avonden bij elkaar geweest. Vragen die door de klankbordgroepleden buiten de vergaderingen om aan de projectgroep werden gesteld, zijn beantwoord en verwerkt in de overlegverslagen. Verslagen van de bijeenkomsten van de klankbordgroep zijn, na goedkeuring door de klankbordgroep vastgesteld. Deze verslagen zijn in bijlage VII opgenomen.

Voorafgaand aan de eerste klankbordgroep heeft de GGD haar standpunten ten aanzien van het geurbeleid kenbaar aan de gemeente en klankbordgroepleden. Deze brief en de reactie hierop van de gemeente zijn in bijlage VII opgenomen.

De bijeenkomsten zijn gehouden op:

- 30 september 2015. De eerste bijeenkomst was met name informeel. De leden hebben een toelichting gekregen op de rol van de klankbordgroep, de systematiek van de Wet geurhinder en veehouderij, de geurgebiedsvisie, de evaluatie en het aanhoudingsbesluit en de uitgangspunten voor berekeningen van de normvarianten. De leden hebben controlekaarten meegekregen ter controle van de uitgangspunten van de bedrijven en de geurgevoelige objecten.
- 21 oktober 2015. Tussen de eerste en tweede bijeenkomst zijn de opmerkingen op de uitgangspunten van de leden naar het projectteam gestuurd. Het projectteam heeft de opmerkingen verwerkt in de berekeningen. In het tweede overleg zijn de resultaten van de varianten besproken. Ook is door de GGD een presentatie over het aspect gezondheid gegeven. Tevens is het voorstel voor vaste afstanden besproken. De leden is gevraagd hun achterban te raadplegen over hun gewenste normen voor het geurbeleid.
- 4 november 2015. Hierin is het voorstel voor de nieuwe normen besproken. De reacties van de klankbordgroepleden op het voorstel zijn in het verslag van de derde bijeenkomst opgenomen, zie bijlage VII.

4.3 Besluitvorming door de gemeenteraad

De Wgv verschaft de gemeenteraad de bevoegdheid om op basis van ruimtelijke overwegingen een bepaalde geurbelasting al dan niet acceptabel te achten (artikel 6 van de Wgv). Op deze wijze wordt de gemeente beleidsvrijheid geboden en kan zij, binnen zekere grenzen, maatwerk verlenen in vergunningverlening aan veehouderijen. De gemeenteraad is bevoegd in een verordening voor (delen van) zijn grondgebied een andere waarde of een andere afstand vast te leggen, die door het bevoegd gezag bij vergunningverlening moet worden gehanteerd. Het bevoegd gezag is ruimte geboden om rekening te houden met de ruimtelijke en milieuhygiënische feiten en omstandigheden in een concreet gebied en met de gewenste (toekomstige) ruimtelijke inrichting van dat gebied.

Gelet op bovenstaande tekst uit de Memorie van toelichting bij de Wgv is de gemeenteraad bevoegd om - rekeninghoudend met de wettelijke randvoorwaarden - een geurverordening op te stellen. De gedachte van de wetgever daarachter is dat daarmee het stellen van (andere) geurnormen deel uitmaakt van het democratische besluitvormingsproces. In dit proces wordt bepaald welk geurniveau aanvaardbaar wordt gevonden en welke geurnormen daarbij passen. Daarnaast is op een gemeentelijke verordening inspraak van toepassing. Kortom, de gemeenteraad besluit over de geurnormen. Om het democratische besluitvormingsproces zo goed mogelijk te ondersteunen, hebben belanghebbenden in een klankbordgroep haar mening kunnen vormen (zie vorige paragraaf).

De mening van de klankbordgroepleden is middels de verslaglegging van de bijeenkomsten aan de gemeenteraadsleden ter beschikking (bijlage VII van de geurgebiedsvisie) gesteld en fungeerde daarmee als input voor de besluitvorming voor de gemeenteraad.

Informatiebijeenkomsten

De raad heeft op 9 juli 2015 ingestemd met het aanhoudingsbesluit. Zo heeft de gemeente één jaar de tijd gekregen om onderzoek uit te voeren naar actualisatie van de

Geurgebiedsvisie gemeente Uden

ODBN, 15 februari 2016

geurgebiedsvisie en geurverordening. Op 9 juli 2015 is tevens het plan van aanpak goedgekeurd door de raad.

Op 21 september en 30 november 2015 is in de commissievergadering REO voor de gemeenteraadsleden en overige geïnteresseerden een toelichting gegeven op het geurbeleid. In de eerste bijeenkomst zijn de aanwezigen geïnformeerd over het aanhoudingsbesluit, de resultaten van de evaluatie, het proces en het plan van aanpak. Op 30 november 2015 is het voorstel voor de gemeentelijke geurverordening met een extra document met vragen en antwoorden behandeld.

Besluitvormingstraject

Op 10 november 2015 heeft het college van Burgemeester en Wethouders een besluit genomen over de ontwerpgeurgebiedsvisie en verordening om op 17 december 2015 ter behandeling voor te leggen aan de gemeenteraad. Met deze planning is het ontwerp binnen één jaar na het nemen van het aanhoudingsbesluit aanhangig gemaakt bij de gemeenteraad. Het aanhoudingsbesluit zal daarmee blijven gelden totdat de definitieve verordening is vastgesteld.

Terinzagelegging en zienswijzen (inspraak)

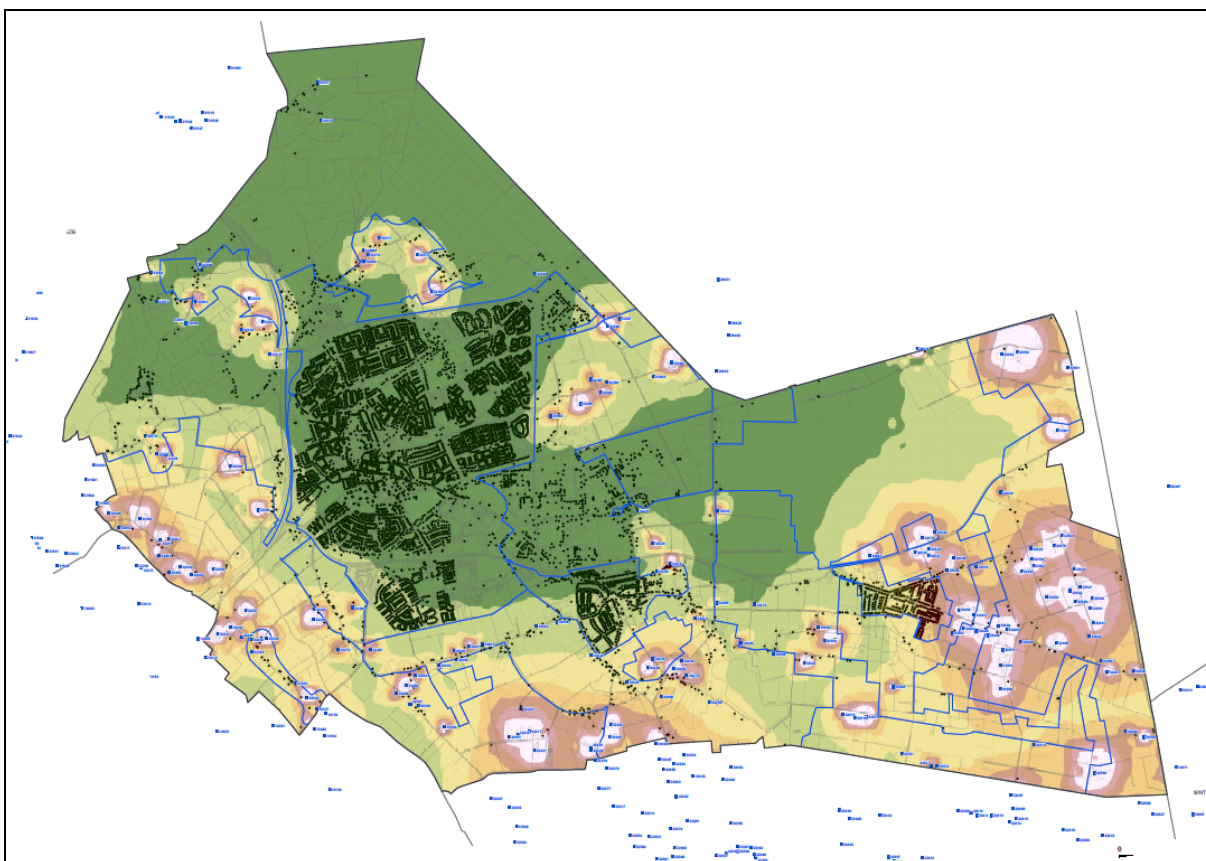
Na de behandeling in de gemeenteraad op 17 december 2015 is de ontwerpverordening voor een periode van 6 weken voor inspraak ter inzage gelegd. Belanghebbenden zijn daarmee in de gelegenheid gesteld om hun inspraakreactie in te dienen. De inspraakreacties zijn weergegeven en beantwoord in een Nota van Inspraak.

Vaststelling door de gemeenteraad

De geplande datum voor de vaststelling van de geurgebiedsvisie en de Verordening geurhinder en veehouderij is in de raadsvergadering van 31 maart 2016. De inwerkingtreding is vanaf de publicatie van het besluit.

5. HUIDIGE SITUATIE

Om te komen tot andere geurnormen is onderzoek gedaan naar de effecten van een aantal normensets op de mogelijke toekomstige geursituatie. In eerste instantie is de huidige situatie (1 augustus 2015) in beeld gebracht, zie figuur 5.1. In bijlage VIII is de kaart in het groot weergegeven. De geurgevoelige objecten in de optimale klasse zijn blauw, de objecten in een goede geursituatie zijn groen, de objecten in een afweegbare geursituatie geel en in een niet aanvaardbare geursituatie rood.

Figuur 5.1: geursituatie 2015.

In tabel 5.1 is de analyse van het aantal geurgevoelige objecten per geurbelastingsklasse weergegeven in de huidige situatie.

Tabel 5.1 Geurbelasting huidige situatie.

Gebied	Huidige situatie			
	Optimaal (++)	Goed (+)	Afweegbaar (0)	Niet aanvaardbaar (-)
Uden	12.808	0	0	0
Volkel	979	39	10	7
Odiliapeel	15	54	231	290
Overgangsgebied	961	65	46	48
Buitengebied	225	25	22	33
LOG Odiliapeel	5	7	20	11

Uit figuur 5.1 en tabel 5.1 blijkt dat in Uden en Volkel bijna alle geurgevoelige objecten zich in een optimale of goede geursituatie bevinden. In de kern Odiliapeel zijn er 231

Geurgebiedsvisie gemeente Uden

ODBN, 15 februari 2016

geurgevoelige objecten in een afweegbare geursituatie bevinden en 290 in een niet aanvaardbare geursituatie. In het overgangsgebied bevinden zich circa 100 geurgevoelige objecten in een afweegbare of niet aanvaardbare geursituatie. In het buitengebied zijn er 22 objecten in een afweegbare geursituatie en 33 in een niet aanvaardbare geursituatie. In het LOG Odiliapeel zijn er 20 objecten in een afweegbare geursituatie en 11 objecten in een niet aanvaardbare geursituatie. In totaal bevinden zich in de gemeente Uden 329 adressen in een afweegbare geursituatie en 389 in niet aanvaardbare geursituatie. De overige 15.183 adressen bevinden zich in een goede of optimale geursituatie.

Gezien het hoge aantal geurgevoelige objecten in een afweegbare en niet aanvaardbare geursituatie in en rond Odiliapeel richt het variantenonderzoek zich met name op dit gebied. In Uden bevinden alle geurgevoelige objecten zich in een optimale of goede geursituatie, in Volkel op enkele objecten na ook. In Volkel wordt de geurbelasting op de objecten in een afweegbare en niet aanvaardbare geursituatie bepaald door één bedrijf. Dit is een stoppend bedrijf. Het beleid richt zich daarom niet op de geursituatie in Uden en Volkel.

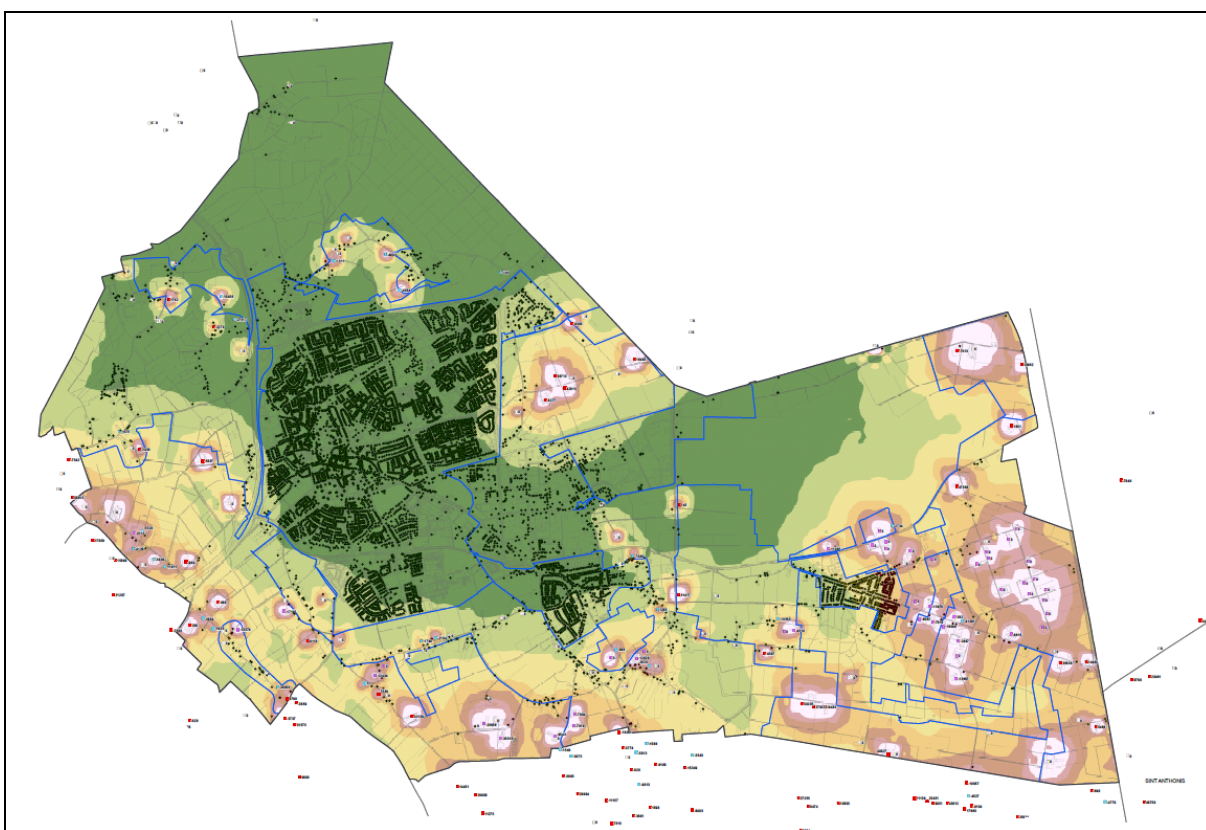
Van de meer dan 210 veehouderijen in de gemeente zijn er 160 bedrijven met dieren waarvoor een emissiefactor is vastgesteld. In totaal zijn er hiervan 84 bedrijven waarvan niet verwacht dat deze doorontwikkelen, omdat ze te klein zijn, met name melkrundvee (dieren zonder vastgestelde emissiefactor) hebben, in het gebied beperking veehouderij liggen, een vol bouwvlak hebben of aangegeven hebben te gaan stoppen in 2020 (afbouwers). Hieronder bevinden zich 21 afbouwende bedrijven (voor 2020) en 3 binnenkort stoppende bedrijven. Er resteren 76 bedrijven waarvan verwacht kan worden dat deze doorontwikkelen.

6. KNELPUNTENANALYSE TOEKOMSTSCENARIO'S

In dit hoofdstuk zijn de berekeningen en resultaten opgenomen die uitgevoerd zijn met betrekking tot de knelpuntenanalyses voor de ontwikkelscenario's. Dit zijn de mogelijke knelpunten in de achtergrondbelasting die kunnen gaan ontstaan bij ontwikkeling van de veehouderijen.

6.1 Normenset: 3 en 14 ou_E/m^3

Op basis van het ontwikkelscenario dat is beschreven in hoofdstuk 3.7 is de geurbelasting berekend met een norm van 3 ou_E/m^3 in de kernen van Uden, Volkel en Odiliapeel, 8 ou_E/m^3 in het overgangsgebied, 10 ou_E/m^3 in het buitengebied en 14 ou_E/m^3 in het LOG Odiliapeel. In figuur 6.1 en bijlage IX is de geursituatie weergegeven.

Figuur 6.1: Geurbelasting ontwikkelscenario met de normen 1 en 14 ou_E/m^3 .

In tabel 6.1 is de analyse van het aantal geurgevoelige objecten per geurbelastingsklasse weergegeven in het ontwikkelscenario met normen 3 en 14 ou_E/m^3 en vergeleken met de huidige situatie.

Tabel 6.1 Vergelijking geurbelasting huidige situatie en norm 3 en 14 ou_E/m³.

Gebied	Huidige situatie				Normenset 3 en 14 ou _E /m ³			
	Opt	Goed	Afwgbr	Niet avb	Opt	Goed	Afwgbr	Niet avb
Uden	12.808	0	0	0	12.801	7	0	0
Volkel	979	39	10	7	1.028	0	5	2
Odiliapeel	15	54	231	290	58	51	273	178
Overgangsgebied	961	65	46	48	1.006	37	41	36
Buitengebied	225	25	22	33	226	35	24	20
LOG Odiliapeel	5	7	20	11	4	10	21	8

Uit tabel 6.1 blijkt dat in de kern een verslechtering van de geursituatie optreedt bij 7 geurgevoelige objecten die van een optimale naar een goede geursituatie gaan. In Volkel verbetert de geursituatie bij 5 objecten van een niet aanvaardbare geursituatie naar een afweegbare geursituatie en bij 39 objecten van een goede naar een optimale geursituatie. In de kern van Odiliapeel is ten opzichte van de huidige situatie ook sprake van een verbetering:

- 112 objecten gaan van een niet aanvaardbare geursituatie naar een afweegbare geursituatie;
- 70 objecten gaan van een afweegbare geursituatie naar een goede geursituatie;
- 43 objecten gaan van een goede geursituatie naar een optimale geursituatie.

In het buitengebied en het overgangsgebied is lokaal sprake van een verbetering en lokaal van een verslechtering. Per saldo is over het gehele buitengebied sprake van een verbetering bij 25 geurgevoelige objecten. In het overgangsgebied is sprake van een verbetering bij 74 objecten. In het LOG is sprake van een verbetering van de geursituatie bij 6 objecten.

Effecten op bedrijven

In tabel 6.2 is aangegeven hoeveel bedrijven nog vrije ontwikkelingsruimte hebben totdat de betreffende norm wordt gehaald. Ook is aangegeven hoe groot deze ruimte in totaal over deze bedrijven is. Tevens is aangegeven hoeveel bedrijven alleen nog met de 50% regeling kunnen uitbreiden en dus een afname van de geuremissie moeten bewerkstelligen en hoeveel bedrijven door de Verordening ruimte 2014 niet kunnen toenemen in geuremissie, maar waarop de voorgrondnormen niet beperkend zijn. Dit is alleen gedaan voor de bedrijven in Odiliapeel omdat in Uden en Volkel de varianten geen effect hebben.

Tabel 6.2 Maximale bedrijfsontwikkeling bij norm 3 en 14 ou_E/m³ in Odiliapeel.

Bedrijven met vrije ruimte	
<i>Aantal bedrijven</i>	10 bedrijven
<i>Totale emissie (vergund)</i>	249.241 ou
<i>Resterende vrije emissie</i>	272.540 ou
Bedrijven die uitbreiden met 50% regeling	
<i>Aantal bedrijven</i>	12 bedrijven
<i>Totale emissie (vergund)</i>	450.492 ou
<i>Totale reductie 50% regeling</i>	-101.312 ou
Bedrijven die door de Vr2014 niet kunnen uitbreiden	
<i>Aantal bedrijven</i>	23 bedrijven
<i>Totale emissie</i>	721.349 ou
<i>Vrije ruimte</i>	0 ou

Van de 160 bedrijven in de gemeente met dieren waarvoor een emissiefactor is vastgesteld zijn er 76 waarvan verwacht wordt dat deze nog doorontwikkelen. Dit zijn 45 bedrijven in Odiliapeel. Bij de normenset 3 en 14 ou_E/m³ zitten er 12 door de norm op slot en 23 bedrijven niet door de voorgrondnorm maar door de Verordening ruimte 2014. Er zijn 10 bedrijven die bij de normenset 3 en 14 ou_E/m³ nog vrije ontwikkelingsruimte hebben. De totale geuremissie neemt dan per saldo toe met 171.228 ou_E/s (272.540 - 101.312). De effecten hiervan op de geursituatie is hierboven al besproken.

Bevindingen

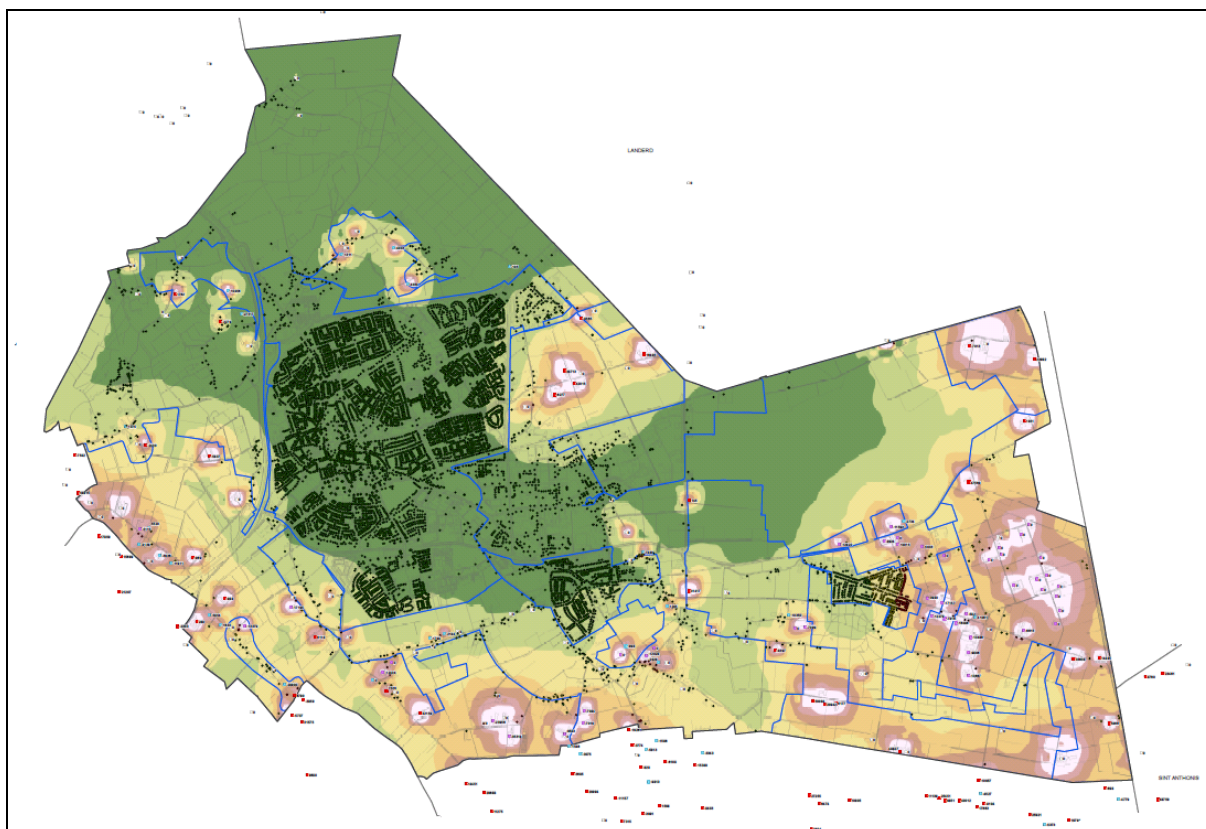
Bij normenset 3 en 14 ou_E/m³ doet zich bij ontwikkeling van de veehouderijbedrijven een verbetering van de geursituatie voor. Deze verbetering treedt met name op in de kern van Odiliapeel. Bij deze normen zitten 12 bedrijven in de omgeving van Odiliapeel op slot (alleen nog uitbreiden met de 50% regeling, zijn er 23 bedrijven die op slot zitten vanwege de Verordening ruimte 2014. Er zijn 10 bedrijven met vrije ontwikkelingsruimte.

In Uden en Volkel zijn geen relevante effecten te zien op de geursituatie. In het buitengebied en het overgangsgebied zijn in beperkte mate effecten te zien. Het onderzoek richt zich met name op de geursituatie rond Odiliapeel, omdat hier een groot aantal adressen in een hoge geurbelasting bevinden.

6.2 Normenset: 1 en 14 ou_E/m³

Op basis van het ontwikkelscenario dat is beschreven in hoofdstuk 3.7 is de geurbelasting berekend met een norm van 1 ou_E/m³ in de kern van Odiliapeel in plaats van 3 ou_E/m³ in de vorige variant. De normen in de overige gebieden zijn gelijk aan de vorige variant. In figuur 6.2 en bijlage X is de geursituatie weergegeven.

Figuur 6.2: Geurbelasting ontwikkelscenario met de normen 1 en 14 ou_E/m³.

In tabel 6.3 is de analyse van het aantal geurgevoelige objecten per geurbelastingsklasse weergegeven in het ontwikkelscenario met normen 2 en 8 ou_E/m³ en vergeleken met de huidige situatie en de normenset 3 en 10 ou_E/m³. Er is onderscheid gemaakt in een optimale (++), goede (+), afweegbare (0) en niet aanvaardbare geursituatie (-).

Tabel 6.3 Vergelijking geurbelasting huidige situatie, norm 3 en 14 ou_E/m³ en norm 1 en 14 ou_E/m³.

Gebied	Huidige situatie				Normenset 3 en 14 ou _E /m ³				Normenset 1 en 14 ou _E /m ³			
	++	+	0	-	++	+	0	-	++	+	0	-
Uden	12.808	0	0	0	12.801	7	0	0	12.801	7	0	0
Volkel	979	39	10	7	1.028	0	5	2	1.028	0	5	2
Odiliapeel	15	54	231	290	58	51	273	178	155	53	285	97
Overgangsgebied	961	65	46	48	1.006	37	41	36	1.007	37	43	33
Buitengebied	225	25	22	33	226	35	24	20	228	33	27	17
LOG Odiliapeel	5	7	20	11	4	10	21	8	4	11	20	8

Uit tabel 6.3 blijkt dat het effect van een norm van 1 ou_E/m³ of 3 ou_E/m³ in de kern van Odiliapeel op de geursituatie als volgt is:

- 81 adressen gaan van niet aanvaardbaar (-) naar een afweegbare geursituatie (0);
- 69 adressen gaan van een afweegbare (0) naar een goede geursituatie (+);
- 97 adressen gaan van een goede geursituatie (+) naar een optimale geursituatie (++)

De effecten hiervan in het overgangsgebied (5 adressen met een verbetering inclusief objecten van goed naar optimaal), buitengebied (5 adressen met een verbetering) en het LOG (1 adres met een verbetering) zijn beperkt.

Effecten op bedrijven

In tabel 6.4 is het effect van de normen op de ontwikkelingsmogelijkheden van de bedrijven aangegeven in Odiliapeel.

Tabel 6.4 Maximale bedrijfsontwikkeling bij norm 3 en 14 ou_E/m³ en norm 1 en 14 ou_E/m³.

	Normenset 3 en 14 ou_E/m³	Normenset 1 en 14 ou_E/m³
Bedrijven met vrije ruimte		
<i>Aantal bedrijven</i>	10 bedrijven	10 bedrijven
<i>Totale emissie (vergund)</i>	249.241 ou	249.241 ou
<i>Resterende vrije emissie</i>	272.540 ou	253.020 ou
Bedrijven die uitbreiden met 50% regeling		
<i>Aantal bedrijven</i>	12 bedrijven	18 bedrijven
<i>Totale emissie (vergund)</i>	450.492 ou	648.759 ou
<i>Totale reductie 50% regeling</i>	-101.312 ou	-172.327 ou
Bedrijven die door de Vr2014 niet kunnen uitbreiden		
<i>Aantal bedrijven</i>	23 bedrijven	17 bedrijven
<i>Totale emissie</i>	721.349 ou	523.083 ou
<i>Vrije ruimte</i>	0 ou	0 ou

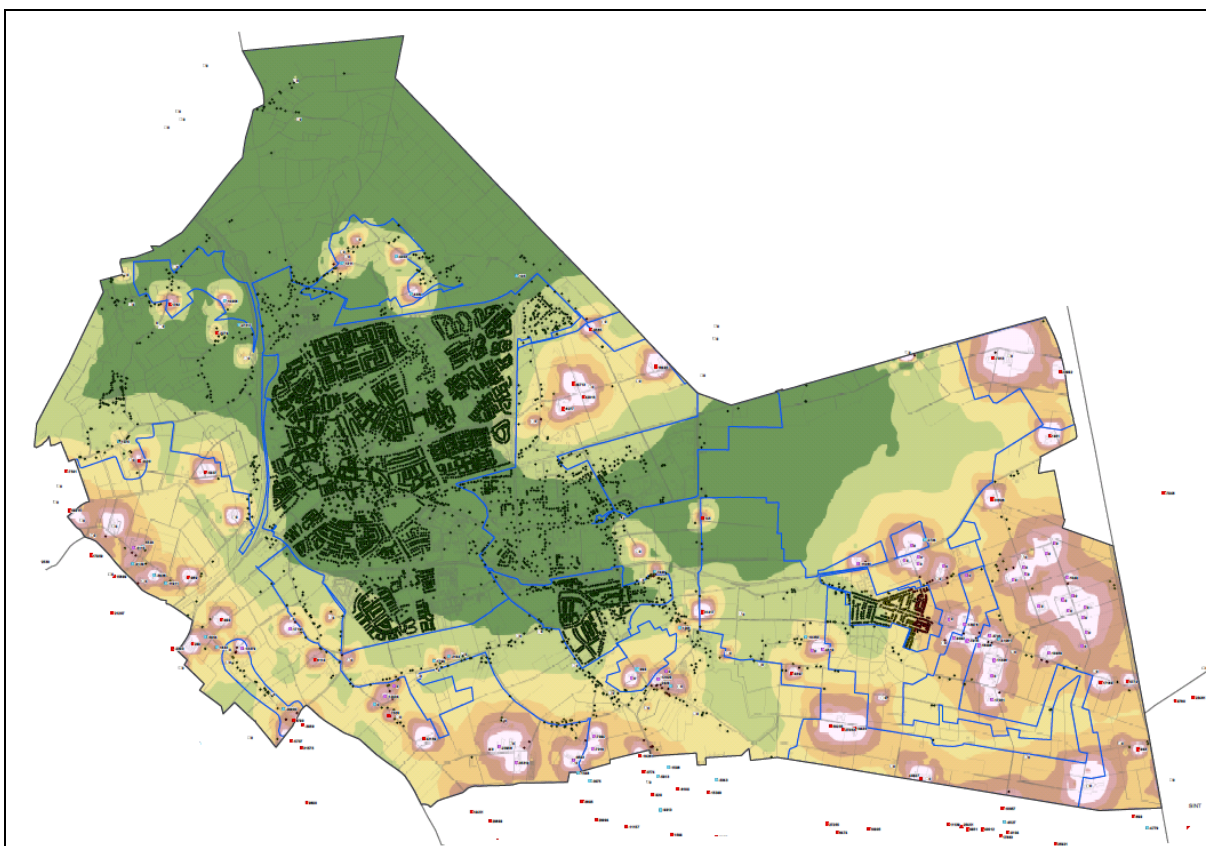
Van de 160 bedrijven in de gemeente met dieren waarvoor een emissiefactor is vastgesteld zijn er 76 waarvan verwacht wordt dat deze nog doorontwikkelen. Dit zijn 45 bedrijven in Odiliapeel. Bij een norm van 1 of 3 ou_E/m³ hebben in beide gevallen 10 bedrijven in Odiliapeel nog vrije ontwikkelingsruimte. De vrije ruimte bij een norm van 1 ou_E/m³ is in totaal 20.000 ou_E/s kleiner dan bij een norm van 3 ou_E/m³. Bij een norm van 1 ou_E/m³ zijn er 18 bedrijven die alleen nog met de 50% regeling kunnen uitbreiden en bij een norm van 3 ou_E/m³ zijn dit er 12. Dit zijn dus 6 bedrijven extra. De totale afname van alle 18 bedrijven bij een norm van 1 ou_E/m³ is daarbij 172.327 ou_E/s (gemiddeld 9.574 ou_E/s) en bij een norm van 3 ou_E/m³ 101.312 ou_E/s (bij 12 bedrijven, gemiddeld 8.443 ou_E/s). Kort gezegd is het effect van de norm van 1 ou_E/m³ in de kern van Odiliapeel bij 6 bedrijven relevant.

Bevindingen

Bij een norm van 1 ou_E/m³ in de kern van Odiliapeel treedt een verbetering van de geursituatie op bij 472 adressen ten opzichte van de huidige situatie. Bij een norm van 3 ou_E/m³ treedt een verbetering op bij 225 adressen. Rond Odiliapeel zijn bij een norm van 1 ou_E/m³ 6 bedrijven die extra op slot komen te zitten ten opzichte van een norm van 3 ou_E/m³.

6.3 Normenset 3 en 10 ou_E/m³

Op basis van het ontwikkelscenario dat is beschreven in hoofdstuk 3.7 is de geurbelasting berekend met een norm van 3 ou_E/m³ in de kern van Odiliapeel en 10 ou_E/m³ in het LOG Odiliapeel. Hiermee wordt het effect duidelijk van de norm van 10 ou_E/m³ in het LOG Odiliapeel ten opzichte van ene norm van 14 ou_E/m³. De normen in de overige gebieden zijn gelijk aan de vorige varianten. In figuur 6.3 en bijlage XI is de geursituatie weergegeven.

Figuur 6.3: Geurbelasting ontwikkelscenario met de normen 3 en 10 ou_E/m³.

In tabel 6.5 is de analyse van het aantal geurgevoelige objecten per geurbelastingsklasse weergegeven in het ontwikkelscenario met normen 3 en 10 ou_E/m³ en vergeleken met de huidige situatie en de normenset 3 en 14 ou_E/m³.

Tabel 6.5 Vergelijking geurbelasting huidige situatie, norm 3 en 14 ou_E/m³ en norm 3 en 10 ou_E/m³.

Gebied	Huidige situatie				Normenset 3 en 14 ou _E /m ³				Normenset 3 en 10 ou _E /m ³			
	++	+	0	-	++	+	0	-	++	+	0	-
Uden	12.808	0	0	0	12.801	7	0	0	12.801	7	0	0
Volkel	979	39	10	7	1.028	0	5	2	1.028	0	5	2
Odiliapeel	15	54	231	290	58	51	273	178	72	78	278	162
Overgangsgebied	961	65	46	48	1.006	37	41	36	1.006	37	42	35
Buitengebied	225	25	22	33	226	35	24	20	227	34	24	20
LOG Odiliapeel	5	7	20	11	4	10	21	8	4	14	17	8

Uit tabel 6.5 blijkt dat een norm van 10 ou_E/m³ in plaats van 14 ou_E/m³ in het LOG een verbetering van de geursituatie in de kern Odiliapeel oplevert bij 41 adressen:

- 16 adressen van niet aanvaardbaar (-) naar een afweegbare geursituatie (0);
- 11 adressen van afweegbare (0) naar een goede geursituatie (+);
- 14 adressen van een goede (+) naar optimale geursituatie (++)

In het overgangsgebied (1 adres met een verbetering), het buitengebied (1 adres met een verbetering) en in het LOG zelf (4 adressen met een verbetering) is het effect van 10 ou_E/m³ ten opzichte van 14 ou_E/m³ beperkt.

Effecten op bedrijven

In tabel 6.6 is het effect van de normen op de ontwikkelingsmogelijkheden van de bedrijven aangegeven. In Odiliapeel.

Tabel 6.6 Maximale bedrijfsontwikkeling bij norm 3 en 14 ou_E/m³ en 3 en 10 ou_E/m³ in Odiliapeel.

	Normenset 3 en 14 ou_E/m³	Normenset 3 en 10 ou_E/m³
Bedrijven met vrije ruimte		
<i>Aantal bedrijven</i>	10 bedrijven	9 bedrijven
<i>Totale emissie (vergund)</i>	249.241 ou	228.697 ou
<i>Resterende vrije emissie</i>	272.540 ou	225.932 ou
Bedrijven die uitbreiden met 50% regeling		
<i>Aantal bedrijven</i>	12 bedrijven	14 bedrijven
<i>Totale emissie (vergund)</i>	450.492 ou	488.976 ou
<i>Totale reductie 50% regeling</i>	-101.312 ou	-122.983 ou
Bedrijven die door de Vr2014 niet kunnen uitbreiden		
<i>Aantal bedrijven</i>	23 bedrijven	22 bedrijven
<i>Totale emissie</i>	721.349 ou	703.410 ou
<i>Vrije ruimte</i>	0 ou	0 ou

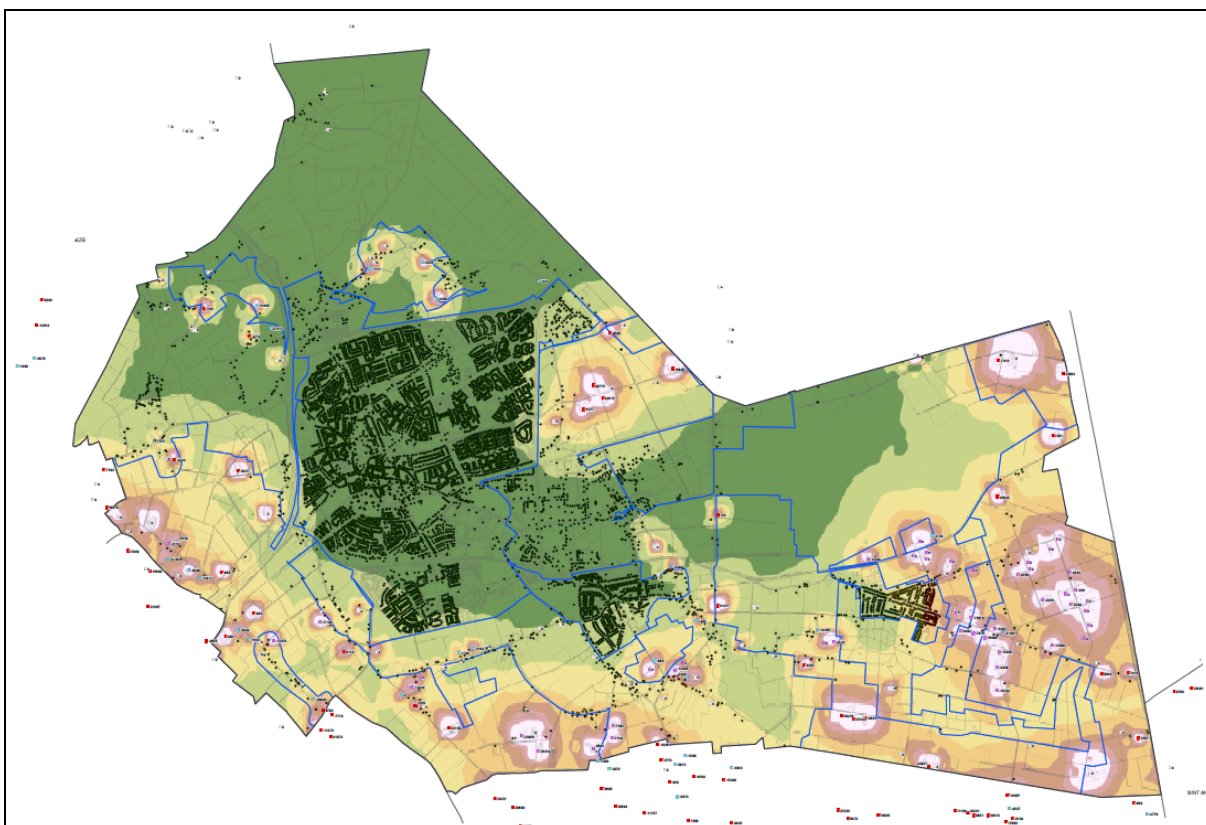
Van de 160 bedrijven in de gemeente met dieren waarvoor een emissiefactor is vastgesteld zijn er 76 waarvan verwacht wordt dat deze nog doorontwikkelen. Dit zijn 45 bedrijven in Odiliapeel. Bij normenset 3 en 10 ou_E/m³ zitten er 14 door de norm op slot en 22 bedrijven door de Verordening ruimte 2014. Er zijn 9 bedrijven met nog vrije ontwikkelingsruimte. De geuremissie neemt dan toe met 102.949 ou_E/s. Ten opzichte van de normenset 3 en 14 ou_E/m³ zijn er 2 bedrijven die op slot komen te zitten. De totale emissie is 68.279 ou_E/s lager dan bij een norm van 14 ou_E/m³ in het LOG. De consequenties hiervan op de geursituatie is hierboven al besproken.

Bevindingen

Bij een norm van 10 ou_E/m³ in het LOG Odiliapeel is er sprake van een verbetering van de geursituatie bij circa 50 adressen ten opzichte van een norm van 14 ou_E/m³. Deze geurgevoelige objecten bevinden zich in het overgangsgebied, het buitengebied, het LOG en met name in de kern Odiliapeel. Door de norm van 10 ou_E/m³ komen 2 extra bedrijven op slot te zitten vergeleken met een norm van 14 ou_E/m³.

6.4 Normenset 3 en 8 ou_E/m³

Op basis van het ontwikkelscenario dat is beschreven in hoofdstuk 3.7 is de geurbelasting berekend met een norm van 3 ou_E/m³ in de kern van Odiliapeel en 8 ou_E/m³ in het LOG Odiliapeel. Hiermee wordt het effect duidelijk van de norm van 8 ou_E/m³ in het LOG Odiliapeel ten opzichte van ene norm van 14 en 10 ou_E/m³. De normen in de overige gebieden zijn gelijk aan de vorige varianten. In figuur 6.4 en bijlage XII is de geursituatie weergegeven.

Figuur 6.4: Geurbelasting ontwikkelscenario met de normen 3 en 8 ou_E/m³.

In tabel 6.7 is de analyse van het aantal geurgevoelige objecten per geurbelastingsklasse weergegeven in het ontwikkelscenario met normen 3 en 8 ou_E/m³ en vergeleken met de normenset 3 en 10 ou_E/m³ en normenset 3 en 14 ou_E/m³.

Tabel 6.7 Vergelijking geurbelasting bij norm 3 en 14 ou_E/m³, 3 en 10 ou_E/m³ en 3 en 8 ou_E/m³.

Gebied	Normenset 3 en 14 ou _E /m ³				Normenset 3 en 10 ou _E /m ³				Normenset 3 en 8 ou _E /m ³			
	++	+	0	-	++	+	0	-	++	+	0	-
Uden	12.801	7	0	0	12.801	7	0	0	12.801	7	0	0
Volkel	1.028	0	5	2	1.028	0	5	2	1.028	0	5	2
Odiliapeel	58	51	273	178	72	78	278	162	90	71	284	145
Overgangsgebied	1.006	37	41	36	1.006	37	42	35	1.006	38	41	35
Buitengebied	226	35	24	20	227	34	24	20	228	33	24	20
LOG Odiliapeel	4	10	21	8	4	14	17	8	4	19	12	8

Uit tabel 6.7 blijkt dat het hanteren van een norm van 10 ou_E/m³ in plaats van 14 ou_E/m³ een verbetering van de geursituatie in de kern Odiliapeel oplevert bij 41 adressen op (16 van niet

aanvaardbaar naar afweegbaar en 11 van afweegbaar naar goed en 14 van goed naar optimaal). Een norm van 8 ouE/m³ levert nog eens een verbetering bij 46 adressen op (17 van niet aanvaardbaar naar afweegbaar en 11 van afweegbaar naar goed en 18 van goed naar optimaal). In het overgangsgebied (1 adres met een verbetering), het buitengebied (2 adressen met een verbetering) en in het LOG zelf (9 adressen met een verbetering) is het effect van 8 ouE/m³ ten opzichte van 14 ouE/m³ beperkt.

Effecten op bedrijven

In tabel 6.8 is het effect van de normen op de ontwikkelingsmogelijkheden van de bedrijven aangegeven. Hierbij zijn het aantal bedrijven en omvang van het aantal odour units gegeven bij vrije ontwikkelingsruimte. Daarnaast is aangegeven hoever de bedrijven terug moeten in geuremissie als ze door de norm op slot staan en de 50% regeling toepassen.

Tabel 6.8 Maximale bedrijfsontwikkeling bij norm 3 en 14 ouE/m³, 3 en 10 ouE/m³ en 3 en 8 ouE/m³.

	Normenset 3 en 14 ouE/m³	Normenset 3 en 10 ouE/m³	Normenset 3 en 8 ouE/m³
Bedrijven met vrije ruimte			
<i>Aantal bedrijven</i>	10 bedrijven	9 bedrijven	9 bedrijven
<i>Totale emissie (vergund)</i>	249.241 ou	228.697 ou	228.697 ou
<i>Resterende vrije emissie</i>	272.540 ou	225.932 ou	205.361 ou
Bedrijven die uitbreiden met 50% regeling			
<i>Aantal bedrijven</i>	12 bedrijven	14 bedrijven	19 bedrijven
<i>Totale emissie (vergund)</i>	450.492 ou	488.976 ou	709.472 ou
<i>Totale reductie 50% regeling</i>	-101.312 ou	-122.983 ou	-152.446 ou
Bedrijven die door de Vr2014 niet kunnen uitbreiden			
<i>Aantal bedrijven</i>	23 bedrijven	22 bedrijven	17 bedrijven
<i>Totale emissie</i>	721.349 ou	703.410 ou	482.913 ou
<i>Vrije ruimte</i>	0 ou	0 ou	0 ou

Van de 160 bedrijven in de gemeente met dieren waarvoor een emissiefactor is vastgesteld zijn er 76 waarvan verwacht wordt dat deze nog doorontwikkelen. Dit zijn 45 bedrijven in Odiliapeel. Bij een norm van 10 ouE/m³ in het LOG zitten er 2 bedrijven extra op slot dan bij een norm van 14 ouE/m³. Bij een norm van 8 ouE/m³ komen nog eens 7 bedrijven op slot te zitten. De totale geuremissie neemt per saldo af met 68.279 ouE/s bij een norm van 10 ouE/m³ in het LOG en nog eens 50.034 ouE/s bij een norm van 8 ouE/m³. De consequenties hiervan op de geursituatie is hierboven al besproken.

Bevindingen

Bij een norm van 10 ouE/m³ in het LOG Odiliapeel is er sprake van een verbetering van de geursituatie bij circa 50 adressen ten opzichte van een norm van 14 ouE/m³. Bij een norm van 8 ouE/m³ verbetert de geursituatie bij nog eens circa 50 adressen. Deze geurgevoelige objecten bevinden zich in het overgangsgebied, het buitengebied, het LOG en met name in de kern Odiliapeel. Door de norm van 10 ouE/m³ komen 2 extra bedrijven op slot te zitten vergeleken met een norm van 14 ouE/m³. Bij een norm van 8 ouE/m³ in het LOG neemt het aantal bedrijven dat op slot zit toe met 5 ten opzichte van de norm van 10 ouE/m³.

6.5 Evaluatie van de resultaten

Het doel van het geurbeleid is om met de nieuwe geurnomen zicht te hebben op een verbetering van de geursituatie in Odiliapeel. Aanleiding hiervoor is het groot aantal adressen met een hoge geurbelasting. Uit de berekeningen volgt dat met een norm van $3 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ in de kern van Odiliapeel al zicht is op een verbetering van de geursituatie bij 225 adressen. De verbetering is wezenlijk groter bij een norm van $1 \text{ ou}_E/\text{m}^3$, namelijk bij nog eens 250 adressen. Daar tegenover staat de inperking van de ontwikkelingsruimte van bedrijven. Bij een norm van $3 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ zijn er 12 bedrijven die bij uitbreiding maatregelen moeten treffen bij de bestaande stallen. Bij een norm van $1 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ zijn dit 6 bedrijven extra. De gemiddelde reductie die bij uitbreiding moet worden behaald bedraagt $8.600 \text{ ou}_E/\text{s}$ per bedrijf bij een norm van $3 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ en $9.600 \text{ ou}_E/\text{s}$ bij een norm van $1 \text{ ou}_E/\text{m}^3$.

Om de geursituatie in en rond Odiliapeel te verbeteren, kan ook overwogen worden om de geurnorm in het LOG aan te scherpen. Bij een norm van $14 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ is er sprake van een verbetering bij 225 adressen ten opzichte van de huidige situatie. Bij een norm van $10 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ is sprake van een verbetering van 266 adressen en bij een norm van $8 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ in het LOG bij 312 adressen. Het effect van het verlagen van de norm hier is kleiner dan het verlagen van de norm in de kern van Odilapeel, waar een verbetering bij 472 adressen optreedt bij een norm van $1 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. Bij een norm van $8 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ in het LOG zijn er 17 bedrijven die op slot komen te zitten (alleen nog uitbreiden met 50% regeling), net als bij een norm van $1 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ in de kern van Odiliapeel. Dit zijn er 6 meer dan bij een norm van $14 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ in het LOG en $3 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ in de kern van Odiliapeel.

In de kern van Uden en Volkel is bijsturing van de geursituatie niet nodig. In de kernen is de geursituatie bij bijna alle geurgevoelige objecten optimaal. Ook in het buitengebied of het overgangsgebied is verdere aanscherping van de geurnormen niet aan de orde.

7. VASTE AFSTANDEN

In de Wet geurhinder en veehouderij zijn geen emissiefactoren voor geur vastgesteld voor melkrundvee, paarden, nertsen en overige landbouwhuisdieren. Dit betekent dat hiervoor bij toetsing aan de normen geen berekeningen worden uitgevoerd zoals voor kippen en varkens. Er geldt daarvoor een vaste afstand die moet worden aangehouden tussen de veehouderij en het geurgevoelige object. De gemeente mag middels een geurverordening andere dan deze afstanden die in de Wgv zijn opgenomen waarden vast stellen. In dit hoofdstuk is beschreven hoe de gemeente Uden met de bedrijven met dieren waarvoor vaste afstanden gelden om wil gaan in het nieuwe beleid.

7.1 Wet geurhinder en veehouderij

In de Wet geurhinder en veehouderij zijn voor melkvee, paarden en overige landbouwhuisdieren de volgende vaste afstanden opgenomen (artikel 4 lid 1):

- 50 meter voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom;
- 100 meter voor geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom.

Voor bedrijfswoningen van andere veehouderijen en voormalige bedrijfswoningen van veehouderijen gelden de volgende afstanden (artikel 3 lid 2):

- 50 meter voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom;
- 100 meter voor geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom.

De gemeente heeft er voor gekozen om in 2008 van de Wgv (artikel 4 lid 1) afwijkende vaste afstanden in de Verordening geurhinder en veehouderij op te nemen. Deze is als volgt:

- 25 meter voor geurgevoelige objecten in de kernrandzones en bebouwingsconcentraties.

Voor nertsen zijn in de Wgv de in tabel 7.1 opgenomen waarden opgenomen.

Tabel 7.1: vaste afstanden nertsenbedrijven.

Gebied	Vaste afstanden (meters)				
	Nertsen*				
	1-1000 dieren	1001-1500 dieren	1501-3000 dieren	3001-6000 dieren	6001-9000 dieren
Bebouwde kom	175	200	225	250	275
Buitengebied	100	125	150	175	200

*Indien de nertsen in emissiearme huisvesting worden gehouden dan worden de afstanden uit de tweede rij van de tabel (buitengebied) met 25 meter verkleind.

7.2 Huidige situatie

In Uden zijn er 126 bedrijven met melkrundvee, paarden en/of nertsen. Op de kaart in bijlage XIII is een overzicht van de ligging van deze bedrijven weergegeven. De meeste bedrijven zijn relatief klein van omvang. Dit zijn bedrijven met minder dan 50 paarden en minder dan 200 stuks melkrundvee. Dit zijn de groene bedrijven op de kaart. De paardenbedrijven met meer dan 50 paarden (hoogste aantal is 100 stuks) zijn paars op de kaart en de melkveebedrijven met meer dan 200 stuks melkvee (alleen volwassen dieren) zijn rood. Melkveebedrijven met meer dan 200 melkrundvee inclusief jongvee maar minder dan 200 ouderdieren zijn blauw. Het enige nertsenbedrijf in de gemeente is wit op de kaart. Het nertsenbedrijf heeft vergunning voor het houden van 8.875 nertsen. Het bedrijf kan nog uitbreiden in dieren met de bestaande normen uit de Wgv. In tabel 7.2 zijn de exacte aantallen bedrijven genoemd.

Tabel 7.2: omvang van bedrijven in Uden.

Omvang	Kleur op kaart	Aantal bedrijven
< 50 paarden en < 200 stuks melkrundvee	Groen	106
Tussen 50 en 100 paarden	Paars	8
> 200 melkrundvee incl jongvee maar < 200 ouderdieren	Blauw	6
> 200 stuks volwassen melkvee	Rood	5
nertsen	Wit	1

7.3 Werkwijze

Om tot een onderbouwing te komen of aanpassing van de vaste afstanden wenselijk is en om te komen tot een bepaalde waarde is op basis van de beschikbare gegevens een inschatting gemaakt van de emissie van geur bij stallen van een bepaalde omvang. Middels een geurberekening zoals voor kippen en varkens wordt gedaan, wordt onderzocht op welke afstand een bepaalde geurbelasting wordt behaald. De afstand is dan een indicatie van de aan te houden afstand van bedrijf tot geurgevoelig object. Bij de berekeningen is gemeten vanaf het emissiepunt tot aan een geurgevoelig object. De vaste afstanden gelden ook vanaf het emissiepunt. Bij een open stal is dit de gevel. Bij een mechanisch geventileerde stal is dit de locatie van de meetgevende ventilator.

Melkrundvee

Aanleiding om te onderzoeken of de vaste afstand voor melkrundveebedrijven moet worden aangepast is de verwachte schaalvergroting op termijn na afschaffing van het melkquotum. Volgens onderzoeksinstituut Alterra Wageningen UR zet schaalvergroting in de melkveehouderij door. De afgelopen 50 jaar nam het aantal bedrijven met 90% af. Het aantal koeien per bedrijf nam met meer dan een factor 8 toe. De komende jaren breidt de Nederlandse zuivelsector ver uit. Tot 2020 zal aantal koeien met 5% stijgen tot 1,6 miljoen en zijn er nog 14 tot 15 duizend bedrijven met melkvee (daling t.o.v. 2013 van ruim 20%). De gemiddelde bedrijfsomvang gaat naar 110 melkkoeien per bedrijf (in 2013: 83 melkkoeien per bedrijf). Verder zal in 2020 naar verwachting meer dan 70% van de melkveestapel gehouden worden op bedrijven met meer dan 100 melkkoeien. Het aantal grote bedrijven met meer dan 250 melkkoeien (megastallen volgens de definitie van Alterra, 2007) zal in 2020 verdubbeld (> 500) zijn ten opzichte van 2013 (250). Verwacht wordt dat bedrijven in

omvang toenemen. Om te voorkomen dat bedrijven groeien tot een omvang waarbij onaanvaardbare geurhinder optreedt, kan voor grotere bedrijven de vaste afstand worden vergroot.

Voor de emissie van geur bij een melkveebedrijf zijn geen eenduidige waarden voorhanden. Er is immers geen emissiefactor voor geur vastgesteld. Om in te schatten wat de geurbelasting van een melkveebedrijf is, is gerekend met twee waarden. De eerste waarde is afgeleid van beschikbare meetgegevens. Hiervoor is de hoogste bekende waarde genomen.

Door Wageningen UR Livestock Research is een onderzoek uitgevoerd (rapport 296: Fijnstofemissie uit stallen: melkvee, maart 2010, herziene versie januari 2011) waaruit is gebleken dat de emissiefactor 165,5 ou_E/s/dier bedroeg. De meetmethode die hier is gehanteerd, is anders dan in het verleden. Het is de vraag of deze voldoet aan het meetprotocol op grond waarvan emissiefactoren moeten worden gemeten. Deskundigen twijfelen over de waarde van de metingen. Daarom is het niet verantwoord om deze factor een op een te gebruiken. Naar aanleiding van het rapport van de WUR wordt door het ministerie overwogen om de emissiefactoren voor geur naar boven toe bij te stellen. Op welk niveau dit uit gaat komen is geen informatie beschikbaar. Het hanteren van een emissiefactor van 35,6 ou_E/s kan dus een onderschatting zijn, maar met de huidige inzichten kan geen onderbouwing worden gegeven voor een andere waarde.

De tweede waarde is afgeleid van de vastgestelde emissiefactor van een vleesstier. De emissie kan worden vergeleken met de emissie van een vleesstier, omdat dit diertype het meest vergelijkbaar is. Deze waarde bedraagt 35,6 ou_E/s/dier.

Er zijn twee berekeningen uitgevoerd, namelijk met een emissiefactor van 35,6 en met 165,5 ou_E/s/dier.

Nertsen

De uitbreiding van nertsen is naast een milieuhygiënisch vraagstuk een maatschappelijk vraagstuk, waardoor uitbreidingen onder een vergrootglas komen te liggen. Om het aspect geur goed te kunnen afwegen is onderzocht of de vaste afstanden uit de wet aansluiten bij de te verwachten geurhinder.

Door Wageningen UR Livestock Research is een onderzoek uitgevoerd (rapport 340: Fijnstofemissie uit stallen: nertsen, versie januari 2011) waaruit is gebleken dat de emissiefactor 4,9 ou_E/s/dier bedroeg. De metingen zijn uitgevoerd bij 4 bedrijven met dagontmesting met afvoer naar een gesloten opslag. Dit zijn emissiearme stallen.

Overige dieren

Er is geen aanleiding om de vaste afstanden van paarden en andere landbouwhuisdieren aan te passen. Vanwege deze diersoorten komt in beperkter mate geurhinder in de omgeving voor, de bedrijven zijn beperkt van omvang en er is geen schaalvergroting te verwachten.

7.4 Resultaten

Melkvee, buitengebied

In tabel 7.3 is de afstand aangegeven waarop de geurbelasting $10 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ bedraagt (de streefwaarde voor het buitengebied) voor een emissiefactor van $35,6 \text{ ou}_E/\text{s}/\text{dier}$, $165,5 \text{ ou}_E/\text{s}/\text{dier}$ en het gemiddelde hiervan.

Tabel 7.3: resultaten afstanden buitengebied.

Aantal dieren	Afstand Ef $35,6 \text{ ou}_E/\text{s}$	Afstand Ef $165,5 \text{ ou}_E/\text{s}$	Gemiddelde
100	14 m	122 m	68 m
200	65 m	189 m	127 m
300	89 m	252 m	170 m
400	107 m	301 m	204 m
500	130 m	335 m	233 m
650	153 m	402 m	555 m
900	190 m	487 m	677 m

Melkvee, binnen de bebouwde kom

In tabel 7.4 is de afstand aangegeven waarop de geurbelasting $3 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ bedraagt voor een emissiefactor van $35,6 \text{ ou}_E/\text{s}/\text{dier}$, $165,5 \text{ ou}_E/\text{s}/\text{dier}$ en het gemiddelde hiervan.

Tabel 7.4: resultaten afstanden bebouwde kom.

Aantal dieren	Afstand Ef $35,6 \text{ ou}_E/\text{s}$	Afstand Ef $165,5 \text{ ou}_E/\text{s}$	Gemiddelde
100	95 m	266 m	180 m
200	156 m	403 m	279 m
300	198 m	518 m	358 m
400	242 m	622 m	432 m
500	275 m	715 m	495 m
650	328 m	834 m	581 m
900	397 m	1.031 m	714 m

Nertsen

In tabel 7.5 zijn de afstanden opgenomen voor de $10 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ (buiten de bebouwde kom) en $3 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ contour (binnen bebouwde kom) weergegeven. Er is alleen gekeken naar emissiearme huisvesting.

Tabel 7.5: resultaten afstanden nertsen.

Aantal dieren	Afstand buitengebied	Afstand bebouwde kom
1000	73 m	152 m
1500	95 m	194 m
3000	143 m	296 m
6000	216 m	451 m
9000	273 m	576 m
12000	328 m	686 m

7.5 Beschouwing van de resultaten

Uit de resultaat tabellen voor melkvee blijkt dat de afstand waarop de norm van $10 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ wordt bereikt bij gemiddelde emissiefactor tussen de 14 en 122 meter ligt (bij 100 dieren). De afstand van 25 meter, die nu in de geurverordening van de gemeente Uden is opgenomen, wordt gezien als een te grote kans op hindersituaties en is daarmee niet wenselijk.

In de berekeningen is geen effect opgenomen voor de toepassing van emissiearme stallen. Hiervan zijn geen meetwaarden bekend. Om het toepassen van emissiearme stallen te stimuleren kan een kortere afstand aangehouden als (een deel van) de dieren emissiearm worden gehuisvest. Hiervoor kan aangesloten worden bij de afstand bij een emissiefactor van $35,6 \text{ ou}_E/\text{s}$. Voor de overige stallen kan de gemiddelde waarde worden gehanteerd. Voor bedrijven van beperkte omvang (tot 200 dieren) kan dan de vaste afstand uit de Wgv (50 m voor buiten de kom en 100 m binnen de kom) gehanteerd. Het voorstel moet zich met name richten op het voorkomen van hinder bij grote bedrijven.

Omdat er met name vanwege ouderdieren hinder kan worden verwacht, wordt jongvee niet meegeteld. Gezien het beperkte aantal fokstieren dat bij een bedrijf aanwezig is en het gegeven dat er geen emissiearme huisvesting mogelijk is, worden fokstieren ook niet meegeteld. Voor zoogkoeien en overige rundvee ouder dan 2 jaar is ook geen emissiearme huisvesting beschikbaar. Aangezien zoogkoeien en overig rundvee ouder dan 2 jaar geen bedrijfseconomische waarde heeft en met name wordt gehouden om bestaande rechten te handhaven worden deze dieren wel meegenomen en zijn altijd traditioneel gehuisvest.

Ten aanzien van de nertsbedrijven is het de afweging of het zinvol is om beleid te ontwikkelen voor één bedrijf. Zeker als in het bestemmingsplan Buitengebied wordt opgenomen dat omschakeling naar nertsen of nieuwvestiging niet mogelijk is. De berekende afstanden zijn bij grotere aantallen groter dan in de Wgv is opgenomen.

8. ONDERBOUWING VAN DE ANDERE GEURNORMEN

8.1 De nieuwe normen

Op basis van de resultaten die zijn besproken in voorliggend rapport en de in de gemeenteraad van 17 december 2015 vastgestelde amendementen worden de volgende geurnormen in de verordening opgenomen:

- 3 ou_E/m^3 in de bebouwde kommen van Uden en Volkel;
- 3 ou_E/m^3 in de bebouwde kom van Odiliapeel;
- 8 ou_E/m^3 in het overgangsgebied;
- 10 ou_E/m^3 in het buitengebied;
- 14 ou_E/m^3 in het agrarisch ontwikkelingsgebied.

8.2 Motivering voor andere geurnormen

Kern Uden en Volkel

In de kern van Uden is de geursituatie goed of optimaal. In Volkel zijn er een aantal objecten die zich niet in een optimale of goede situatie bevinden. Dit wordt veroorzaakt door 1 bedrijf dat heeft aangegeven in de toekomst te gaan stoppen. De nieuwe geurnormen komen daarom voor deze twee kernen overeen met de huidige normen.

Kern Odiliapeel

Voor de kern van Odiliapeel is een geurnorm van 3 ou_E/m^3 opgenomen. Deze norm is het resultaat van de afweging van het woon- en leefklimaat, de ontwikkelingsmogelijkheden van de bedrijven en de mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen. Deze afweging is als volgt:

- *Een verbetering van de geursituatie is nodig.*
Uit de evaluatie bleek dat de geursituatie in de kern van Odiliapeel is verslechterd ten opzichte van 2008 en dat de geurbelasting hoog is. Volgens de GGD bevinden zich 575 van de 590 adressen in de kern in een te hoge geurbelasting. Het is daardoor noodzakelijk om de voorgrondnorm zo te kiezen dat zicht is op een verbetering van de geursituatie. Uit het variantenonderzoek blijkt dat bij de huidige geurnorm van 3 ou_E/m^3 al zicht is op een verbetering van de geursituatie bij circa 225 adressen.

Bij de keuze voor een norm van 1 of 3 ou_E/m^3 is ook rekening gehouden met het beperkte aantal klachten over geurhinder. Voorzichtigheid met het verbinden van conclusies aan de afwezigheid van veel klachten is geboden. Zoals in de presentatie van de GGD in de klankbordgroep is aangegeven, betekent de afwezigheid van klachten niet dat er geen hinder wordt ervaren. Dit kan de volgende oorzaken hebben:

- wantrouwen in de overheid. Het vertrouwen in het bevoegd gezag, dat voor een serieuze oplossing voor de hinder moet zorgen, is niet aanwezig;
- moedeloosheid bij de gehinderde. De gehinderde heeft het gevoel er toch niks aan te kunnen doen;
- sociale druk. Een klacht indienen over een bekende of over een bedrijf dat goed bekend staat in de buurt is een drempel.

Omdat er bij een norm van 3 ou_E/m^3 een verbetering van de geursituatie te verwachten is, zal dit ook een positief effect hebben op de ervaren geurhinder.

- *Bedrijven mogen niet onevenredig worden belemmerd door de nieuwe normen. De uitbreiding van bedrijven is nodig om een verbetering van het woon- en leefklimaat te bewerkstelligen. Een te lage norm zal ervoor zorgen dat bedrijven stil blijven zitten. Bij het aanscherpen van de geurnormen zullen bedrijven eerder en verdergaande maatregelen moeten treffen om de geuruitstoot te verminderen. Uit het variantenonderzoek volgt dat een norm van 1 ou_E/m³ bij 11 bedrijven meer dan bij een norm van 3 ou_E/m³ direct ingrijpt in de ontwikkelingsruimte. Een lagere norm van 3 ou_E/m³ wordt door de gemeenteraad (amendement op het ontwerp) als te veel belemmerend voor de bedrijven in de omgeving beschouwd.*
- *Om ruimtelijke ontwikkelingen op termijn mogelijk te maken in de kern van Odiliapeel moet de geursituatie verbeteren. Die verbetering moet worden gerealiseerd door uitbreiding van bedrijven.*

De geurnormen zijn van invloed op de uitbreidingsmogelijkheden van de kern richting het agrarisch concentratiegebied en inbreidingsplannen. De rechten van de bedrijven moet bij ruimtelijke ontwikkelingen worden gerespecteerd en hoe lager de geldende geurnorm hoe groter het grondgebied is, waarbinnen niet gebouwd kan worden rekening houdend met de rechten van de bedrijven. In het geval van de kern Odiliapeel zal er in geen geval op korte termijn een uitbreiding in de richting van het agrarisch concentratiegebied plaats kunnen vinden. De geursituatie is gezien de hoge achtergrondbelasting ten oosten van de kern niet aanvaardbaar (rood). De geursituatie moet verbeteren om woningbouw te kunnen realiseren. Dit kan alleen als bedrijven zich gaan ontwikkelen waarbij de geurbelasting daalt of als bedrijven stoppen. Het verlagen van de geurnorm heeft in theorie een positief effect op de geurbelasting. Als de geurnorm te laag is, kunnen bedrijven mogelijk niet meer ontwikkelen en blijft de geursituatie gelijk. Bij een norm van 3 ou_E/m³ is zicht op een verbetering van de geursituatie zonder dat bedrijven te veel worden beperkt bij uitbreidingen. Hierdoor zal op termijn een betere geursituatie optreden in de kern en daarmee weer geschikt zijn voor nieuwe woningbouw.

Overgangsgebied

In het huidige beleid is voor de extensiveringsgebieden rond kernen, grenzend aan woongebieden, inclusief nieuwe woongebieden en bestaande bedrijventerreinen al een norm van 8 ou_E/m³ opgenomen. In het nieuwe beleid zijn de grenzen van deze gebieden geactualiseerd en bebouwingsconcentraties, integratie stad en land (zoekgebied voor verstedelijking) en gebied beperking veehouderij hieraan toegevoegd, zodat een aansluiting plaats vindt bij de Verordening ruimte 2014 en het bestemmingsplan Buitengebied. De norm van 8 ou_E/m³ is overgenomen uit de vorige verordening.

Buitengebied

De huidige geurnorm van $14 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ in het buitengebied is te hoog met betrekking tot de actuele inzichten van de voorgrondbelasting ten aanzien van het woon- en leefklimaat. Voor het buitengebied wordt een norm van $10 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ opgenomen. Deze waarde is gebaseerd op:

- advies van de Stuurgroep Dynamisch Platteland en het implementatieteam van de Wet geurhinder en veehouderij (notitie MOLO implementatieteam Wet geurhinder en veehouderij van 16 november 2009). De notitie is opgesteld ten behoeve van de implementatie van de Wet geurhinder en veehouderij in de provincie Noord-Brabant en tot stand gekomen op verzoek van gemeenten als achtergronddocument bij het evalueren van het leefklimaat als gevolg van geursituaties in een gebied door aanwezige veehouderijen. De Stuurgroep Dynamisch Platteland is een bestuurlijk platform van gemeenten en provincie. De stuurgroep heeft zich uitgesproken over de gewenste geurbelasting in gebieden waar andere functies en veehouderijen samenkomen. In een workshop van het MOLO-B over geurhinder en veehouderij voor de portefeuillehouders milieu heeft de stuurgroep geadviseerd om een geurnorm van $10 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ aan te houden in het buitengebied.
- de GGD (GGD-bureau GMV) heeft op verzoek van de gemeente haar uitgangspunten voor de beoordeling van geur van veehouderijen voor de gemeente Uden kenbaar gemaakt (zie bijlage VII). GGD-bureau GMV is deelnemer van de klankbordgroep en heeft ook deelgenomen aan de processen in onder andere Cuijk en Landerd. De lijn waarop GGD-bureau GMV zit, is in een brief aan de gemeente Uden aangegeven. Het buitengebied verenigt naast woonfunctie ook agrarische activiteiten: meer dan 20% geurhinder vindt GGD-Bureau GMV daarom onacceptabel. Dit komt overeen met een geurnorm van $10 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ voor de voorgrondbelasting.
- het provinciale beleid. In verband met de transitie naar een zorgvuldige veehouderij heeft de provincie in maart 2014 in de Verordening ruimte geurnormen opgenomen om cumulatieve achtergrond geurbelasting binnen de perken te houden. De “Nadere Afspraken van het Brabant Beraad” moeten er toe leiden dat de overbelaste situaties als gevolg van de veehouderij in 2020 zijn weggenomen. De provincie stuurt vanuit de Verordening Ruimte aan op 20% gehinderden in buitengebied. Als dit beleidsstandpunt wordt doorvertaald naar een norm voor de voorgrond betekent dit een norm van $10 \text{ ou}_E/\text{m}^3$.
- andere gemeenten in de regio. Ook gemeenten in de regio hebben bij actualisatie van hun beleid gekozen voor lagere geurnormen. De gemeenten Boekel, Boxmeer, Landerd, Cuijk, Bernheze en Gemert-Bakel hebben onlang hun geurbeleid geactualiseerd. Hierbij is een geurnorm van 9 of $10 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ in het buitengebied opgenomen.

Agrarisch ontwikkelingsgebied

De huidige geurnorm van $25 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ is te hoog als wordt gekeken naar de voorgrondbelasting die voor het buitengebied acceptabel wordt geacht. Het gebied moet wel ruimte blijven bieden voor ontwikkeling van de veehouderijen. Een norm van $10 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ in het gebied wordt door de gemeenteraad (via een amendement op het ontwerp) als te beperkend voor de veehouderijen beschouwd. De geurnorm van $14 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ biedt omwonenden voldoende bescherming tegen geurhinder en laat voldoende ontwikkelingsruimte voor bedrijven.

8.3 Vaste afstanden

In tabel 8.3 en 8.4 zijn de vaste afstanden voor melkvee opgenomen. Voor de overige diercategorieën waarvoor een vaste afstand geldt (nertsen, paarden, overige landbouwhuisdieren) wordt de wettelijke vaste afstand aangehouden.

Tabel 8.3: vaste afstanden voor objecten buiten de bebouwde kom

Aantal dieren*	Traditioneel	50% emissiearm	100% emissiearm
0-200	50 m	50 m	50 m
201-300	100 m	75 m	50 m
301-400	170 m	130 m	90 m
401-500	200 m	150 m	100 m
> 501	230 m	180 m	130 m

*aantal melk,- kalf, zoogkoeien en overig rundvee ouder dan 2 jaar. Fokstieren en jongvee niet meegeteld.

Tabel 8.4: vaste afstand voor objecten binnen de bebouwde kom

Aantal dieren*	Traditioneel	50% emissiearm	100% emissiearm
0-200	100 m	100 m	100 m
201-300	280 m	215 m	150 m
301-400	360 m	280 m	200 m
401-500	430 m	335 m	240 m
> 501	500 m	390 m	275 m

*aantal melk,- kalf, zoogkoeien en overig rundvee ouder dan 2 jaar. Fokstieren en jongvee niet meegeteld.

8.4 Motivering vaste afstanden

Voor melkvee geldt een wettelijke norm van 100 meter en 50 meter voor respectievelijk de bebouwde kom en het buitengebied. In de vigerende geurverordening van de gemeente Uden van 2008 is de afstand vastgesteld van 25 meter voor geurgevoelige objecten in de kernrandzones en bebouwingsconcentraties. Aanleiding om te onderzoeken of de vaste afstand voor melkrundveebedrijven moet worden aangepast is de verwachte schaalvergroting op termijn na afschaffing van het melkquotum. Volgens onderzoeksinstituut Alterra Wageningen UR zet schaalvergroting in de melkveehouderij door. De Wet geurhinder en veehouderij kent dezelfde normen voor een bedrijf met weinig melkvee als voor een bedrijf met zeer veel melkvee. Omdat te verwachten is dat vanwege grote bedrijven hinder kan optreden bij toepassing van de standaardnormen is aanpassing van de vaste afstanden aan de orde. Gekozen is voor een gestaffelde schaal. Hoe meer dieren worden gehouden, hoe groter de afstand. Met de voorgestelde afstanden wordt voor de bedrijven van beperkte omvang (familiebedrijven tot 200 dieren) aangesloten bij de Wgv. Voor de categorie 201 tot en met 300 dieren is op verzoek van de gemeenteraad (amendement op het ontwerp) gekozen voor de afstanden 100 m, 75 m en 50 m voor respectievelijk traditionele huisvesting, 50% emissiearme huisvesting en 100% emissiearme huisvesting tot een object buiten de bebouwde kom. Hiermee wordt aangesloten bij de normen van de gemeente Landerd.

Voor grotere bedrijven boven de 300 dieren betekent de nieuwe afstanden een aanscherping. Voor het huisvesten in emissiearme stallen is een kortere afstand opgenomen dan voor traditionele huisvesting. Zo wordt het toepassen van emissiearme huisvesting gestimuleerd en beloond.

Omdat er met name vanwege ouderdieren hinder kan worden verwacht, wordt jongvee niet meegeteld. Gezien het beperkte aantal fokstieren dat bij een bedrijf aanwezig is en het gegeven dat er geen emissiearme huisvesting mogelijk is, worden fokstieren ook niet meegeteld. Voor zoogkoeien en overige rundvee ouder dan 2 jaar is ook geen emissiearme huisvesting beschikbaar. Aangezien zoogkoeien en overig rundvee ouder dan 2 jaar geen bedrijfseconomische waarde heeft en met name wordt gehouden om bestaande rechten te handhaven worden deze dieren wel meegenomen en zijn altijd traditioneel gehuisvest.

Omdat er in de gehele gemeente maar één nertsenbedrijf aanwezig is, wordt er niet voor gekozen om de vaste afstanden voor nertsen aan te passen. Het voorkomen van ongewenste uitbreidingen of nieuwvestiging kan het beste met andere instrumenten (zoals het bestemmingsplan) worden geregeld. De afstanden uit de Wet geurhinder en veehouderij blijven voor de gemeente Uden van kracht.

Er is geen aanleiding om de vaste afstanden van paarden en andere landbouwhuisdieren aan te passen. Vanwege deze diersoorten komt in beperkter mate geurhinder in de omgeving voor, de bedrijven zijn beperkt van omvang en er is geen schaalvergroting te verwachten.

8.5 Afstemming met het bestemmingsplan Buitengebied

Het bestemmingsplan Buitengebied biedt de bedrijven de mogelijkheid om te ontwikkelen in de gebieden waar deze ontwikkeling moet leiden tot een verbetering van de geursituatie. Dit is gedaan door de maximale omvang van het bouwvlak in het bestemmingsplan niet extra te limiteren ten opzichte van de Verordening ruimte 2014. Zo is geen sprake van strijdigheid van de mogelijkheden van het bestemmingsplan in relatie tot de gewenste effecten van het geurbeleid.

8.6 Beleidsregel ruimtelijke plannen en geur 2016 gemeente Uden

De beleidsregel ruimtelijke plannen en geur 2016 gemeente Uden wordt samen met de geurverordening en geurgebiedsvisie vastgesteld. Hierin zijn de uitgangspunten van deze visie opgenomen, die betrekking hebben op de beoordeling van het woon- en leefklimaat bij ruimtelijke ontwikkelingen. De beleidsregel geeft op een eenduidige en duidelijke wijze aan bij welke geurbelasting de gemeente vindt dat er sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Hiermee is er geen juridisch risico meer bij de beoordeling van het woon- en leefklimaat bij ruimtelijke plannen.

9. VERORDENING GEURHINDER EN VEEHOUDERIJ

Artikel 1: Begripsbepaling

In deze verordening wordt verstaan onder:

Veehouderij:	inrichting die tot een krachtens artikel 1.1, derde lid, van de Wet milieubeheer aangewezen categorie behoort en is bestemd voor het fokken, mesten, houden, verhandelen, verladen of wegen van dieren.
Wet:	de Wet geurhinder en veehouderij.
Geurbelasting:	de waarde ter plaatse van de gevel van het gevoelige object, berekend met V-Stacks vergunning, uitgedrukt in Europese odour units per tijdseenheid.
Geurgevoelig object:	zoals bedoeld in artikel 1 van de Wet geurhinder en veehouderij.
Odour units (ou_E/m^3 . P98):	geurconcentratie als aantallen Europese odour units in een volume-eenheid lucht (ou_E/m^3), gemeten volgens de NEN-EN 13725:2003 "Lucht bepaling van de geurconcentratie door dynamische olfactometrie". In deze verordening wordt voor de geurbelasting uitgegaan van het gebruikelijke 98-percentiel geurconcentratie. Dat betekent dat de – met een verspreidingsmodel – berekende geurconcentratie gedurende 98 procent van de tijdseenheid niet wordt overschreden.
Bebouwde kom:	de gebieden A en B zoals aangegeven op de bij deze verordening behorende en gewaarmerkte kaart: Normenkaart behorende bij de Verordening geurhinder en veehouderij 2016 gemeente Uden.
Buiten de bebouwde kom:	de gebieden C, D en E zoals aangegeven op de bij deze verordening behorende en gewaarmerkte kaart: Normenkaart behorende bij de Verordening geurhinder en veehouderij 2016 gemeente Uden.
Traditionele huisvesting rundvee zonder vastgestelde emissiefactor:	huisvesting als bedoeld in de Regeling ammoniak en veehouderij onder A 1.100, A 2.100 en A 7.100.
Emissiearme huisvesting melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar:	huisvesting als bedoeld in de Regeling ammoniak en veehouderij anders dan categorie A 1.100 met uitzondering van afkalfstal en ziekenstal.

Artikel 2: Aanwijzing gebieden

1. Als gebied als bedoeld in artikel 6 lid 1, 3 en 4 van de Wet wordt aangewezen het volgende gebied: het gehele grondgebied van de gemeente Uden.
2. Het gebied als bedoeld in lid 1 wordt aangegeven op de bij deze verordening behorende en als zodanig gewaarmerkte Gebiedsvisie en bijbehorende gewaarmerkte kaart (Normenkaart behorende bij de Verordening geurhinder en veehouderij 2016 gemeente Uden).
3. Voor de gebiedsindeling zoals onderscheiden in de artikelen 3 en 4 van deze verordening wordt verwezen naar de in het tweede lid genoemde Normenkaart behorende bij de Verordening geurhinder en veehouderij 2016 gemeente Uden.

Artikel 3: Andere waarden voor de geurbelasting

In afwijking van artikel 3, lid 1 van de Wet bedraagt de maximale waarde voor de geurbelasting van een veehouderij op een geurgevoelig object in het gebied als genoemd in artikel 2 lid 1 van deze verordening:

A.	Woonkernen Volkel, Uden	3,0 odour units / m ³ .
B.	Woonkern Odiliapeel	3,0 odour units / m ³ .
C.	Overgangsgebied	8,0 odour units / m ³ .
D.	Agrarisch ontwikkelingsgebied	14,0 odour units / m ³ .
E.	Buitengebied	10,0 odour units / m ³ .

Artikel 4: Andere waarden voor de afstanden

1. In afwijking van artikel 4, lid 1 van de Wet, bedraagt de afstand tussen een rundveehouderij en een geurgevoelig object niet minder dan de in tabel 1 genoemde afstanden.
  - a. bij traditionele huisvesting worden meegeteld: melk- en kalfkoeien, zoogkoeien en overig rundvee ouder dan 2 jaar. Jongvee, fokstieren en dieren waarvoor een emissiefactor is vastgesteld, worden niet meegeteld. De afkalfstal en ziekenstal worden buiten beschouwing gelaten;
  - b. bij emissiearme huisvesting worden geteld: melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar. De afkalfstal en ziekenstal worden buiten beschouwing gelaten;
  - c. bij de bepaling van het aantal dieren dat niet emissiearm is gehuisvest wordt de telling gedaan als bedoeld onder artikel 4 lid 1a.

Tabel 1: andere vaste afstanden

totaal aantal melk-, kalf-, zoogkoeien, en overig rundvee ouder dan 2 jaar	afstand tot object buiten de kom (gebied C t/m E)			afstand tot object binnen de kom (gebieden A en B)		
	traditionele huisvesting	meer dan 50% van de dieren emissiearm gehuisvest	alle dieren emissiearm gehuisvest	traditionele huisvesting	meer dan 50% van de dieren emissiearm gehuisvest	alle dieren emissiearm gehuisvest
0-200	50 m	50 m	50 m	100 m	100 m	100 m
201-300	100 m	75 m	50 m	280 m	215 m	150 m
301-400	170 m	130 m	90 m	360 m	280 m	200 m
401-500	200 m	150 m	100 m	430 m	335 m	240 m
> 501	230 m	180 m	130 m	500 m	390 m	275 m

2. In afwijking van artikel 4, lid 1 van deze verordening bedraagt de afstand tussen een rundveehouderij met dieren waarvoor geen emissiefactor is vastgesteld, en een geurgevoelig object dat onderdeel uitmaakt van een andere veehouderij, of dat op of na 19 maart 2000 heeft opgehouden deel uit te maken van een andere veehouderij:
- ten minste 100 meter indien het geurgevoelige object binnen de bebouwde kom is gelegen, en
  - ten minste 50 meter indien het geurgevoelige object buiten de bebouwde kom is gelegen.

Artikel 5: Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als de “Verordening geurhinder en veehouderij 2016 gemeente Uden”.

Artikel 6: Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na bekendmaking.

Artikel 7: Overgangsrecht

De “Verordening geurhinder en veehouderij 2008” vervalt op het moment dat de “Verordening geurhinder en veehouderij 2016 gemeente Uden” in werking treedt.

